

Gemeente Brummen

Zaaknummer : Z003234
Onderwerp : **Nota van beantwoording zienswijzen ontwerp verklaring van geen bedenkingen zonnepark Oude Zutphenseweg Hall en ontwerp omgevingsvergunning zonnepark Oude Zutphenseweg Hall SXO-2018-0585**

Algemeen

Overeenkomstig het bepaalde in de Wet ruimtelijke ordening hebben de ontwerp verklaring van geen bedenkingen voor het zonnepark Oude Zutphenseweg en de ontwerp omgevingsvergunning zonnepark Oude Zutphenseweg Hall, met de daarop betrekking hebbende stukken, met ingang van 6 november 2018 voor de duur van zes weken voor een ieder ter inzage gelegen, met de mogelijkheid zienswijzen in te dienen.

Op de zienswijzen die betrekking hebben op de ontwerp verklaring van geen bedenkingen en de ontwerp omgevingsvergunning zal hieronder inhoudelijk worden ingegaan. De zienswijzen zijn in samengevatte vorm weergegeven en worden thematisch behandeld.

1. Behandeling zienswijzen

Formele aspecten: Er zijn met betrekking tot het bestemmingsplan in totaal 31 zienswijzen ontvangen: Alle ingediende zienswijzen zijn binnen de gestelde termijn binnengekomen, zodat zij tijdig zijn ingediend.

Overeenkomstig artikel 3.30, tweede lid Wet ruimtelijke ordening jo. artikel 3.3 van de Wet bepalingen omgevingsrecht is op de voorbereiding van een verklaring van geen bedenkingen en een omgevingsvergunning afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, met dien verstande dat zienswijzen omtrent het ontwerp door een ieder naar voren kunnen worden gebracht. Een beoordeling van belanghebbendheid is om die reden niet aan de orde.

Hierna wordt per indiener de zienswijze samengevat weergegeven en van een reactie voorzien. Voorafgaand aan de individuele zienswijzen is een thematische beantwoording gegeven van veel voorkomende zienswijzen.

2. Thematische behandeling zienswijzen

2.1 Ambities en locatiekeuze

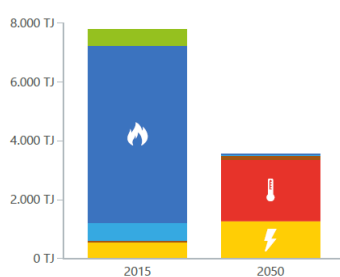
De gemeente Brummen heeft de ambitie om energieneutraal te zijn in 2030. Dit betekent dat er een aanzienlijke energiebesparing gerealiseerd moet worden en dat de energie die dan nog steeds nodig is duurzaam opgewekt moet worden. Alleen dakgebonden zonne-energie is niet voldoende. Stel dat al het geschikte dakoppervlak (op basis van zoninstraling) wordt vol gelegd met zonnepanelen, dan kan nog niet voorzien worden in de energiebehoefte. Aanvullend is er dan ook nog minimaal 90 tot 100 hectare zonneveld nodig (241 TJ). Het is daarom geen kwestie van een keuze tussen alternatieven, maar van én, én. De energiemix (zie onderstaande afbeelding) geeft een goede vertaling van de gemeentelijke ambitie.

Energiemix Brummen

Inwoners: 20.983
Woningen: 9.250
Energiegebruik gebouwde omgeving: 12%

1. Energievraag eindgebruik

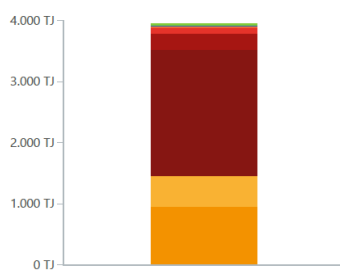
	2015	2050
Benzine / diesel / LPG	529	0
Gas overige (o.a. industrie)	6.015	56
Gas gebouwde omgeving	593	8
Biomassa en -brandstof	72	128
Collectieve warmte	0	2.076
Individuele zonthermie	0	25
Elektriciteit	564	1.281
Totaal	7.772 TJ	3.573 TJ

Besparing -54%
4.199 TJ

3. Opgave per thema 2050

Wind	Zon
954 TJ	528 TJ
	240.000 PV-panelen op 263 TJ
	90 ha zonneveld 241 TJ
	161 MW vermogen PV
46 windturbines op land (3 MW)	12.000 zonnecollectoren 25 TJ
0 windturbines op zee (10 MW) / innovatie	9 MW
Collectieve Warmte	Individuele W
2.076 TJ	1.246 TJ
Vermogen bronnen: 157 MW	
65.000 woningequivalenten	
Geothermie (100%)	
Restwarmte (0%)	
Warmtepompen (0%)	Warmtepompen 26%
Overig (0%)	Overig 67%
(Hernieuwbaar) Gas	Biomassa
65 TJ	128 TJ
Aardgas (0%)	Bijstook biomassa
Biogas (15%)	Transport 34 TJ
Waterstof (85%)	Overig 15 TJ

2. Energiebronnen 2050

Fossiel (overig)	0
Biobrandstof	34
Aardgas	0
Biogas	10
Waterstof import	0
Individuele zonthermie	25
Houtsoortige biomassa	94
Omgevingswarmte	260
Restwarmte en diepe geothermie	2.075
Zonnepanelen	503
Windturbines	954
Totaal	3.955 TJ

Deze factsheet is gegenereerd door het Energietransitiemodel voor het volgende scenario: pro.energytransitionmodel.com/scenarios/415834

Afbeelding 1 Energiemix gemeente Brummen

Zonne-energie maakt 12,8 % uit van de totale energiemix in 2030. Zoals in de ruimtelijke onderbouwing aangegeven is dit zonnepark op een locatie waar zonneparken passen in het landschap. De gemeente Brummen zet ook actief in op het stimuleren van zonnepanelen op daken, o.a. door samenwerking met Brummen Energie en het adviseren van bedrijven over de kansen van zonne-energie binnen het project Eerbeek – Loenen 2030. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er behoefte is aan een zonnepark om de doelstelling van energieneutraliteit in 2030 te bereiken.

In de ruimtelijke onderbouwing paragraaf 2.2. is de locatiekeuze onderbouwd. Bij de keuze voor het plangebied is rekening gehouden met o.a. de verschillende wettelijke kaders, afstand tot verdeelstations en bebouwingsdichtheid. Zie ook de thematische beantwoording onder 'beleid' in paragraaf 2.2 van deze reactienota.

2.2 Beleid

De gemeente heeft richtinggevende beleidsdocumenten zoals de Structuurvisie Ligt op Groen en het Koersdocument Duurzaamheid betrokken bij de ruimtelijke afweging.

Anders dan gesteld wordt in diverse zienswijzen is de gemeente niet verplicht om beleid op te stellen. De Wet ruimtelijke ordening eist ook niet van gemeenten dat voor alle fysieke leefomgevingsaspecten beleid wordt opgesteld. Wel moet in de ruimtelijke onderbouwing aangetoond worden op welke wijze het initiatief kan voldoen aan een goede ruimtelijke ordening.

Het initiatief voldoet verder ook aan het provinciale beleid. Zo heeft de provincie de ambitie om in 2020 een aandeel van 14% hernieuwbare energie te hebben en door te groeien naar energieneutraliteit in 2050. De provincie heeft derhalve gebieden aangemerkt waar (grootschalige) zonneparken gerealiseerd kunnen worden. Het plangebied van de onderhavige omgevingsvergunning wordt volgens de provincie aangemerkt als een gebied waarbij grote zonneparken onder voorwaarden mogelijk zijn. Voor de locatie van het initiatief ten noordoosten van Eerbeek geldt dat de ontwikkeling van een zonnepark groter dan 2 hectare toegestaan indien hiermee de kernkwaliteiten van het landschap niet worden aangetast. Hieraan wordt in dit plan invulling gegeven, zie ook paragraaf 2.4 en 2.5.

Bij een omgevingsvergunning buitenplanse afwijking moet gemotiveerd worden dat de omgevingsvergunningsaanvraag voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. De aanvraag moet voorzien zijn van een ruimtelijke onderbouwing. In het besluit omgevingsrecht (art. 5.20 Bor) is aangegeven waar deze aan moet voldoen. Hierbij wordt verwezen naar art. 3.1.6 Bro. Een ruimtelijke onderbouwing is daardoor vergelijkbaar met de toelichting van een bestemmingsplan.

In de ruimtelijke onderbouwing van het onderhavige plan zijn alle verplichte en relevante omgevingsaspecten beschouwd en wordt onderbouwd op welke wijze voldaan wordt aan gestelde eisen en normen. Op basis van de uitkomsten kan geconcludeerd worden dat het plan kan voldoen aan een goede ruimtelijke ordening, voldoet aan de geldende wettelijke (milieu)eisen en uitvoerbaar is. Daarnaast moet op de aanvraag worden beschikt.

2.3 Participatie en inspraak

In verschillende zienswijzen wordt gewezen op onvoldoende draagvlak of overeenstemming inzake het initiatief. Het verkrijgen van draagvlak is echter niet hetzelfde als verzorgen van participatie en/of inspraak. Met betrekking tot zonneparken zijn verschillende vormen van participatie mogelijk. In de huidige (in principe nog) voorbereidende fase is er met name sprake geweest van informeren en deels consulteren.

Vanuit de initiatiefnemer zelf is er vroegtijdig informatie verstrekt en een participatieproces opgestart met omwonenden ten aanzien van de landschappelijke inpassing. In de Omgevingswet wordt een motiveringsplicht opgenomen bij het indienen van een aanvraag om een omgevingsvergunning met een verantwoording van de betrokkenheid van belanghebbenden. In het onderhavige project en in de ruimtelijke onderbouwing is gehandeld op basis van dit uitgangspunt. Door deze aanpak is iedereen persoonlijk en laagdrempelig geïnformeerd en geconsulteerd ten aanzien van de wensen voor de uitvoering en inpassing. Er wordt ook verwezen naar paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing waarin het traject van de participatie wordt beschreven.

In februari 2018, voorafgaand aan het genomen principebesluit, heeft initiatiefnemer persoonlijke gesprekken gevoerd met omwonenden om ze op de hoogte te stellen van het voornemen. In maart 2018 is een conceptlandschappelijke inpassing van het project besproken met het Gelders Genootschap, waarna in maart en mei 2018 op basis van het concept voor de landschappelijke inpassing nieuwe gesprekken hebben plaatsgevonden tussen initiatiefnemer en omwonenden. De direct omwonenden en initiatiefnemer hebben geen overeenstemming bereikt over de nut en noodzaak van een het zonnepark. Desalniettemin heeft de initiatiefnemer wel getracht de direct omwonenden inspraak te geven inzake de inpassing en vormgeving van het zonnepark. Dit heeft geleid tot een aantal specifieke aanpassingen ter hoogte van omliggende woningen.

In de bij de aanvraag opgenomen landschappelijke inpassing is een minimale afstand aangehouden van 100 meter van het hart van de woning ten opzichte van de zonnepanelen. In paragraaf 2.4.2 van de ruimtelijke onderbouwing en in de bijlage 'landschappelijke inpassing' is ingegaan op de algemeen toegepaste inrichtingsprincipes, het landschappelijk ontwerp en de maatwerkafspraken die met enkele

omwonenden zijn gemaakt, zoals een voorgenomen grondwal, behouden van zichtlijnen en inpassing met groene randen.

Tijdens de behandeling van de concept VvGB is door de Raad en omwonenden uitgesproken dat men nogmaals in gesprek wilde over het voornemen.

Op 15 november 2018 heeft de Omgevingsdienst Veluwe IJssel namens de gemeente een buurtoverleg georganiseerd. Tijdens dit buurtoverleg is door de aanwezige bewoners wederom uitgesproken dat men de nut en noodzaak van een zonnepark aan de Oude Zutphenseweg te Hall ter discussie stelt. Tevens werd door de bewoners uitgesproken dat ondanks het principebesluit en de gepubliceerde concept VvGB en ontwerp-omgevingsvergunning men niet inhoudelijk over de vormgeving en de landschappelijk inpassing van het zonnepark wilde ingaan. De omgevingsdienst Veluwe IJssel heeft in november 2018 ook gesproken met vertegenwoordigers van de werkgroep in oprichting Mooilanden en Natuurmonumenten. Het verslag van het overleg van de omgevingsdienst met de werkgroep en Natuurmonumenten is bijgevoegd als bijlage 1.

Verder heeft en vindt er afstemming plaats om financiële participatie voor omwonenden en inwoners van de gemeente mogelijk te maken. Het concretiseren van de financiële participatie mogelijkheden is gelet op de lopende vergunningprocedure en nog aan te vragen subsidie lastig. Voor de precieze vormgeving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 2.13.

In paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing is een overzicht van contactmomenten opgenomen in de ruimtelijke onderbouwing. Verder wordt voor een overzicht van de participatiemomenten verwezen naar bijlage 4.

2.4 Ligging in Nationaal Landschap en kernkwaliteiten

Het projectgebied is op grond van de provinciale Omgevingsverordening gelegen op een locatie waar grootschalige zonne-energie onder voorwaarden mogelijk is. Het projectgebied is gelegen op gronden met waarop op grond van de provinciale Omgevingsverordening de aanduiding 'Nationaal Landschap' is toegekend. Deze aanduiding ligt over een groot deel van de gemeente Brummen, zie onderstaande afbeelding 2. Op grond van het provinciale beleid geldt dat een ruimtelijk plan voor gronden binnen een Nationaal landschap en buiten de GO, het GNN en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, ten opzichte van het ten tijde van inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten of versterken. In bijlage 6 van de Omgevingsverordening zijn de kernkwaliteiten per deelgebied uitgewerkt.

Geldend bestemmingsplan

Op grond van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied 2008' geldt de bestemming 'Agrarisch met landschapswaarden'. Deze bestemming staat zowel weidegrond als akkerbouwgrond, waaronder opgaande teeltvormen als maïsteelt toe. Op grond van de geldende bestemming geldt verder dat de hoogte van andere bouwwerken buiten het agrarisch bouwperceel maximaal 1,25 meter bedraagt, waarvan bij afwijking maximaal 10% kan worden afgeweken. De bebouwing is daarbij mogelijk tot op de perceelsgrenzen, met uitzondering van een aan te houden afstand ten opzichte van enkele verkeersbestemmingen.

Gebiedskwaliteiten

Ter plaatse geldt het deelgebied 'Zuidelijke IJsselvallei'.

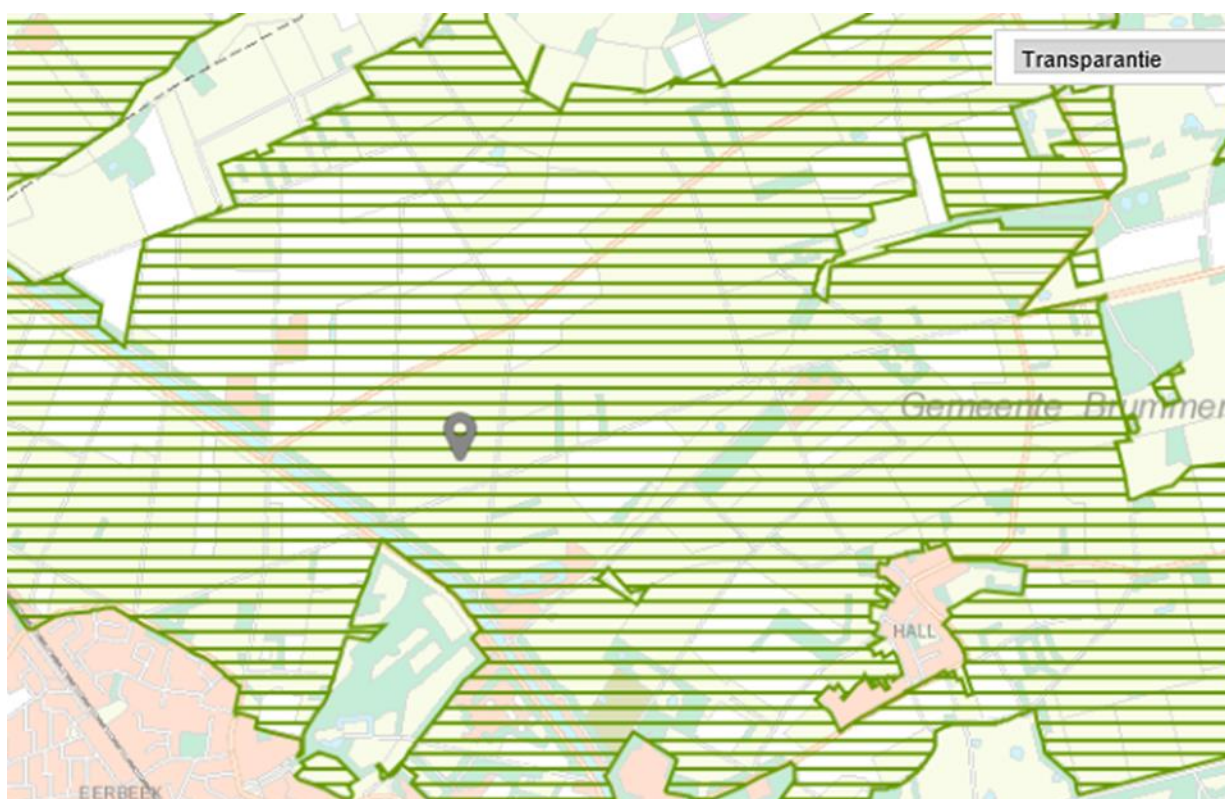
De algemene karakteristiek van het gebied Nationaal Landschap – Zuidelijke IJsselvallei is een kleinschalig mozaïeklandschap met grote afwisseling van relatief open tot besloten landschap en hiermee samenhangend een grote afwisseling van talrijke landgoederen, grondgebonden landbouw (met name weidebouw), bos, en beken die van de flank afstromen. Relevant voor het projectgebied zijn de beken met hun cultuurgeschiedenis en papierhistorie. Blokverkaveling en grote afwisseling in perceelsvormen. Het Apeldoorns kanaal vormt een markant en cultuurhistorisch element in het landschap.

Invulling

De zonneakker heeft door de afstand en inrichting geen invloed op het Apeldoorns Kanaal als markant en cultuurhistorisch element in het landschap. De bestaande beken blijven behouden en er wordt invulling

gegeven aan het vernatten van een gedeelte van het gebied ter versterking van het landschap. Ter plaatse is verder sprake van een relatief open grondgebonden landbouwgebied als onderdeel van het Nationaal Landschap. Het gebied is op grond van het provinciale beleid echter niet aangewezen als 'waardevol open gebied'. Daarbij is het behouden van een redelijke mate van openheid juist als één van de belangrijkste uitgangspunten van het plan genomen. Gelet hierop is de opstelling van de zonnepanelen nader aangepast en op een hoogte van 1,50 meter gebracht (onder zichthoogte). Hierdoor blijven de bestaande kavelstructuren met randbeplanting en het zicht zoveel mogelijk behouden. De zonneakker(s) sluiten daarbij aan op de binnen de bestaande kamerstructuur/verkavelingsstructuur en de bestaande zandwegen blijven toegankelijk. De panelen worden op enige afstand van de begaanbare randen (zandwegen, dijk, Langedijk) geplaatst en op 100 meter van woonbebouwing (bufferzones), waardoor de blokken met panelen overkomen als losse toevoegingen aan het landschap. Hierdoor komen de panelen minder massaal over op de gebruikers van de wegen en blijven de randen in gebruik als cultuurgrond, waarbij indien de randen gebruikt worden als grasland deze ingezaaid worden met bloemrijk / kruidenrijke mengsels. Op de randen wordt klein vee gehouden en voedsel verbouwd ten behoeve van dit vee. Verder is aandacht besteed aan gebiedseigen beplanting en zichtlijnen, welke bijdragen aan een landschappelijke inbedding van het plan. Waar nodig is gekozen voor een passende inpassingsstrook. Op enkele delen wordt de bestaande laanbeplanting hersteld en versterkt (uitgebreid). Voor verdere details wordt verwezen naar het inpassingsplan.

Het project tast hiermee de beschreven kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap niet aan. Op enkele onderdelen wordt het landschap versterkt, zoals een versterking van de randen en vernatting van gedeeltes van het gebied.

Afbeelding 2 Indicatie zonnepark (grijze driehoek) en Nationaal landschap (groen gearceerd)

2.5 Landschapsontwikkelingsplan

In het landschapsbeleidsplan worden aanknopingspunten gegeven om behoud en ontwikkeling van het landschap, ook bij het toestaan van meer stedelijke functies, vorm te geven. In de landschapsvisie zijn de hoofdkenmerken van gebieden aangegeven, die dienen als inspiratie om ontwikkelingen vorm te geven. Bij deze ontwikkeling is als volgt met de benoemde kenmerken omgegaan.

Gebiedskenmerken

Het projectgebied ligt binnen het ontginningenlandschap: natte heide en broekontginningen. Hier is sprake van een redelijke mate van openheid. Het overwegende grondgebruik is grasland. Verder wordt het gebied gekenmerkt door beken en een rechtlijnig patroon van wegen, lanen en kavelgrenzen. De oorspronkelijke kavelbeplanting van de Eerbeekse en Hallse hooilanden zijn verdwenen. De beplanting uit het gebied bestaat uit enkele kleine bosjes en lanen langs de overwegend oost-west en noord-zuid gelegen wegen. Door het ontbreken van de beplanting heeft het gebied nu een meer open karakter.

Het gebied kent een rechtlijnige patronen van wegen en lanen, de wegen zijn voornamelijk oostwest gericht en zijn deels nog onverhard.

Visie

De gewenste maatregelen uit het landschapsbeleidsplan richten zich op terugbrengen van vernatting om het hydrologisch systeem te herstellen, door plaatselijk peilverhoging toe te passen. Ruimte bieden aan natte natuur. Daarnaast wordt ingezet op het herstel van kavelgrensbeplanting en het benadrukken van de laanbeplanting langs de wegen.

Invulling

Ten aanzien van de openheid wordt verwezen naar de thematische beschrijving onder 'Ligging in Nationaal Landschap en kernkwaliteiten.' De beken en het rechtlijnige patroon van wegen, lanen en kavel-grenzen zijn uitgangspunt voor het ontwerp met een behoud van de bestaande kamerstructuur. De onverharde zandwegen en bestaande opgaande beplanting blijven behouden. De kavelstructuren worden versterkt, op een aantal plekken door nieuwe struweelbeplanting of onderbeplanting en op een tweetal plaatsen door toevoegen van hoogopgaande beplanting. Er wordt een gedeelte in de zuidwestkant van het projectgebied (langs het Apeldoorns kanaal/Jaagpad) ingericht voor vernatting en een grasruigte. Los hiervan wordt een recreatieve entree en informatiepunt ingevuld langs het fietspad. Aan de ontwikkelingsgerichte elementen van de landschapsvisie wordt daarmee een passende invulling gegeven.

2.6 QuickScan flora en fauna

Ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing is in het kader van de Wet Natuurbescherming een QuickScan flora en fauna opgesteld. De bevindingen zijn verwoord door Econsultancy in de rapportage QuickScan flora en fauna oude Zutphenseweg (ong.) te Brummen, d.d. 15 maart 2018.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is de QuickScan voor een second opinion aangeboden aan de Omgevingsdienst Veluwe IJssel. Naar het oordeel van de ecooloog van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel is de QuickScan volledig en correct uitgevoerd. Nader of vervolgonderzoek in het kader van onderhavige procedure wordt op basis van de uitkomsten van de QuickScan niet noodzakelijk geacht.

Voor de second opinion wordt verwezen naar bijlage 2.

Zoals ook geconstateerd in de QuickScan kunnen de agrarische graslanden gelegen binnen het plangebied onderdeel vormen het foeragegebied van dassen. Er is een dassenburcht op 1000 meter afstand. Dat er ten tijde van het veldonderzoek medio maart 2018 geen sporen zijn aangetroffen heeft waarschijnlijk te maken met de beperkte hoogte van het gras.

Een afstand van een kilometer ligt binnen het potentiële bereik van dagelijkse foerageertochten van de das. Het terrein is geschikt voor foeragerende dassen en kan daarom beschouwd worden als leefgebied van das. Het is echter aannemelijker dat de dassen eerder of vaker gebruik zullen maken van andere percelen in de buurt zoals die langs de Zilversebroekbeek, Voorsterbeek en Empe en Tondse Veen.

Het effect van omvorming tot zonnepark is op basis van praktijkvoorbeelden vooralsnog moeilijker te bepalen. In de beoogde opzet van het zonnepark blijft grazige vegetatie aanwezig onder en tussen de panelen en daarmee blijft het perceel geschikt als foerageergebied voor dassen. Het hekwerk zal passeerbaar zijn voor dassen en kleine zoogdieren door het aanbrengen van tunnels onder het hek met een doorsnede van circa 30-40 cm. Het is niet de verwachting dat dassen zich laten storen door daarboven aanwezige zonnepanelen.

Anderzijds is het plangebied onderdeel van een uitgestrekt agrarisch gebied waardoor het geen essentieel, onmisbaar, deel van het foerageergebied zal vormen. Voor het voortbestaan van de dieren bij de burcht is dit perceel niet van wezenlijk belang. Bijkomend zijn er geen andere plannen om agrarische percelen in de omgeving anders in te richten. Derhalve zal er dus geen cumulatie van effecten optreden en kan er daarom niet gesteld worden dat de inrichting als zonnepark daarmee onmogelijk is.

2.7 Advies Gelders Genootschap

De landschappelijke inpassing is onder onafhankelijk advies van het Gelders Genootschap vormgegeven. Met het Gelders Genootschap heeft informeel vooroverleg plaatsgevonden over het voornemen voor het oprichten van een zonnepark. Voor ruimtelijke plannen en besluiten geldt dat gemeente het Gelders Genootschap om advies vraagt. Bij de ontwerpbesluiten was nog geen advies van het Gelders Genootschap gevoegd. Derhalve is het advies van het Gelders Genootschap door de Raad als voorwaarde gesteld inzake de definitieve besluitvorming.

Hierdoor is het mogelijk geweest om lopende de procedure de voortschrijdende inzichten inzake grootschalige grondgebonden zonne-energieprojecten te implementeren in het onderhavige plan. Onder de paragraaf 2.14 mutaties zonnepark is een overzicht opgenomen van de aanpassingen die gedaan zijn ten opzichte van de opzet zoals beschreven in de ontwerpVvGB en ontwerpomgevingsvergunning Bouwen/strijdig gebruik. Op 3 april 2019 is het aangepaste en daarmee definitieve plan beoordeeld door de welstandcommissie van het Gelders Genootschap. Het schriftelijke advies van 11 april 2019 treft u aan als bijlage 3.

2.8 Zonneladder

De landelijke wetgeving verplicht niet tot het toepassen van de aangehaalde 'zonneladder'. Wel is in artikel 3.1.6 lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening de zogenaamde 'ladder voor duurzame verstedelijking' opgenomen. De ladder voor duurzame verstedelijking is echter alleen van toepassing op stedelijke ontwikkelingen. Het realiseren van een zonneakker in landelijk gebied kwalificeert zich volgens de jurisprudentie echter niet als stedelijke ontwikkeling in de zin van het Besluit ruimtelijke ordening, evenals andere voorzieningen in het kader van de energieopwekking en -distributie, zoals een windturbinepark of een transformatorstation. Een zonnepark leent zich, evenals een windturbinepark, bij uitstek niet goed om in het bestaand stedelijk gebied te realiseren.

Zoals indiener ook terecht aangeeft staat de gemeente voor een grote opgave qua energie opwek- en distributie. Het rapport van Overmorgen, zie afbeelding 1, laat de gemeentelijke opgave zien.

De gemeente dient een besluit te nemen op basis van de ingediende aanvraag om een omgevingsvergunning. Wij hebben op basis van de bestaande beleidskaders zoals Licht op Groen, landschapsonwikkelingsplan en de visiedocumenten ten aanzien van duurzaamheid deze ruimtelijke afweging voldoende gemotiveerd kunnen maken.

2.9 Elektromagnetische straling

Enkele indieners maken zich zorgen over elektromagnetische straling van het zonnepark.

Het elektromagnetisch veld dat de zonnepanelen zelf opwekken is erg zwak. Om de laagspanning van zonnepanelen geschikt te maken voor het stroomnet is een omvormer en/of transformatiehuisje nodig. Voor beiden gelden veiligheidsnormen waaraan voldaan moet worden. Ten aanzien van transformatiehuisjes met hoogspanning geldt dat alleen direct naast deze huisjes een magneetveld meetbaar is. Er zijn geen bewezen negatieve effecten van straling van zonnepanelen bekend.

Het RIVM heeft op verzoek van de GGD en in 2009 indicatieve metingen van de sterkten van magneetvelden bij transformatorhuisjes uitgevoerd. Daarin staat dat het magneetveld van de zes onderzochte transformatorhuisjes op 1,5 tot 4 m afstand lager dan 0,4 microtesla was. Onder de waarde van 0,4 microtesla gaat de Gezondheidsraad ervan uit dat er geen sprake is van verhoogde risico's en komt de straling al niet meer uit boven het achtergrondniveau. De stralingsniveaus zijn dan ook niet vergelijkbaar met die van hoogspanningsverbindingen.

Daarbij wordt bij het onderzoek ervan uitgegaan dat je langdurig direct naast een transformatorhuisje verblijft (een jaar lang, 7 dagen per week, 14 uur per dag). Bij het zonnepark worden de transformatorhuisjes op geruime afstand van de openbare wegen en huizen gezet (meer dan 100 meter). Hiermee is er geen sprake van gezondheidsrisico's ten aanzien van elektromagnetische straling voor de omgeving. Ter vergelijking: Liander heeft in Brummen op vele locaties trafohuisjes geplaatst, ook in woonwijken, om in de elektriciteitsvoorziening te voorzien. Ook deze transformatiehuisjes blijven binnen de normen van wet- en regelgeving.

2.10 Ruimteclaims in het buitengebied

Hoewel agrarische bedrijven een belangrijke speler zijn in het buitengebied, leggen ook steeds meer andere partijen als natuurorganisaties, burgers, andere bedrijvigheid en de ontwikkeling van thema's als klimaatneutraliteit, biodiversiteit en dergelijke een claim op het buitengebied. De gemeente dient de diverse ruimteclaims in het kader van een goede ruimtelijke ordening af te wegen. Dit is inherent aan de ruimtelijke claims die op de schaars aanwezige grond in Nederland worden uitgeoefend

De wijze waarop met particulier eigendom wordt omgegaan, zoals verkopen of inrichten als weideland of maisland, is primair aan een eigenaar zelf. Niet wordt ingezien waarom het aanwenden van eigen grond voor een zonnepark de uitbreidingsmogelijkheden van een naburig agrarisch bedrijf beperkt, nu deze agrarische bedrijven reeds geen aanspraak kunnen maken op de betreffende gronden. De gemeente ziet ook geen relatie met een eventuele vergunningsaanvraag voor in de buurt gelegen agrarische bedrijven, buiten dat initiatiefnemer besloten heeft zijn eigen grond aan te wenden voor een zonnepark voor de duur van 30 jaar. Van de zonneakker gaat voor zover bekend geen externe effecten uit die invloed hebben op een eventuele vergunningsaanvraag van een nabijgelegen agrarisch bedrijf.

2.11 Kadastrale percelen en projectgebied

De kadastrale percelen gemeente Brummen, sectie M, nummer 98 en 264 maken geen onderdeel uit van het projectgebied. De betreffende percelen worden niet ingericht met zonnepanelen en krijgen ook geen andere invulling.

Het projectgebied is ook aangegeven op de diverse tekeningen behorende bij de aanvraag om een omgevingsvergunning, zodat geen onduidelijkheid bestaat op welke percelen dit project zich uiteindelijk richt. De tekst behorende bij de omgevingsvergunning is dus juist.

2.12 Oppervlakte verkleinen

Voor een onderbouwing van de locatiekeuze wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing die voor dit initiatief is opgesteld. De locatie leent zich voor een grootschaligere vorm van opwek. De gemeente is van mening dat het voornemen inpasbaar is binnen het grootschalige agrarische productielandschap, rekening houdend met de bestaande structuur. Daarbij is de suggestie dat bij meerdere kleinschaligere parken de impact op het landschap en de omgeving van gemeente Brummen kleiner is, niet juist. Elk zonnepark van enige omvang heeft een ruimtelijke impact op de omgeving. Bij het bepalen van de locatie is onder andere gekeken naar ligging ten opzichte van de bestaande aansluitingen en gemeentelijk en provinciaal (ruimtelijk). En minimale afstand tot uit het hart van woningen van 100 meter. Bovendien is als voorwaarde in de besluitvorming opgenomen dat sprake dient te zijn van een goede landschappelijke inpassing van het geheel. Dit heeft geleid tot het ontwerp zoals dat nu voorligt.

2.13 Burgerparticipatie middels Crowdfunding en Omgevingsfonds

Financiële participatie

Lokale betrokkenen zullen worden uitgenodigd te delen in de baten van het zonnepark. Hiervoor wordt een deel van het project ter waarde van 150.000 euro beschikbaar gesteld middels een achtergestelde lening. Dit zal gebeuren via een aantoonbaar professioneel crowdfunding platform. Hoewel de exacte uitwerking nog wordt onderzocht, worden in ieder geval de volgende uitgangspunten in acht genomen:

1. De optie is exclusief voor omwonenden en inwoners van gemeente Brummen. De omwonenden krijgen hierin voorrang. Hiermee wordt het lokale sentiment versterkt.
2. De openstelling is vanaf het moment van aanvang exploitatie, dit betekent het laagst mogelijke

risico. De financiële risico's zitten namelijk vooral in de fasen van vergunningprocedure en bouw, deze 'hordes' zijn dan reeds door de initiatiefnemer genomen.

3. Per deelnemend huishouden betreft de deelname minimaal 500 en maximaal 1.500 euro.
4. De rente en aflossing zijn marktconform.

De uitwerking van deze financiële participatie zal verder vorm krijgen wanneer de SDE+ subsidie is veiliggesteld, waarmee het project doorgang kan vinden. En is onder voorbehoud van goedkeuring externe financiers (o.a. banken) en AFM (indien noodzakelijk). De initiatiefnemer hoopt hiermee de betrokkenheid in de omgeving te vergroten en ervoor te zorgen dat het zonnepark een breed gedragen project van de inwoners van Brummen wordt.

Omgevingsfonds

Zodra het park operationeel is zal de initiatiefnemer een eenmalige bijdrage doen van in het Ligt op Groen Fonds. Deze afspraken zullen vastgelegd worden middels een anterieure overeenkomst

2.14 Belangrijkste mutaties vormgeving en uitvoering zonnepark

Hieronder staan puntsgewijs de belangrijkste mutaties van de vormgeving en uitvoering van het op te richten zonnepark. Deze vloeien voort uit de zienswijzen en de gesprekken met onder andere het Gelders Genootschap.

- Maximale hoogte van de panelen aangepast naar 1,50 meter;
- Maximale hoogte hekwerk aangepast naar 1,80 meter;
- Afstand tussen panelen rijen tussen 1,60 en 1,80 meter;
- Voorkomen van halve rijen panelen;
- Oriëntatie / richting van panelen zijn evenwijdig aan Oude Zutphenseweg zuidopstelling circa 160 graden;
- Beplanting aan de randen plangebied aangepast aan de hoogte van de zonnepanelen met uitzondering zuidkant kwadrant zuid west;
- Beplanting "robuuste" landschappelijk (dus geen scheerhaag) en streekeigen;
- Beplanting: Struweel noordwest kwadrant aan westkant en oostkant tot circa halverwege;
- Indien akkerranden gebruikt wordt als grasland dit inzaaien met bloemrijk / kruidenrijke mengsels;
- De kleur van het hekwerk aangepast naar mosgroen;
- Het hekwerk zal passeerbaar zijn voor kleine dieren door middel van tunnels onder het hek;
- De overige bouwwerken donkerder van kleur.

Inhoudelijke behandeling

Nr.	Samenvatting zienswijze	Reactie	Aanpassing
1	Indiener 1 – D292250/D292727		
A	De omgeving niet volwaardig heeft kunnen participeren in de planontwikkeling. Een verslag met bevindingen van diverse overleggen, die al dan niet gehouden zijn, ontbreekt. Vanuit de omgeving zijn er belangrijke bezwaren.	Verwezen wordt naar de thematische behandeling van zienswijzen onder paragraaf 2.3.	
B	Het natuuronderzoek te beperkt is uitgevoerd waardoor gegevens en mogelijke effecten op dier- en plantsoorten zijn onderbelicht. Een beoordeling op grond van slechts 1 veldbezoek in de maand maart is onvoldoende om aan te kunnen geven dat de Wet Natuurbescherming niet aan de uitvoering van het plan in de weg staat. Het plan schuurt daarmee ook met de zorgplicht in dit kader.	Verwezen wordt naar de thematische behandeling van zienswijzen onder paragraaf 2.6	
C	Onvoldoende is stilgestaan bij de gevolgen voor de landschappelijke waarde en openheid van het gebied en bij de titel van beschermd Nationaal Landschap waarvoor aanwezige kernkwaliteiten moeten worden behouden. Een beschouwing op grond van het eigen landschapsontwikkelingsplan hebben we ook niet aangetroffen.	Verwezen wordt naar de thematische behandeling van zienswijzen onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
D	Onduidelijk is hoe zal worden voorzien in afvoer van hemelwater. Van belang is dat regenwater in kan zijgen ter plaatse.	In paragraaf 4.2. van de ruimtelijke onderbouwing zijn de effecten beschreven. Het hemelwater bereikt met dezelfde mate de bodem, wel is de verdeling anders. De ondergrond wordt niet afgedicht waardoor het hemelwater ter plaatse in kan zijgen.	
E	Er geen deskundig landschapsadvies van het Gelders Genootschap bij de stukken is gevoegd en daarmee het niet duidelijk is hoe men het oprichten van bouwwerken tot 3 meter hoog in open agrarisch gebied niet als een aantasting ziet van de landschappelijke openheid en niet duidelijk is welk oordeel met heeft over het versnipperingseffect van het landschap vanwege de beoogde ontwikkeling.	Verwezen wordt naar de thematische behandeling van zienswijzen onder paragraaf 2.7.	
F	Onvoldoende is gemotiveerd op grond waarvan de gemeente van	Er is door de initiatiefnemer een goede ruimtelijke onderbouwing	

	mening is dat ruimtelijk gezien afwijking mogelijk is van de bepalingen in het bestemmingsplan buitengebied, zoals van de beperkingen die er nu zijn om in relatie tot behoud van de openheid teeltondersteunende voorzieningen te mogen oprichten.	opgesteld waarin is ingegaan op alle ruimtelijk relevante onderdelen om te kunnen afwijken van het bestemmingsplan. Hierbij is ook rekening gehouden met de beleid voor het gebied en de voorkomende karakteristieken van het gebied. Verwezen wordt naar de ruimtelijke onderbouwing waarin is ingegaan op het landelijk, provinciaal en gemeentelijke beleid, de milieukaders en de aandachtspunten die gevraagd worden voor het landschap in en nabij het plangebied. Hierin is verantwoord waarom in het onderhavig geval kan worden afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. In de ruimtelijk onderbouwing is gemotiveerd dat het zonnepark zodanig is ontworpen dat sprake is van een landschappelijk inpassing met respect voor het bestaande landschap. Waar mogelijk is het open karakter behouden, bestaande begroeiing is toegepast als rand, en daar waar vanuit huidige functionaliteit gewenst is dat de panelen niet zichtbaar zijn, is gekozen voor een passende inpassingsstrook.	
G	Onvoldoende duidelijk is wat het landschapsplan nu precies inhoudt en hoe dit financieel en ruimtelijke is geborgd, ook voor de langere termijn. De anterieure overeenkomst is ook niet bijgevoegd. En niet helder is of nu wel of niet vegetatie, inclusief bomen worden verwijderd.	Het ontwerp van het plan en de landschappelijke inpassing daarvan is vastgelegd in een rapport dat onderdeel uit maakt van de omgevingsvergunning. Daarmee is de uitvoering van dat plan geborgd. De anterieure overeenkomst is een privaatrechtelijke overeenkomst tussen initiatiefnemer en gemeente Brummen. Deze overeenkomst maakt geen onderdeel uit van de stukken en is dus ook niet in te zien door indiener. Voor de inhoud van het ontwerp wordt verwezen naar de bij de omgevingsvergunning behorende stukken. De uitvoering en instandhouding van het landschapsplan wordt als voorschrift opgenomen in de	

		definitieve omgevingsvergunning. De anterieure overeenkomst maakt geen deel uit van de omgevingsvergunning en ligt daarom niet ter inzage. Met de uitvoering van het project worden geen bomen verwijderd. Wel wordt op een aantal plaatsen vegetatie en bomen toegevoegd.	
H	Niet gemotiveerd is waarom de gemeenteraad bij haar verklaring van geen bedenkingen met betrekking tot bovenstaande punten geen nadere randvoorwaarden heeft opgenomen.	Alle voorwaarden die de gemeenteraad in deze van belang acht zijn opgenomen in het raadsbesluit op grond waarvan de ontwerp verklaring van geen bedenkingen is afgegeven.	
I	Er geen sprake is van een verdeling van de lusten en lasten van het zonnepark.	Onduidelijk is aan welke lusten en lasten ten gevolgen van het zonnepark gerefereerd wordt. Het zonnepark draagt bij aan de energietransitie welke het mogelijk maakt om zonder fossiele brandstoffen te voorzien in de energiebehoefte van burgers en bedrijven. Het initiatief draagt bij aan de energietransitie en draagt daarmee bij aan het realiseren van een breed gedragen maatschappelijk opgave.	
J	Wij bepleiten dat er een gemeentelijk energiebeleid wordt opgesteld, op grond waarvan gemotiveerde besluitvorming met voorwaarden kan plaatsvinden over concrete initiatieven. Van belang is dat dit beleid rekening houdt met de bovengenoemde belangen en beleidsdoelen en onderwerpen zoals participatie en gebiedsversterking.	Voor het onderwerp energiebeleid wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 2.2. Voor de onderwerpen participatie en landschap wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3, 2.4 en 2.5.	
2	Indiener 2 - D292351		
A	Algemene, landelijke visie t.a.v. duurzaamheid en zonneparken waarin o.a. de volgende punten naar voren komen, locatiekeuze, gemeentelijke ambitie energieopgave, ontbreken van gemeentelijke beleid ten aanzien van zonneparken.	Voor het onderwerp energiebeleid wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 2.2	
B	Een groot zonnepark versus meerdere kleinere zonneparken. Initiatiefnemer kiest voor een groot park. De reden daarvoor is ons niet duidelijk, maar kan te maken hebben	Voor een onderbouwing van de locatiekeuze wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing die voor dit initiatief is opgesteld. De locatie	

	met financiële afwegingen. Waarom wordt niet gekozen voor een aantal kleinere zonneparken die verdeeld worden over de 150 hectare grond die initiatiefnemer in eigendom heeft. De voordelen van kleinere zonneparken zijn: -minder impact -beter landschappelijk inpasbaar -lagere aansluitkosten voor Liander	leent zich voor een grootschaligere vorm van opwek. De gemeente is van mening dat het voornemen inpasbaar is binnen het grootschalige agrarische productielandschap, rekening houdend met de bestaande structuur. Daarbij is de suggestie dat bij meerdere kleinschaligere parken de impact op het landschap en de omgeving van gemeente Brummen kleiner is, niet juist. Elk zonnepark van enige omvang heeft een ruimtelijke impact op de omgeving. Bij het bepalen van de locatie is onder andere gekeken naar ligging ten opzichte van de bestaande aansluitingen en gemeentelijk en provinciaal (ruimtelijk). Bovendien is als voorwaarde in de besluitvorming opgenomen dat sprake dient te zijn van een goede landschappelijke inpassing van het geheel. Dit heeft geleid tot het ontwerp zoals dat nu voorligt.	
C	Er is sprake van tegenstrijdigheid ten aanzien van de door het college opgestelde voorwaarden en proces zoals dat is verwoord in het principebesluit waarin aandacht wordt gevraagd voor de landschappelijke inpassing, overleg met omwonenden en een lokale energiep partij.	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Getracht is per onderdeel zorgvuldig af te wegen welke voorwaarden bijdragen aan een goed proces en aan de betreffende onderdelen invulling te geven. Hierbij is de gemeente ook afhankelijk van derden. Ten aanzien van de participatie wordt verwezen naar de thematische beantwoording van paragraaf 2.3. Het beeld dat geen aandacht is besteed aan landschappelijke inpassing en overleg met stakeholders wordt niet herkend.	
D	Omgevingsvergunning of bestemmingsplanwijziging? Deze omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor een periode van 30 jaar. Dit komt niet overeen met de regels omgevingsvergunning waarin gesteld wordt dat een tijdelijke omgevingsvergunning wordt verleend voor maximaal 10 jaar. Door het overschrijden van de termijn van 10 jaar kan er ons inziens dus geen tijdelijke	In dit geval is sprake van een aanvraag op grond van art 2.12 lid 1 onder a sub 3, daarop is de uitgebreide Wabo procedure van toepassing. Het staat gemeente vrij om een termijn te verbinden aan de vergunning (en te beschikken conform aanvraag). In dit geval is een termijn van 30 jaar aangevraagd. Het toepassen van de gekozen	

	omgevingsvergunning verleend worden, maar moet hiervoor een bestemmingsplanwijziging worden aangevraagd.	procedure biedt de mogelijkheid het strijdige gebruik toe te staan gedurende deze periode, waarbij voor het specifieke project wordt afgeweken van de geldende bestemming. Voor het overige blijven de bestemmingsregels in stand. Overigens is het aan een initiatiefnemer om een keuze te maken in de te volgen procedure. Nu een aanvraag omgevingsvergunning gedaan is, dient daarop een besluit genomen te worden door de gemeente.	
E	De aanvraag omgevingsvergunning en bouwen is op meerdere punten in strijd met het bestemmingsplan Buitengebied 2008	De essentie van de omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan is, dat (tijdelijk) wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. Met het verlenen van die omgevingsvergunning wordt het strijdige gebruik toegestaan.	
F	Tegenstrijdigheden met de Omgevingsverordening Nationaal Landschap. De beoogde percelen liggen in een waardevol landschap aangeduid als "Zuidelijke IJsselvallei" met kernkwaliteiten zoals beschreven in de bijlage bij de Omgevingsverordening Nationaal Landschap.	Verwezen wordt naar de thematische behandeling van zienswijzen onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
G	Indiener is van mening dat de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap worden aangetast.	Deze mening wordt niet gedeeld. Verwezen wordt naar de thematische behandeling van zienswijzen onder paragraaf 2.4, waarin een beschrijving van de kwaliteiten en de wijze waarop dit plan zich hiermee verhoudt is opgenomen.	
H	Initiatiefnemer stelt dat halverwege de 19e eeuw de Oude Zutphenseweg aangelegd is als belangrijke verbinding door het gebied. Het vermoeden bestaat echter dat (een deel van) deze weg al stamt uit de middeleeuwen. Deze historische weg blijft weliswaar met de komst van dit zonnepark toegankelijk, maar zal zijn cultuurhistorische waarde gedurende 30 jaar door de industriële uitstraling van dit zonnepark	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Met de cultuurhistorische waarde van deze weg is rekening gehouden in het ontwerp. De aanwezige cultuurhistorische waarden in het projectgebied betreft qua wegenstructuur met name de bestaande zandwegen. Deze zandwegen blijven in het voornemen ook behouden (en toegankelijk). Hiervoor wordt verwezen naar de ruimtelijke	

	verliezen.	onderbouwing die voor het plan is opgesteld.	
I	Initiatiefnemer stelt dat een dubbelfunctie op de aangewezen percelen van toepassing is. Navraag bij LTO leert ons dat er geen sprake kan zijn van dubbelfunctie in het geval van een zonnepark. Dit vanwege haar omvang, de periode van 30 jaar, en de hoogte van de panelen (maximaal 2,90 meter). Vaak wordt beargumenteerd dat een hogere paneelopstelling gekozen wordt t.b.v. meer zonlicht op de bodem. Die beargumentering houdt geen stand. Het is namelijk niet de hoogte waarop de panelen worden geplaatst, maar de afstand tot de panelen onderling die de mate van schaduwwerking op de onderliggende bodem beïnvloeden kan.	Een deel van het plangebied wordt ingezet voor agrarisch grondgebruik, onder meer in de vorm van begrazing door kleinvee. Hoewel LTO gedurende het proces haar zorgen heeft uitgesproken over de ontwikkeling van het realiseren van zonneparken op agrarische productiegronden, heeft zij geen zienswijze ingediend. De aangehaalde stellingen ten aanzien van omvang, periode en hoogte en dubbelgebruik worden door de gemeente niet herkend. Voor dit project wordt op basis van de aanvraag omgevingsvergunning afgeweken van het bestemmingsplan. Dat de onderlinge afstand tussen panelen invloed heeft op schaduwwerking op de bodem is correct. De bouwhoogte van de panelen is, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar maximaal 150 centimeter. Zie hiervoor de thematische beantwoording onder 2.4. Verder wordt benadrukt dat de projectperiode is begrensd. Na de projectperiode worden de gronden weer ingezet voor agrarisch gebruik.	
J	Daarnaast blijkt ook dat de fiscus stelt dat van een dubbelfunctie geen sprake meer is zodra een perceel ingezet wordt voor grondgebonden zonnepanelen. Zij stelt dat "de fiscale landbouvvrijstelling niet behouden kan worden op grond met zonnepanelen. Zelfs al wordt er wat vee gehouden dat onder de panelen graast."	Hetgeen dat hier wordt ingebracht heeft geen ruimtelijke relevantie en maakt geen onderdeel uit van de afweging. Het wordt voor kennisgeving aangenomen.	
K	Initiatiefnemer stelt dat de huidige zandpaden recreatief gebruikt kunnen worden. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat zowel voor eigen inwoners, maar specifiek het toerisme dat in onze gemeente aandoet, dat doet vanwege kenmerken als de aanwezigheid van rust, natuur, ruimte en ruimtelijke	De gemeente dient een ruimtelijke afweging te maken, waarbij diverse belangen een rol spelen. Bij de landschappelijke inpassing van het plan, die als voorwaarde voor het project is gesteld, wordt rekening gehouden met de kenmerken en kwaliteiten van het gebied en	

	ervaring. Kenmerken die onze gemeente uniek maakt t.o.v. andere delen van Nederland. De aanleg van een park zoals nu door initiatiefnemer wordt ingediend doet rechtstreeks afbreuk aan deze kenmerken.	haar omgeving. Bovendien kent het project diverse elementen om het recreatieve gebruik te bedienen. Hiervoor wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing.	
L	Indiener kan zich niet vinden in de hoogte van de panelen. Een hoogte 1 meter tot 1,5 meter van de panelen zou landschappelijk beter inpasbaar zijn.	Reacties op het plan vanuit de omgeving, gedurende de voorbereiding en de ingediende zienswijzen, alsmede de gesprekken met het Gelders Genootschap hebben initiatiefnemer doen besluiten de hoogte van de panelen aan te passen naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. De bouwhoogte van de panelen wordt aangepast naar maximaal 150 centimeter.
M	Initiatiefnemer stelt dat de panelen minder massaal overkomen op de gebruikers van de wegen doordat de panelen op enige afstand van de begaanbare randen worden geplaatst. Wat ons betreft kan dit niet zo worden gesteld. Het is juist de hoogte van 2,90 meter die de panelen een massaal beeld geven. De afstand van 15 meter tussen blokken en de begaanbare randen is in relatie tot de totale omvang van de percelen te gering om te kunnen spreken van 'minder massaal overkomen'	Zoals hiervoor onder L aangegeven is de hoogte van de te plaatsen panelen bijgesteld naar maximaal 1,5 meter. Daarnaast wordt, afhankelijk van de locatie rond het projectgebied, overgangsgebieden aangehouden, stukken terrein anders ingericht, afstanden aangehouden en soms afschermende beplanting geplaatst.	
N	Initiatiefnemer stelt voor een menselijke schaal nabij de paden te zorgen, door te kiezen voor een afrastering bestaande uit houten paaltjes. Wat ons betreft kan dit niet zo worden gesteld: -het is de omvang van de blokken en de hoogte van de panelen die juist zorgen voor een onmenselijke schaal van dit zonnepark op deze locatie. Een dergelijke afrastering op de randen doet niets of aan die onmenselijke schaal.	Met de aanpassing van de bouwhoogte naar van panelen naar maximaal 150 cm is meer rekening gehouden met zichtlijnen vanuit de omgeving en behoud van het karakter van openheid. Er is voor gekozen om het hekwerk dat vanuit verzekeringsoogpunt nodig is (hoogte 180 cm), direct naast de panelen te zetten, om de impact op het landschap te verkleinen. Het boerenraster langs de kavelgrenzen is bedoeld voor kleinvee.	
O	Initiatiefnemer stelt dat een geleidelijk verloop in hoogte wenselijk is. De ingediende plannen geven nergens aan waar de hoogte precies geleidelijk zal verlopen en waarom dit wenselijk is. Wij willen graag een onderbouwing van deze stelling.	Dit punt is gelet op het bijstellen van de hoogte van de panelen naar maximaal 150 centimeter niet meer aan de orde. Hierdoor blijft het gehele zicht over het zonnepark op de bestaande structuren en bebouwing behouden.	
P	In bovenstaande beschrijving wordt niet opgenomen hoe oud de beplanting is op moment van	Na verlening van de vergunning wordt gestart met de uitvoering van de beplanting. Voordat de	

	aanplant. Een gemiddelde beplanting doet er 9 jaren over om tot een hoogte van 3 meter en meer te komen.	bouw van de zonnestroominstallatie kan beginnen moeten nog diverse stappen worden gezet zoals het verkrijgen van SDE+ subsidie en bouwvoorbereiding. Oplevering van het zonnepark kan enkele jaren duren. Gezien de verlaging van de hoogte van de panelen naar 150 centimeter zal het zonnepark veel eerder aan het zicht worden onttrokken. Daarnaast wordt de stelling dat gemiddelde beplanting er 9 jaar over doet om 3 meter hoog te groeien wordt niet onderbouwd en deze wordt dan ook niet gevolgd.	
Q	Omdat de panelen veelal in het zicht blijven is het van belang om een rustig ogende opstellingen te maken. Om dit te bereiken wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd. Initiatiefnemer stelt dat de panelen veelal in het zicht blijven. Ons doel is juist om de panelen niet in het zicht te laten blijven omdat een zonnepark de kernkwaliteiten van dit gebied aantast. Daarom zou het doel van een juiste landschappelijke inpassing moeten zijn: een zonnepark waarbij de panelen aan het zicht zijn onttrokken.	Het volledig onttrekken van de zonnepanelen voor het gehele gebied is niet aan de orde. In het landschapsplan en de RO is gemotiveerd waarom gehele afscherming juist niet wenselijk is in dit gebied, gelet op de kenmerken van het landschap. Bestaande waardevolle landschapselementen zijn versterkt en waar mogelijk behouden.	
R	Initiatiefnemer stelt hier dat gezocht wordt naar de ideale afstand voor schaduwwerking van de panelen ten opzichte van elkaar. We vragen ons of op welke gronden de uiteindelijke afstand ideaal is. En voor wie is deze afstand dan ideaal? We zijn bang dat hiermee bedoelt wordt: een ideale afstand waarmee een zo hoog mogelijk rendement voor de energieopwekking wordt bereikt. Als dat ideaal inderdaad met deze zinssnede wordt bedoeld, dan baart ons dat grote zorgen.	Het te behalen rendement met de zonnepanelen die geplaatst worden is een belangrijke afweging bij de inrichting van het zonnepark. Met de energie die met het plan gaat worden opgewekt wordt een grote stap in de goede richting gedaan als het gaat om de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. De afstand tussen de rijen met panelen is van belang in relatie tot de kwaliteit van de ondergrond. Mede daarom is gekozen voor een zuidgerichte opstelling en niet voor een oost-west opstelling. Het werkt averechts als panelen in elkaar schaduw worden gebouwd. Hellingshoek, bouwhoogte en onderlinge afstand moeten daarom op elkaar worden afgestemd. Niet	

		duidelijk is welke zorgen appellant daarover heeft.	
S	Initiatiefnemer stelt dat de kleurtint voor de stations gedekt groen of grijs zal worden en afgestemd worden op panelen en/of het landschap. Deze zin impliceert dat de kleurtint dus ook kan worden afgestemd aan de kleur van de panelen. De kleur van de panelen is echter nog niet vastgesteld. Dat kan dus ook zomaar grijs of zwart zijn (immers de meest gangbare kleur waarin zonnepanelen worden geproduceerd). Als de kleur grijs wordt gekozen voor de stations is dat onmogelijk te beschrijven als 'zoveel mogelijk opgaan in hun omgeving', zoals door initiatiefnemer wordt gesteld.	Voor de compacte transformatorstations geldt dat een kleur wordt gekozen die aansluit bij de panelen en het landschap. Als zou worden gekozen voor een afwijkende kleur zouden de stations onnodig opvallen en aandacht vragen.	
T	Volgens het bestemmingsplan "Buitengebied 2008" geldt aan weerszijden van de leiding een zone van 5 meter, waarin geen bouwwerken mogen worden opgericht. Bij gasleidingen geldt bovendien een veiligheidszone, de zogeheten risicoafstand, waarbinnen het oprichten van gebouwen ook niet zonder meer mogelijk is. In de plannen is sprake van een afstand van slechts 4 meter tot de gasleiding.	Met de uitgangspunten voor het bouwen van bouwwerken nabij gasleidingen is in de planvorming rekening gehouden. Hierover zijn door initiatiefnemer gesprekken gevoerd met de Gasunie. De te hanteren afstanden met het oog op veiligheid en wetgeving zijn hierbij gerespecteerd.	
U	<i>Bestaande houtwal, zuidzijde (vergelijkbaar met profiel C-C') De houtwal langs de zuidzijde bestaat uit een lichte verhoging in het landschap met een dubbele bomenrij. Hoewel er weinig onderbeplanting is, heeft de houtwal een relatief dicht karakter. Omdat er geen direct zicht is op deze zijde wordt deze situatie gehandhaafd.</i> Initiatiefnemer stelt hier dat er geen direct zicht is op deze zijde. Dat bestrijden wij. Vanuit ons perceel is wel degelijk direct zicht op deze zijde en wij willen graag dat het zonnepark ook aan die zijde aan het zicht wordt onttrokken.	Het ontwerp is op onderdelen aangepast, onder meer naar aanleiding van de zienswijzen. Ook aan de zijde van het plangebied waar het object van de indiener is gelegen, zijn maatregelen getroffen ten aanzien van de landschappelijke inpassing. Hiervoor wordt verwezen naar het nader uitgewerkte Landschappelijke inpassingsplan dat door de landschapsarchitect is opgesteld.	
V	Er is volgens initiatiefnemer duidelijk onvoldoende draagvlak of overeenstemming met de buurt bereikt. Hierover is al genoeg geschreven, ingesproken en persoonlijk gedeeld met het college van B&W. Het is dus een verkeerde weergave van feiten als in de plannen door initiatiefnemer	Draagvlak en participatie zijn verschillende zaken. Initiatiefnemer heeft opdracht gegeven om in het kader van participatie in gesprek te gaan met de omgeving. Dit heeft geresulteerd in diverse gesprekken en initiatieven. Ook is waar mogelijk in het ontwerp	

	gesproken wordt over 'overeenstemming met de omwonenden'.	rekening gehouden met hetgeen dat door de omgeving is ingebracht. Het doel van het toepassen van burgerparticipatie is niet dat er volledig draagvlak voor het plan wordt gecreëerd.	
W	De QuickScan is volgens een onderzoeksmethodiek tot stand gekomen die m.b.t. de onderzoeksperiode, de gekozen tijd in het seizoen en de duur van het onderzoek volgens ons niet past bij de impact dat een grootschalig zonnepark van 25-35 hectare gedurende 30 jaar op haar omgeving heeft. Daarnaast is deze QuickScan volgens ons onvolledig. Aanvullend onderzoek is hiervoor nodig. Terecht wordt gesteld dat in de omgeving dassen voorkomen.	De zienswijze heeft aanleiding gegeven om nader ecologisch onderzoek in te stellen. Hieruit blijkt dat het project uitvoerbaar is. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording in paragraaf 2.6.	Er is nader ecologisch onderzoek uitgevoerd.
X	Indiener is van mening dat op diverse punten de ruimtelijke onderbouwing niet correct is.	Dit is een in dit punt niet nader onderbouwde stelling die ter kennisneming wordt aangenomen.	
Y	De aanwezige biodiversiteit wordt aangetast door schaduw en verdroging, veroorzaakt door de omvang en de beoogde plaatsingsdichtheid van de zonnepanelen. Over de te verwachten gevolgen is nog niet veel onderzoek gedaan, maar internationale kennis en metingen voorspellen ellende.	De algemene stelling dat de biodiversiteit zal worden aangetast door het voorgenomen project wordt door indiener niet onderbouwd.	
Z	Uit een Duits onderzoek blijkt dat zonnepanelen (door regen en veroudering van materialen) giftige en zware metalen uitspoelen in de grond; voorbeelden daarvan zijn koper, cadmium, lood en tin. Dit impliceert een aanzienlijke bodemverontreiniging en betekent dat de grond na 30 jaar niet meer geschikt is als agrarische grond. Wij vrezen door de komst van dit zonnepark dat we gedurende de vergunningsperiode van 30 jaar te maken zullen krijgen met de gevolgen van deze bodemverontreiniging.	Het Duitse onderzoek waarnaar gerefereerd wordt heeft getest met beschadigde zonnepanelen. Hier is dus sprake van een zwaar beschadigd zonnepaneel en niet vergelijkbaar met de situatie zoals in de praktijk. Bij goed geïnstalleerde zonnepanelen komen geen giftige stoffen vrij. Zonnecellen zijn goed ingekapseld en de panelen zijn voorzien van glas en een kit rand en frame aan de buitenzijde.	
AA	De panelen staan in een zuidopstelling en daarmee gericht op ons perceel. Het oppervlak van de panelen zorgt voor reflectie en daarmee hinder.	Zonnepanelen zijn zodanig ontworpen, dat zij het zonlicht zoveel mogelijk absorberen. Zij zijn voorzien van een absorberende coating. Doel is immers dat het zonlicht zoveel mogelijk wordt omgezet in	

		zonnestroom. De mate van reflectie van zonnepanelen hangt af van de hoek van inval. Hoe groter de hoek, hoe meer reflectie. Een hoge hoek van inval betekent ook dat de zon laag staat, wat maar gedurende een klein gedeelte van de dag het geval is. De zonnestralen die direct van de zon komen zullen dan voor meer hinder zorgen dan de door de zonnepanelen gereflecteerde zonnestralen. De gereflecteerde zonnestralen zullen vrijwel niet op ooghoogte weerkaatst worden.	
AB	De panelen staan in een zuidopstelling en daarmee gericht op ons perceel. Het oppervlak van de panelen zorgt voor weerkaatsing van het verkeersgeluid vanaf de doorgaande route over de kanaalweg. Vanwege de hoge verkeersbelasting van deze weg verwachten wij veel geluidshinder door het zonnepark.	Door de aangepaste bouwhoogte van de panelen van maximaal 150 centimeter zal de geschetste situatie niet optreden. Extra geluidshinder ten gevolge van weerkaatsing op de zonnepanelen ter hoogte van de woning is niet te verwachten.	
AC	Bij opwekking en verplaatsing van energie kan straling ontstaan. De zonnepanelen zelf wekken alleen gelijkstroom op, dit gaat niet gepaard met elektromagnetische straling en -velden. De omvormers zorgen voor wisselstroom, dit veroorzaakt wel elektrische velden. Bekend is dat het leven onder hoogspanningskabels gezondheidsrisico's met zich mee brengt. Er is nog onvoldoende bekend over het leven in de nabijheid van zonneparken. Wij vrezen door de komst van dit zonnepark dat we bloot gesteld worden aan gezondheidsrisico's.	Verwezen wordt verder naar de thematische beantwoording van zienswijzen onder paragraaf 2.9.	
AD	Locaties met elektromagnetische straling en —velden trekken blikseminslagen aan. De afstand van het zonnepark tot onze woning is dermate klein, dat wij bang zijn voor de gevolgen van blikseminslag.	De afstand uit het hart van omliggende woningen is minimaal 100 meter. De gemeente ziet geen aanleiding om te vrezen voor blikseminslag in relatie tot woningen in de omgeving.	
AE	Gedurende de lange zomerperiode van 2018 (waarvan verwacht wordt dat deze in de toekomst steeds talrijker zullen zijn) is gebleken dat boven zonneparken een warmteontwikkeling plaats vindt met temperaturen tot 65 graden. Deze	Lokaal boven de panelen kan het voorkomen dat er een hoge temperatuur is. Dit is ook het geval bij hoge temperaturen en andere oppervlaktes. Op enige afstand van de panelen neemt de temperatuur al snel de	

	hitte-ontwikkeling is met name schadelijk voor de aanwezige houtwallen met eiken die op korte afstand rondom de percelen liggen. Maar ook wij als direct omwonende maken ons zorgen over zulke temperaturen zo vlak bij onze woning.	omgevingstemperatuur aan. Zonnepanelen zetten circa 20% van het zonlicht om in zonnestroom. Deze 20% wordt dus niet omgezet in warmte. Doordat er extra groen wordt toegevoegd in het gebied, door de groene omzooming, wordt het effect geneutraliseerd. Groen leidt immers tot koelte. Er is dan ook geen effect te verwachten op aanliggende percelen van de lokale opwarming boven de zonnepanelen.	
AF	De komst van een zonnepark heeft bovengenoemde schadelijke gevolgen tot gevolg. Door de relatief korte periode van ervaring met grootschalige zonneparken bestaat niet over alle gevolgen wetenschappelijke consensus over de toekomstige schade. Dit impliceert dat er een groot risico genomen wordt, indien dit plan gerealiseerd wordt. Als omwonenden verwachten wij dat de gemeente Brummen derhalve het voorzorgsbeginsel zal hanteren.	Er kan nog geen beoordeling gemaakt worden op basis van al een langdurig functionerende opstelling van grondgebonden zonnepanelen. Op de genoemde schadelijke gevolgen is ingegaan en deze zijn betrokken bij de ruimtelijke afweging. Elke ruimtelijke ontwikkeling wordt zoveel mogelijk beoordeeld met de hiervoor relevante beschikbare kennis. Uit de beschikbare kennis komen geen onzekerheden naar voren die aantonen dat het project niet uitvoerbaar is. Met de huidige kennis heeft gemeente geoordeeld dat geen sprake is van onaanvaardbare risico's zodat het project kan worden uitgevoerd. Er worden naar huidige inzichten geen onaanvaardbare risico's genomen.	
AG	De kadastrale nummers in de ontwerp vergunning en de publicatie in de Staatscourant komen niet overeen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.11.	
AH	Het is onbegrijpelijk waarom er een ontwerp verklaring van geen bedenkingen is voorgelegd aan de raad terwijl de gemeente Brummen in haar principeakkoord van 27 maart 2018 zelf een aantal voorwaarden heeft gesteld aan de procedure en verlening van de omgevingsvergunning. Aan geen van deze voorwaarden is	De stelling dat aan geen van de gestelde voorwaarden is voldaan is onjuist. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3. Verder zijn gesprekken gevoerd met de lokale energie coöperatie. De landschappelijke inpassing is in meerdere sessies uitgebreid besproken met het	

	tot op heden adequaat voldaan	Gelders Genootschap hetgeen geleid heeft tot diverse aanpassingen op dit onderdeel. Inzet is om voordat een Verklaring van Geen bedenkingen wordt afgegeven en een omgevingsvergunning verleend wordt overeenstemming is met het Gelders Genootschap over deze landschappelijke inpassing. De gemeenteraad heeft gemeend op grond van de informatie over het proces die tot op heden is aangereikt, een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven. Dit geeft aan dat zij er vertrouwen in heeft dat aan de gestelde voorwaarden voldaan is bij het afgeven van de definitieve verklaring van geen bedenkingen.	
AI	Een voorwaarde uit het principebesluit was dat de initiatiefnemer bij voorkeur in overleg zou gaan met een lokale energiepartij. Initiatiefnemer is in overleg geweest met BrummenEnergie en daarmee is de kous afgedaan. BrummenEnergie heeft zich heeft teruggetrokken met als reden dat de werkwijze van initiatiefnemer strookt niet met de uitgangspunten/ doelstellingen van BrummenEnergie.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
AJ	De landschappelijke inpassing voldoet niet aan de eisen die gesteld zijn in de Omgevingsvisie Gelderland. De kernwaarde openheid van he landschap wordt teniet gedaan door de hoogte (2.90 meter) en omvang (36 hectare) van het Zonnepark	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4. Verder wordt een bruto oppervlakte van het projectgebied benoemd, waar tevens alle inrichtingsmaatregelen en te hanteren afstanden in verwerkt zijn. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
AK	Het initiatief draagt niet bij aan de ambities en mogelijkheden die gezien worden in de provincie en in de Cleantech Regio. Het wordt enkel gedragen door gewin van de initiatiefnemer en de ambitie van de gemeente Brummen.	Hetgeen dat gesteld wordt is onjuist. Voor de gemeente Brummen ligt een aanzienlijke opgave om aan de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen te voldoen. Met voorliggend initiatief wordt een deel van de noodzakelijk geachte grondgebonden zonneparken mogelijk gerealiseerd. Zie ook 2.1 van de thematische	

		beantwoording.	
AL	De Toekomstvisie 2030 geeft een vrijbrief voor alle initiatieven die weliswaar met duurzaamheid te maken hebben, maar haaks kunnen staan op alle andere kwaliteiten die de gemeente belangrijk vindt met betrekking tot leefbaarheid en aantrekkelijkheid.	Het afwegen van de belangen is onderdeel van de besluitvorming. Deze visie is omarmd door de gemeenteraad en wordt daarmee gezien als beleidsdocument waarmee bij de uitvoering van projecten rekening gehouden dient te worden. De Toekomstvisie 2030 is echter niet het enige beleidskader waarmee rekening wordt gehouden in dit plan. Ook het provinciale beleid en de Structuurvisie Ligt op Groen stellen kaders. Dat indiener zich hiermee kennelijk niet kan verenigen is voor beoordeling van het voorliggende plan niet relevant.	
AM	Het initiatief is nauwelijks uitgewerkt, mist onderbouwing van de gestelde voorwaarde en van draagvlak in de omgeving is geen sprake. In het Koersdocument Duurzame Energie is opgenomen dat een gebrek aan draagvlak een argument kan zijn om niet aan een initiatief mee te werken. Gelet op het voorgaande is dat in dit geval dus een steekhoudend argument om geen medewerking te verlenen.	Hetgeen indiener aangeeft wordt niet gevolgd. Er is getracht middels gesprekken en initiatieven in kaart te brengen wat de belangrijkste uitgangspunten zijn voor de omgeving. Er is een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing opgesteld. Er zijn onderzoeken uitgevoerd. Dat daadwerkelijk draagvlak naar mening van indiener ontbreekt wil niet zeggen dat geen sprake geweest is van participatie. Door initiatiefnemers is ingezet op het betrekken van omwonenden en andere belanghebbenden in de totstandkoming van het ontwerp.	
AN	Indiener is van mening dat er eerst beleid ten aanzien van zonneparken moet komen voordat er medewerking kan worden verleend aan dit initiatief.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.2.	
AO	De aangenomen motie heeft er (nog) niet toe geleid dat initiatiefnemer en direct omwonenden tot een gezamenlijk overleg zijn gekomen. Omwonenden zijn slechts in gesprek geweest met de OVIJ, hetgeen niet heeft geleid tot een aanvaardbare ruimtelijk inpassing van het plan. Bij dat gesprek waren de gemeente en initiatiefnemer zelf niet aanwezig. Wat ons betreft is dit niet het gewenste resultaat van deze motie en blijven zowel college als initiatiefnemer in gebreke.	Naar aanleiding van de aangehaalde motie is door de Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ) het gesprek aangegaan met omwonenden, nadat eerder door initiatiefnemer al individuele gesprekken zijn gevoerd met omwonenden. OVIJ is met alle betrokken partijen in gesprek gegaan hetgeen onder meer geresulteerd heeft in aanpassingen van het ontwerp en de landschappelijke inpassing daarvan. Het creëren van volledig draagvlak voor het	

		project is nooit de insteek geweest van de aangehaalde motie. Verder wordt verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
AP	Indiener kan zich niet vinden in het standpunt dat het plangebied gevormd wordt door landbouwgrond van lage kwaliteit. In het kader van de landbouwtransitie en energietransitie zal alle landbouwgrond in Nederland nodig zijn voor onze voedselproductie. Dan is er sprake van duurzaamheid.	Het project neemt de betreffende gronden tijdelijk uit de productie. Uit de Regionale Energie Strategie is gebleken dat de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid een claim leggen op een deel van de landbouwgronden in het buitengebied van gemeente Brummen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10.	
AQ	Indiener is van het niet eens met argumentatie onder punt 1.5 van het raadsvoorstel ten aanzien dat het initiatief op een verantwoorde locatie ligt.	Dit punt wordt voor kennisgeving aangenomen. Het argument dat indiener aanhaalt is tot stand gekomen door relevante gemeentelijke en provinciale ruimtelijke beleidskaders te betrekken bij beoordeling van de locatie.	
AR	In de stukken wordt gesproken over de exploitatie van een zonnepark voor een periode van circa 30 jaar. Dit kan dus ook langer worden. Het wordt in het midden gelaten of het park moet worden verwijderd	De omgevingsvergunning wordt verleend voor een periode van ten hoogste 30 jaar.	
AS	Het initiatief verhoudt zich niet goed tot andere zonneweiden. De initiatieven aan de Doonweg en Elzenbos zijn van een totaal andere orde qua locatie en omvang. Deze initiatieven ontwikkelt door BrummenEnergie, waardoor participatie mogelijk wordt. De verantwoording middels de ladder voor duurzame verstedelijking geeft juist aan dat de onderhavige locatie niet geschikt is vanwege de ligging in het Nationaal Landschap de Veluwe en de kernkwaliteit "openheid".	Qua locatie en omvang is het plangebied van voorliggend initiatief niet vergelijkbaar met de aangehaalde projecten. Om die reden zijn in de besluitvorming specifieke voorwaarden gesteld, onder meer op het gebied van landschappelijke inpassing. Ten aanzien van de ladder voor duurzame verstedelijking wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
AT	Er is geen positief advies van het Gelders Genootschap.	De gesprekken met het Gelders Genootschap lopen en hebben de insteek om te komen tot een ontwerp dat de goedkeuring van het Gelders Genootschap kan dragen. Benadrukt wordt dat ruimtelijke gevolgen van de opgave op het gebied van duurzaamheid die de gemeente Brummen heeft inherent zijn aan die opgave. Verwezen wordt	

		naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.7.	
3	Indiener 3 - D292346		
A	Het initiatief is in strijd met de Omgevingsverordening Gelderland omdat het plan beoogd is in een agrarisch gebied waar openheid en het ervaren van die openheid een belangrijk omgevingskenmerk is.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4.	
B	De ontwikkeling gaat ten koste van goede landbouwgrond en is niet landschappelijk in te passen waardoor de landelijke omgeving verandert in een industriegebied.	De desbetreffende gronden zijn in eigendom van de initiatiefnemer. Initiatiefnemer heeft zelf de keuze gemaakt of hij zijn bedrijf nog intensiever wil maken door uitbreiding van (melk)vee of een diverse bedrijfsvoering wil voeren op het bedrijf van 150 hectare. De initiatiefnemer beoogt met de voorgenomen ontwikkeling een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Ten aanzien van ruimteclaims wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10. Ten aanzien van de landschappelijke inpassing wordt verwezen naar paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is gewijzigd naar maximaal 150 centimeter. De gemeente is van mening dat in dit project de opgave wordt ingepast in het bestaande landschap.	
C	Indiener wijst op het verlies vanuit eigen woning door de ontwikkeling waarbij wordt aangegeven dat de in figuur 14 opgenomen zichtlijnen niet conform de werkelijkheid zijn. De afstand tussen de woning van indiener en het zonnepark van minder dan 100 meter is voor indiener onacceptabel.	De zichtlijn vanaf de woning aan de Lendeweg 3 zoals in figuur weergegeven, is schematisch aangegeven en komt wellicht niet volledig overeen met de werkelijkheid. Bij het aanleggen van het zonnepark zal rekening worden gehouden met de woning aan de Lendeweg 3 door een minimale afstand van 100 meter aan te houden vanaf het hart van de woning en de buitenkant van het zonnenveld gezien. Tevens zullen struwelen meidoornhagen worden aangelegd. Deze hebben een hoogte van 1,50 a 2,00 meter waardoor het zicht op het zonnenveld (maximale hoogte 1,5	

		meter) wordt ontnomen. In het kader van bedrijven en milieuzonering ondervindt de woning aan de Lendeweg 3 geen hinder (denk aan geluid of lichthinder). Een afstand van circa 100 meter vanaf het hart van de woning tot de panelen plus een groene omzoming achten wij derhalve als aanvaardbaar voor een goed woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	
D	Indiener heeft de gesprekken met initiatiefnemers niet als constructief ervaren en heeft het gevoel dat met uitgesproken zorgen en frustraties zijdens indiener geen rekening gehouden wordt. Het proces is hierdoor uitgevoerd in strijd met de Perspectiefnota van de gemeenteraad, omdat die voorschrijft dat uitgewerkte initiatieven draagvlak in de buurt, de wijk of het dorp moeten hebben.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en naar paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
E	Indiener is van mening dat het oprichten van een zonnepark op de beoogde locatie niet past in het agrarische gebied.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
F	Het coalitieakkoord schrijft voor dat er bij lokale initiatieven sprake moet zijn van samenspraak. Dit heeft indiener in het voorliggend proces niet als zodanig ervaren. Indiener is van mening dat de initiatiefnemer met als doel geldelijk gewin het proces heeft opgestart.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3. Initiatiefnemer ziet inderdaad mogelijkheden om forse voor investeringen te doen om zijn bedrijf diverser te maken.	
G	Omdat de initiatiefnemer een loonwerker is die in het verleden vergif gebruikte voor het verbouwen van maïs, heeft de indiener twijfels bij het feit dat initiatiefnemer nu begaan is met het milieu.	Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. De initiatiefnemer vraagt een omgevingsvergunning aan voor het bouwen van een zonnepark. De afwijking ziet dus alleen toe op het bouwen in strijd met het bestemmingsplan. Andere milieuactiviteiten worden hiermee nadrukkelijk niet toegestaan. Wanneer handelen in strijd met wettelijke kaders wordt geconstateerd kan hier handhavend tegen worden opgetreden.	
H	Indiener heeft niet het gevoel dat ideeën over de aanplant van hagen en de hoogte van de panelen bespreekbaar waren. Over financiële participatie is met indiener in het	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en 2.13. De hoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150	

	geheel niet gesproken.	centimeter.	
I	De QuickScan flora en fauna is onvolledig. In tegenstelling tot de bevindingen uit die QuickScan is door een omwonende recent spoorvorming van de das in het plangebied aangetroffen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
J	Volgens LTO is het ontwikkelen van zonneparken op agrarische gronden geen wenselijke ontwikkeling. Dit vanwege de ontwikkeling van meer extensieve en natuur-inclusieve landbouw. Voor agrariërs waarvan de gronden grenzen aan het plangebied worden daarom in hun toekomst bedreigd, omdat uitbreidingsmogelijkheden worden beperkt door de ontwikkeling van het zonnepark.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10.	
K	Indiener heeft er bewust voor gekozen in agrarisch gebied te wonen en accepteert daarom de omgevingsfactoren die bij dit gebruik horen. Echter maakt indiener zich zorgen over de mogelijke straling die het zonnepark met zich meebrengt. Indiener is van mening dat hoewel er op dit moment geen aangetoond risico is, niet kan worden uitgesloten dat de aanleg van het zonnepark gezondheidsrisico's voor omwonenden met zich meebrengt. Daarbij wordt in algemene zin verwezen naar rapporten over de frequentie van leukemie bij kinderen in de buurt van hoogspanningsmasten.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.9.	
L	Indiener vreest dat er meer initiatieven volgen voor het ontwikkelen van zonneparken in de directe omgeving van de planlocatie. Ontwikkelaars worden door de gemeente verwezen naar dit gedeelte van het buitengebied van de gemeente Brummen. Tevens is met dit initiatief voorwerk gedaan waardoor de aanleg van nieuwe zonneparken eenvoudiger wordt.	De gemeente is geen initiatiefnemer voor grondgebonden zonneparken. Elk initiatief zal op zijn eigen merites op basis van de dan geldende kaders worden. Tot op heden zijn er geen initiatieven bekend bij de gemeente die een zonnepark voorzien in het desbetreffende gebied. beoordeeld.	
M	Indiener vreest een waardevermindering voor het eigen object en andere objecten die gelegen zijn in de omgeving van het plangebied.	Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in	

		aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning, hiertoe een verzoek indienen bij het college. Planschade wordt niet altijd vergoed, zo geldt er onder andere een normaal maatschappelijk risico. Dit is een vorm van eigen risico die elke Nederlander draagt. Hierdoor blijft een deel van de kosten die geleden wordt door planschade, voor eigen rekening.	
N	Door innovatie op het gebied van zonnepanelen vreest indiener dat er nu te veel ruimte beschikbaar gesteld wordt voor het zonnepark. Het zonnepark zoals de ontwerp omgevingsvergunning dat mogelijk maakt is daarom onnodig groot.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Het betreffende zonnepark levert nog een beperkte bijdrage in de totale opgave voor de energietransitie van de gemeente Brummen.	
O	De gemeente moet eerst inzetten om de daken van bebouwing te voorzien van zonnepanelen. Medewerking verlenen aan dit initiatief stimuleert bewoners niet om zelf bewust met het opwekken van duurzame energie bezig te zijn.	De gemeente heeft inwoners vanaf december 2017 de mogelijkheid gegeven middels een duurzaamheidslening hun eigen woning te verduurzamen. Daar is een budget van 1mln voor vrij gemaakt. Inmiddels is dat verbruikt en meer 170 huishoudens hebben daar gebruik van gemaakt. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1.	
4	Indiener 4 - D292394		
A	Indiener heeft begrip voor de opgave en energieambitie van de gemeente, maar verzoekt om nu dat nog kan stevige randvoorwaarden te verbinden aan het initiatief. Ten eerste zijn zonneparken een goed verdienmodel en wordt hoog ingezet met initieel 30 en later 25 hectare. Spreiding is echter wenselijk, ook LTO en Liander geven hier de voorkeur aan. Onttrekking van grond zet het gebied immers op slot voor andere agrariërs door hogere grondprijzen. Verzocht wordt maximaal 10 hectare toe te staan en meerdere kleine locaties langs de	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10 en paragraaf 2.12	

	westkant van het kanaal.		
B	Vanuit eigen ervaring is het contrast tussen de openheid van het Groene Hart en de geslotenheid van het Westlandse kassengebied bekend. Ook in Hall komt straks een muur vergelijkbaar met een kassencomplex. Terwijl locaties voor kassen zijn gereguleerd, hebben zonneparken vrij spel. Dat is volstrekt onaanvaardbaar. Verzocht wordt als voorwaarde een maximale hoogte van 1,2 meter op te nemen, en een garantie voor onbelemmerd uitzicht.	Er is nadrukkelijk aandacht besteed aan de bestaande situatie van het grootschalige agrarische productielandschap met bijbehorende landschappelijke kwaliteiten. De bouwhoogte van de panelen is, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar maximaal 150 centimeter. Een vergelijking met een uitstraling van kassencomplexen wordt niet gevolgd, nu daarbij sprake is van andere ruimtelijke effecten, zoals licht, hoge kassen, grondwater, etc. Verder wordt benadrukt dat de projectperiode is begrensd. Na de projectperiode worden de gronden weer ingezet voor agrarisch gebruik.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan, de bouwhoogte wordt aangepast naar maximaal 150 centimeter.
C	Het houden van schapen is vast voordelig voor initiatiefnemer, maar niet voor de omgeving. Dus moet er gekozen worden, voorwaarde kan zijn om een enkelvoudige status van het zonnepark toe te kennen en geen agrarische bestemming gedurende 30 jaar.	Het houden van schapen is volgens de huidige agrarische bestemming ook al mogelijk en sluit aan bij het al aanwezige agrarische grondgebruik. Het voorliggende verzoek wijzigt niet de bestemming, maar staat in afwijking van de bestemming agrarisch het bouwen van zonnepanelen toe.	
D	Het landschap moet leidend zijn. De kernkwaliteit openheid moet conform het beschermd Nationaal Landschap de Veluwe gewaarborgd worden. De omgevingsvergunningsvoorwaarden van de provincie moeten gerespecteerd worden. Verwezen wordt naar een zonneproject in Klarenbeek, waarbij is gekozen voor een maat en schaal die passend is in het landschap met een dooraadering van groene zones: www.zonneparkklarenbeek.nl. Een zorgvuldige inpassing met behoud van openheid moet worden gegarandeerd.	Het landschap is een belangrijk onderdeel van de verantwoording. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
E	De participatie is vrijblijvend overgelaten aan de initiatiefnemer. Een volstrekt foute benadering. Het ontbreekt aan richtlijnen en er had maatwerk conform de participatiewijzer moeten worden geleverd. Dit dient nu alsnog te gebeuren: regie nemen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en naar paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	

F	De participatie van omwonenden is niet goed ingevuld. Tijdens keukentafelgesprekken met de initiatiefnemer zijn ideeën over compensatie en participatie in de stroomvoorziening niet mogelijk gebleken. Verzocht wordt om een gemeentelijk omgevingsfonds door de gemeente, waarbij per megawatt opgewekte elektriciteit een bedrag ten goede komt aan landschappelijke versterking. De omwonenden zullen bepalen aan welke landschapsprojecten het geld zal worden besteed.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.13	
G	Het overleg met de lokale energiep partij is te vrijblijvend ingevuld door initiatiefnemer. Ook hier kunnen harde randvoorwaarden worden gesteld en concrete afspraken met de lokale energie maatschappij worden geëist.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
H	Het advies van het Gelders Genootschap is voor de gemeente niet bindend. Of het wel of niet positief is heeft geen invloed. Een onbevredigende situatie waarbij meer duidelijkheid aan partijen moet worden gegeven.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.7. Daarnaast wordt verwezen naar de principebesluit van het college dat er een positief advies van het Gelders Genootschap als randvoorwaarde geldt.	
I	Aan de QuickScan flora- en fauna is vanwege summiere gegevens geen waarde te hechten. Als bewoner zijn in de 19 jaar de das, ree en vos geconstateerd op eigen terrein en omliggende zandpanden (zijn sporen te vinden). Op zondag 9 december is rond de retentievijver tegenover de Lendeweg 1 gezocht naar sporen en is het hol van das als vos als slaapplekken van reeën aangetroffen. De halen zijn niet permanent bewoond. Wel is er een permanent bewoonde dassenbucht langs het kanaal tegenover Lendeweg 14. Aanvullend en onbevooroordeeld onderzoek is noodzakelijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
J	De Tweede Kamer heeft een motie over de zonneladder aangenomen, waarin wordt gepleit eerst onbenutte daken te voorzien van zonnepanelen. Er zijn veel mogelijkheden voor alternatieven, zoals isoleren van woningen, kosteloos omzetten van agrarische daken naar zonnepanelendaken	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1, 2.2 en 2.8.	

	(aanbod Essent) en warmtekoppelingen tussen de papierindustrie en nabijgelegen woonwijken, niet affakkelen van gas bij de waterzuiveringsinstallatie etc. De gemeente staat voor een opgave die zijn gelijke niet kent sinds de ruilverkaveling 40 jaar geleden. Is het niet raadzaam om met voortschrijdend inzicht opnieuw een afweging te maken en een pas op de plaats te maken? De gemeente zou besluitvorming uit moeten stellen, totdat een bredere visie op tafel ligt.		
5	Indiener 5 - D292381		
A	Indiener is zich naar aanleiding van het overleg met Jurrius rot geschrokken en is bereid door te gaan tot de Raad van State indien de gemeente niet bij zinnen komt. 25 jaar geleden is als eens een procedure tegen de gemeente gevoerd als directeur van de Stichting Kinderop van Brummen en gewonnen bij de Raad van State. Samen met anderen is hiertoe ook de Werkgroep Eerbeekse Mooilanden opgericht.	Deze zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
B	Er is geen sprake geweest van (constructief) overleg met omwonenden, zoals u zelf eist (d.d. 27 maart 2018). Omwonenden zijn slechts door initiatiefnemer geïnformeerd over het plan dat er zou komen. Ook tijdens een overleg met WEM is initiatiefnemer uitgenodigd. Hij is wel gekomen, maar toonde geen bereidheid voor participatie en denkt niet mee over kleinschaligere initiatieven.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
C	Dat lokale partij Brummen Energie niet verder in overleg wil met de initiatiefnemer zegt genoeg.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
D	Er is geen sprake van landschappelijke inpassing. Het open karakter is de kwaliteit van het landschap. Zo staat het ook in de Omgevingsverordeningen Nationaal landschap. Vanuit de initiatiefnemer wordt aangegeven dat geen dichte beplanting wordt gebruikt om het landschap open te houden, terwijl daarmee wordt aangekeken tegen zonnepanelen van 2.90 meter hoog en een gigapark. Het plaatsen van een bijenhotel en kleine grasruigte is ten opzichte van dit megaplan	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.

	belachelijk.		
E	Initiatiefnemer heeft op meerdere manieren de afgelopen jaren het landschap al verpest, door drastisch op snoeien van beplanting aan de andere kant van de Langedijk, storten van bergen puin aan de Boerenstraat die er al jaren liggen en diepploegen waardoor meerdere bomen door vernieling van wortels in de bomenrijen is doodgegaan.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
F	Ondanks dat initiatiefnemer er een graswoestijn van heeft gemaakt, kan indiener toch dagelijks genieten van de weidsheid. Dit wordt nu ook nog afgenomen door de plaatsing van 26 hectare zonnepanelen van 2,9 meter hoog.	Ter plaatse is sprake van een grootschaliger agrarisch productielandschap. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
G	Indiener wijst op de waarde van de cultuurhistorische (zand)wegen, zoals de Lendeweg richting nummer 1 tot aan het kanaal. Laten we hier zuinig op zijn, in het plan staat dat het leuk recreëren is over de zandwegen door het zonnepark, maar recreanten komen voor het groen en de ruimte, niet voor een zonnepark.	In dit plan is rekening gehouden met cultuurhistorische aspecten. De gemeente dient een ruimtelijke afweging te maken, waarbij diverse belangen een rol spelen. Bestaande zandwegen blijven behouden. Bij de landschappelijke inpassing van het plan, die als voorwaarde voor het project is gesteld, wordt rekening gehouden met de kenmerken en kwaliteiten van het gebied en haar omgeving. Bovendien kent het project diverse elementen om het recreatieve gebruik te bedienen. Hiervoor wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing.	
6	Indiener 6 – D292449		
A	Als bewoner en B&B eigenaar maakt indiener zich zorgen over het open agrarische gebied. Een zonnepark kent een nagenoeg industriële inpassing en schaadt de openheid. Ook is sprake van een te groot oppervlak. Ook inpassing met groen zorgt voor 'muren' en belemmert het zicht.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
B	Gevreesd wordt voor nadelige effecten op flora en fauna, door onderbreking van trekroutes en doorkruisen van verbindingzones.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
C	In de ontwerpverklaring van geen bedenkingen staat dat de geringe	Het potentieel aantal gehinderden is één van de af te	

	bewonersdichtheid de potentie voor inpassing vergroot. Juist door de beperkte bewonersdichtheid kent het gebied een rustig en natuurlijk karakter, met rust en stilte.	wegen ruimtelijke belangen. Het is een gegeven dat sprake is van een grootschalig agrarisch productielandschap met ruime kavels, waardoor sprake is van een lage bebouwingsdichtheid. Het 'potentieel' aantal woningen/bewoners dat daardoor het zonnepark ervaart is ten opzichte van andere gebieden kleiner. Het zonnepark heeft geen significante invloed op de kwaliteiten rust en stilte.	
D	Dat de gronden niet worden aangewend voor een extensieve en natuur inclusieve landbouw met voordelen voor biodiversiteit is een gemiste kans.	Het toepassen van een zonnepark zorgt voor een extensieve agrarisch gebruik van de betreffende gronden. Extensieve en natuur inclusieve landbouw is slechts één van de ruimteclaims die in het buitengebied een plek moeten vinden.	
E	Er is geen sprake van een landschappelijke inpassing.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4, 2.5 en 2.7.	
7	Indiener 7 - D292366		
A	Het plan van de initiatiefnemer tast deze openheid aan en is daarmee in strijd met de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland. Indiener is bang dat hij zijn uitzicht kwijt raakt.	De huidige agrarische bestemming staat eveneens bebouwing en begroeiing (zoals maïs) toe. In dit plan is verder rekening gehouden met zichtlijnen, ook vanuit woningen en is een (minimum)afstand van circa 100 meter gehanteerd ten opzichte van woningen. Verder is de bouwhoogte van de panelen verlaagd naar maximaal 150 centimeter. Hiermee is getracht rekening te houden met het aanzicht. Verder zijn er geen garanties op een vrij uitzicht.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
B	Indiener is van mening dat er geen constructief overleg heeft plaatsgevonden met de initiatiefnemer. Volgens indiener heeft de initiatiefnemer zijn plannen gepresenteerd maar was alleen over de landschappelijke inpassing een gesprek mogelijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
C	Indiener kan zich niet vinden in de hoogte van 3 meter van de panelen.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150

			centimeter.
D	QuickScan flora en fauna Indiener kan zich niet vinden in de QuickScan flora en fauna. Volgens indiener zijn er dassensporen gevonden en zit kerkuil in het gebied. Dat komt niet naar voren in de QuickScan.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
E	De LTO vindt dat zonneparken niet op agrarische gronden thuis horen. Binnen de landbouw is de toekomst een natuur-inclusieve landbouw en dus meer extensief. Daar moet dan wel landbouwgrond genoeg voor zijn. Indiener maakt zich zorgen over een buurman die landbouwer is en met zijn percelen grenst aan het gebied waar het zonnepark gepland staat. Hij wordt bedreigd in zijn toekomst, omdat hij zijn grondgebied niet kan uitbreiden.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10. Het toepassen van een zonnepark zorgt voor een extensieve agrarisch gebruik van de betreffende gronden. Extensieve en natuurinclusieve landbouw is slechts één van de ruimteclaims die in het buitengebied een plek moeten vinden. Dat sprake is van een bedreiging van de toekomst van naburige agrarische bedrijven wordt niet gevolgd.	
8	Indiener 8 – D292353		
A	Het is onbegrijpelijk waarom er een ontwerp verklaring van geen bedenkingen is voorgelegd aan de raad terwijl de gemeente Brummen in haar principeakkoord van 27 maart 2018 zelf een aantal voorwaarden heeft gesteld aan de procedure en verlening van de omgevingsvergunning. Aan geen van deze voorwaarden is tot op heden adequaat voldaan. Nog groter was de verbazing toen op 20 september 2018 de gemeenteraad besloten heeft om een verklaring van geen bedenkingen af te geven op basis van het hiervoor ten grondslag liggende raadsvoorstel van 21 augustus 2018. Temeer daar dit voorstel onwaarheden en discutabele punten bevat.	De stelling dat aan geen van de gestelde voorwaarden is voldaan is onjuist. Gewezen wordt naar hetgeen dat is ondernomen op het gebied van participatie. Verder zijn gesprekken gevoerd met de lokale energie coöperatie. De landschappelijke inpassing is in meerdere sessies uitgebreid besproken met het Gelders Genootschap hetgeen geleid heeft tot diverse aanpassingen op dit onderdeel. De gemeenteraad heeft gemeend op grond van de informatie over het proces die tot op heden is aangereikt, een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven. Dit geeft aan dat zij er vertrouwen in heeft dat aan de gestelde voorwaarden voldaan is bij het afgeven van de definitieve verklaring van geen bedenkingen.	
B	Uit navraag bij Gelders Genootschap is gebleken dat er slechts éénmaal een oriënterend gesprek is geweest met het Gelders Genootschap. Het Gelders Genootschap heeft géén	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.7. Er heeft diverse keren overleg plaatsgevonden met het Gelders	

	positief advies verstrekt. Goedkeuring van het Gelders Genootschap is een van de voorwaarden voor vergunningverlening. Echter is nu zonder goedkeuring van het Gelders Genootschap een ontwerpbesluit omgevingsvergunning Oude Zutphenseweg afgegeven. Deze volgorde lijkt indiener onmogelijk. Naar onze mening is landschappelijk inpassing op deze schaal niet mogelijk.	Genootschap, de gemeente, de Omgevingsdienst en de initiatiefnemer. Ten aanzien van de landschappelijke inpassing wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
C	Initiatiefnemer heeft bij omwonenden meerdere malen uitleg gegeven over zijn plannen en aangehoord wat bezwaren en wensen zijn. Tijdens de eerste gesprekken is een kaartje getoond waarop het park is ingetekend. Er werd zeer moeilijk gedaan over het verstrekken van dit kaartje. Dit getuigd niet van constructief overleg. Ook bij latere gesprekken over de landschappelijk inpassing kon men na afloop niet beschikken over de tekeningen. Uiteindelijk zijn er onder protest van de initiatiefnemer foto's gemaakt van de getoonde tekeningen. Tijdens diverse gesprekken is door initiatiefnemer gezegd dat hij zelf mag bepalen wat hij op zijn grond doet. Hij wil wel luisteren naar wensen en bezwaren, maar trekt uiteindelijk zijn eigen plan. Dit blijkt ook uit de aanvraag die uiteindelijk is ingediend.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
D	Een voorwaarde uit het principebesluit van 27 maart 2018 was dat de initiatiefnemer bij voorkeur in overleg zou gaan met een lokale energiep partij. Initiatiefnemer is in overleg geweest met BrummenEnergie en daarmee is de kous afgedaan. BrummenEnergie heeft zich heeft teruggetrokken met als reden dat de werkwijze van initiatiefnemer strookt niet met de uitgangspunten/ doelstellingen van BrummenEnergie. De gemeente Brummen is hiermee ernstig in gebreke gebleven. Terwijl juist dit punt het verschil had kunnen maken en voor meer draagvlak van omwonenden en inwoners van de gemeente Brummen had kunnen zorgen. Zonder participatie van inwoners en	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en 2.13.	

	lokale energiep partij is dit initiatief een businesscase voor een partij, die duidelijk gaat voor de maximale inkomsten en zoveel mogelijk geld wil besparen door beperkte landschappelijke inpassing en geen ingewikkelde participatie. De term Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is hier duidelijk niet van toepassing.		
E	De landschappelijke inpassing voldoet niet aan de eisen die gesteld zijn in de Omgevingsvisie Gelderland. De kernwaarde openheid van het landschap wordt teniet gedaan door de hoogte (2.90 meter) en omvang (36 hectare) van het Zonnepark.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
F	Het initiatief draagt niet bij aan de ambities en mogelijkheden die gezien worden in de provincie en in de Cleantech Regio. Het wordt enkel gedragen door gewin van de initiatiefnemer en de ambitie van de gemeente Brummen.	Hetgeen dat gesteld wordt is onjuist. Voor de gemeente Brummen ligt een aanzienlijke opgave om aan de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen te voldoen. Met voorliggend initiatief wordt een deel van de noodzakelijk geachte grondgebonden zonneparken mogelijk gerealiseerd. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1 van de thematische beantwoording.	
G	De Toekomstvisie 2030 geeft een vrijbrief voor alle initiatieven die weliswaar met duurzaamheid te maken hebben, maar haaks kunnen staan op alle andere kwaliteiten die de gemeente belangrijk vindt met betrekking tot leefbaarheid en aantrekkelijkheid.	Deze visie is omarmd door de gemeenteraad en wordt daarmee gezien als beleidsdocument waarmee bij de uitvoering van projecten rekening gehouden dient te worden. Dat indiener zich hiermee kennelijk niet kan verenigen is voor beoordeling van het voorliggende plan niet relevant.	
H	Het initiatief is nauwelijks uitgewerkt, mist onderbouwing van de gestelde voorwaarde en van draagvlak in de omgeving is geen sprake. In het Koersdocument Duurzame Energie is opgenomen dat een gebrek aan draagvlak een argument kan zijn om niet aan een initiatief mee te werken. Gelet op het voorgaande is dat in dit geval dus een steekhoudend argument om geen medewerking te verlenen.	Hetgeen indiener aangeeft wordt niet gevolgd. Er is getracht middels gesprekken en initiatieven in kaart te brengen wat de belangrijkste uitgangspunten zijn voor de omgeving. Dat daadwerkelijk draagvlak naar mening van indiener ontbreekt wil niet zeggen dat geen sprake geweest is van participatie. Door initiatiefnemers is ingezet op het betrekken van omwonenden en andere belanghebbenden in de	

		totstandkoming van het ontwerp. Zie ook paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
I	De volgorde van afhandeling van dit initiatief laat te wensen over, dit moet volgens indiener de volgende volgorde zijn. Beleid ontwikkelen, toetsen aan het beleid, (laten) zorgen voor draagvlak, landschappelijke inpassing en participatie, een ontwerp verklaring van geen bedenkingen voorleggen aan de raad en dan de aanvraag omgevingsvergunning in behandeling nemen. Door de OVIJ opdracht te geven tot het vormgeven van beleid heeft de gemeente onderkend dat er onvoldoende beleid is op het gebied van grondgebonden zonneparken. Nu zijn zowel initiatiefnemer als omwonenden en andere belanghebbende de dupe van deze werkwijze. Alle partijen maken kosten en investeren veel tijd, terwijl de gemeente haar werk niet heeft gedaan. De gemeenteraad heeft een controlerende rol, een taak die zij bij het instemmen met deze VVGB heeft laten liggen.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.2	
J	De aangenomen motie heeft er (nog) niet toe geleid dat initiatiefnemer en direct omwonenden tot een gezamenlijk overleg zijn gekomen. Omwonenden zijn slechts in gesprek geweest met de OVIJ, hetgeen niet heeft geleid tot een aanvaardbare ruimtelijk inpassing van het plan. Bij dat gesprek waren de gemeente en initiatiefnemer zelf niet aanwezig. Wat ons betreft is dit niet het gewenste resultaat van deze motie en blijven zowel college als initiatiefnemer in gebreke.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
K	Indiener kan zich niet vinden in het standpunt dat het plangebied gevormd wordt door landbouwgrond van lage kwaliteit. In het kader van de landbouwtransitie en energietransitie zal alle landbouwgrond in Nederland nodig zijn voor onze voedselproductie. Dan is er sprake van duurzaamheid.	Het project neemt de betreffende gronden tijdelijk uit de productie. Uit de Regionale Energie Strategie is gebleken dat de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid een claim leggen op een deel van de landbouwgronden in het buitengebied van gemeente Brummen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10.	
L	Het ruimtelijk beleid binnen het Nationale Landschap is er op gericht	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording	

	om de kernkwaliteiten van deze gebieden te behouden en verder te ontwikkelen. Behoud wordt bereikt middels een regel in de verordening die bepaalt dat alleen activiteiten zijn toegestaan die de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap behouden of versterken. Elke activiteit die een kernkwaliteit aantast is uitgesloten. Het standpunt dat het initiatief plaatsvindt op een verantwoorde locatie wordt door indiener daarom niet gevolgd.	onder paragraaf 2.4.	
M	In de stukken wordt gesproken over de exploitatie van een zonnepark voor een periode van circa 30 jaar. Dit kan dus ook langer worden. Het wordt in het midden gelaten of het park moet worden verwijderd. Zware metalen in zonnepanelen kunnen na verloop van tijd door neerslag uitspoelen. Hierdoor is niet met zekerheid te zeggen of de gronden na amoveren van het zonnepark nog geschikt zijn voor agrarisch gebruik.	De omgevingsvergunning wordt verleend voor een periode van ten hoogste 30 jaar. Bij goed geïnstalleerde zonnepanelen komen geen giftige stoffen vrij. Zonnecellen zijn goed ingekapseld en de panelen zijn voorzien van glas en een kit rand en frame aan de buitenzijde. Voor de bouw en het gebruik van het zonnepark wordt geen nulmeting verlangd op grond van het Activiteitenbesluit, omdat er geen sprake is van activiteiten met een risico op bodemverontreiniging.	
N	Het initiatief verhoudt zich niet goed tot andere zonneweiden. De initiatieven aan de Doonweg en Elzenbos zijn van een totaal andere orde qua locatie en omvang. Deze initiatieven ontwikkelt door BrummenEnergie, waardoor participatie mogelijk wordt. De verantwoording middels de ladder voor duurzame verstedelijking geeft juist aan dat de onderhavige locatie niet geschikt is vanwege de ligging in het Nationaal Landschap de Veluwe en de kernkwaliteit "openheid".	Qua locatie en omvang is het plangebied van voorliggend initiatief niet vergelijkbaar met de aangehaalde projecten. Om die reden zijn in de besluitvorming specifieke voorwaarden gesteld, onder meer op het gebied van landschappelijke inpassing.	
O	Het agrarisch medegebruik door het weiden van schapen levert geen bijdrage in de voedselvoorziening. Schapen fungeren enkel als levende maaimachines. De recreatieve functie van een zonnepark ontgaat indiener. Sterker nog, het jaagt de huidige gebruikers en toeristen uit dit gebied weg. Een zonneakker beleven is vergelijkbaar met een industrieterrein beleven. De	De gronden hoeven geen bijdrage te leveren aan de voedselvoorziening. De eigenschappen van het plangebied en haar omgeving worden meegewogen bij de landschappelijke inpassing van het ontwerp. Zo wordt ingezet op het behouden en versterken van kenmerkende elementen van het landschap. Ten aanzien	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.

	ruimtelijke visuele effecten zijn aanzienlijk met een hoogte van bijna 3 meter en een oppervlakte van 36 hectare in een gebied met de kernkwaliteit "openheid".	van de hoogte wordt opgemerkt dat deze is bijgesteld naar 150 maximaal centimeter meter. Ook met de kwaliteit openheid is in het ontwerp rekening gehouden.	
P	De omwonenden zijn kort voor het genomen principebeleid geïnformeerd. Het plan was al besproken met de gemeente Brummen en door de gemeente Brummen is aangegeven dat de initiatiefnemer zijn plannen verder mag ontwikkelen onder eerdergenoemde voorwaarden. Indiener is van mening dat de omwonenden niet vroegtijdig geïnformeerd. De genoemde 100 meter uit het hart van de woningen van direct omwonenden is door de initiatiefnemer bedacht. Daarover is geen overeenstemming met omwonenden. De overige vormen van landschappelijke inpassing zijn minimaal en slechts incidenteel is rekening gehouden met wensen van omwonenden.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
Q	Aangegeven wordt dat het afgeven van de VVGB nodig is om de SDE+ subsidieverlening niet mis te lopen. Dit impliceert dat het hele project geld gestuurd is. Een businesscase voor een initiatiefnemer. Geen duurzaam project van de samenleving. Als besloten wordt dat subsidie op termijn niet meer wordt verleend, is daar een reden voor. Een van de redenen zou kunnen zijn dat de ervaring is dat dit soort zonneparken minder rendabel zijn dan ze lijken.	Om deel te nemen aan subsidieverlening SDE+ is een omgevingsvergunning benodigd. Het verkrijgen van een Verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad is een onderdeel van de procedure om een uitgebreide omgevingsvergunning zoals hier aan de orde is. Het is enkel mogelijk een duurzaam project voor gemeente Brummen en haar bewoners te realiseren als er sprake is van een businesscase. Het verkrijgen van de subsidie is benodigd om van een realiseerbaar plan te kunnen spreken. Dit is echter geen onderdeel van de ruimtelijke afweging die ten grondslag ligt aan het verstrekken van de omgevingsvergunning.	
R	In de publicatie in de Staatscourant wordt melding gemaakt van perceelnummers 98 en 264. Van die percelen wordt niet gesproken in het ontwerpbesluit.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.11.	
S	Organisaties en politiek die voor duurzaamheid en milieu zijn, vinden dit geen goed plan.	Hetgeen indiener aanhaalt ziet op het standpunt van de benoemde partijen ten aanzien	

	Natuurmonumenten, Gelderse Natuur- en Milieufederatie, LTO, VNG, GroenLinks en D66 hebben zich hierover uitgesproken.	van de duurzaamheid en zonneparken en wordt daarom voor kennisgeving aangenomen. Dit is niet direct relevant voor de beoordeling van het voorliggende project. Van de partijen die indiener aanhaalt hebben Natuurmonumenten en de GNMF een zienswijze ingediend tegen de voorliggende ontwikkeling. LTO heeft geen zienswijze ingediend. De lokale politiek heeft zich door middel van het afgeven van een ontwerpverklaring van geen bedenken uitgesproken.	
T	In de Tweede kamer is een motie aangenomen om in samenspraak met decentrale overheden een zonneladder op te stellen. Dit impliceert dat de voortvarendheid waarmee dit plan wordt behandeld een halt toegeroepen moet worden om te voorkomen dat er beslissingen genomen worden die in een later stadium niet meer teruggedraaid kunnen worden.	In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
U	Aangezien de opgewekte stroom aan het algemene netwerk geleverd wordt, is er geen duidelijk maatschappelijk belang voor de inwoners van de gemeente Brummen. Daarnaast is het een negatieve prikkel ten aanzien van de verantwoordelijkheid van burgers om bewust om te gaan met energie.	Hetgeen gesteld is wordt voor kennisgeving aangenomen. Uit de Regionale Energie Strategie komt naar voren dat er een omvangrijke opgave is op het gebied van de opwek van duurzame energie. Het initiatief draagt bij uitvoering bij aan die opgave. Zie ook paragraaf 2.1 van de thematische beantwoording.	
V	Gemeente Brummen heeft groot belang bij de komst van dit zonnepark en kan daarom niet alles afwentelen op initiatiefnemer. Het woongenot wordt ernstig ondermijnd. Ook deze emotionele schade vraagt om compensatie. Bij gebrek aan specifiek beleid voor grondgebonden zonneparken heeft gemeente Brummen gekozen voor een bestaande procedure. De in deze procedure mogelijkheden als zienswijze en bezwaren zijn tijdrovend voor burgers.	Uitvoering van het initiatief draagt zoals reeds aangehaald bij aan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid die gemeente Brummen kent. Er is geen sprake van het volledig afwentelen van deze opgave op de initiatiefnemers zoals indiener dat hier stelt. Benadrukt wordt dat er naast dit initiatief meer ontwikkelingen benodigd zijn om de gestelde doelstellingen daadwerkelijk te behalen. Overigens is het voeren van deze procedure niet enkel een keuze van de gemeente Brummen. Het is immers aan een initiatiefnemer om een keuze te maken uit de	

		beschikbare procedures waarmee kan worden afgeweken van de vigerende bestemmingsplannen om ontwikkelingen die strijdig zijn mogelijk te maken. Dat het indienen van zienswijzen tijd kost kan geen aanleiding zijn om daarvan af te zien. De wijze waarop met inspraak omgegaan moet worden is vastgelegd in de relevante wetgeving.	
W	Voor het initiatief is geen sprake van een maatschappelijk belang. In het kader van een duurzame samenleving geeft dit plan alleen geldelijk voordeel voor de initiatiefnemer. De samenleving draait op voor een groot deel van de kosten in de vorm van de verstrekte subsidies. De gemeente Brummen heeft dit effect gevoelsmatig versterkt door het verlagen van de bouwleges van € 500.000 naar maximaal € 10.000. Dit is een negatief signaal.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Zonder verstrekking van landelijke SDE+subsidies is geen businesscase te maken en het plan niet uitvoerbaar. Het verlagen van de bouwleges is geen subsidie die de inwoners geld kost. Bij aanpassing van de leges, dat overigens geen onderdeel uitmaakt van deze procedure, is specifiek gekeken naar de werkzaamheden die verricht moeten worden bij het toetsen van een aanvraag die ziet op de aanleg van grondgebonden zonneparken. Van willekeur is daarom geen sprake. Een inwoner die zich zou inzetten voor de aanleg van een grondgebonden zonneparken krijgt dezelfde leges in rekening gebracht bij het doorlopen van deze procedure. Er is voor gekozen om dit deel van de legesverordening te herzien, omdat de kosten in vergelijking tot de werkzaamheden die verricht moeten worden inzake het toetsen van de bouwwerken, zeer hoog zijn. Het gaat immers om repeterende bouw van constructies waarop de panelen geplaatst worden.	
X	Energieopwekking met zonnepanelen op enige schaal heeft het nadeel dat in het voorjaar en zomer een overschot van energie wordt opgewekt. Dit leidt ertoe dat de opwekking frequent uitgeschakeld moet worden. In de andere twee seizoenen zal er echter een tekort zijn. Opslag tussen seizoenen is technisch lastig realiseerbaar en	De zienswijze ziet niet op het voornemen een zonnepark te realiseren. Vooralsnog is sprake van tekorten aan duurzame energie opwek.	

	economisch nog niet haalbaar.		
Y	Indiener vraagt zich waarom er niet wordt gekozen voor een aantal kleinere zonneparken die verdeeld worden over de 150 hectare grond die initiatiefnemer in eigendom heeft.	Voor een onderbouwing van de locatiekeuze wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing die voor dit initiatief is opgesteld. De locatie leent zich voor een grootschaligere vorm van opwek. De gemeente is van mening dat het voornemen inpasbaar is binnen het grootschalige agrarische productielandschap, rekening houdend met de bestaande structuur. Daarbij is de suggestie dat bij meerdere kleinschaligere parken de impact op het landschap en de omgeving van gemeente Brummen kleiner niet juist. Elk zonnepark van enige omvang heeft een ruimtelijke impact op de omgeving. Bij het bepalen van de locatie is onder andere gekeken naar ligging ten opzichte van de bestaande aansluitingen en gemeentelijk en provinciaal (ruimtelijk). Bovendien is als voorwaarde in de besluitvorming opgenomen dat sprake dient te zijn van een goede landschappelijke inpassing van het geheel. Dit heeft geleid tot het ontwerp zoals dat nu voorligt.	
Z	Indieners wijzen op voorbeelden van andere gemeente in de aanpak van de duurzaamheidtransitie en voegen daarbij het document "Wind en zonnewijze uitnodiging voor duurzaam energie opwekken" van de gemeente Ede.	Het betreffende document wordt voor kennisgeving aangenomen.	
AA	Aan de door het college gestelde voorwaarden wordt niet voldaan waardoor geen sprake is van een zorgvuldig doorlopen proces. Hierbij wordt gewezen op de hoogte van het zonnepark, het ontbreken van een positief advies van het Gelders Genootschap, onvoldoende overleg met omwonenden en het afhaken van BrummenEnergie.	De stelling dat aan geen van de gestelde voorwaarden is voldaan is onjuist. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3. Verder zijn gesprekken gevoerd met de lokale energie coöperatie. De landschappelijke inpassing is in meerdere sessies uitgebreid besproken met het Gelders Genootschap hetgeen geleid heeft tot diverse aanpassingen op dit onderdeel. Het Gelders Genootschap heeft	

		een positief advies gegeven ten aanzien van de landschappelijk inpassing, zie daarvoor paragraaf 2.7 van de thematische beantwoording. De gemeenteraad heeft gemeend op grond van de informatie over het proces die tot op heden is aangereikt, een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven. Dit geeft aan dat zij er vertrouwen in heeft dat aan de gestelde voorwaarden voldaan is bij het afgeven van de definitieve verklaring van geen bedenkingen.	
AB	De omgevingsvergunning is aangevraagd voor een periode van 30 jaar. Dit komt niet overeen met de regels omgevingsvergunning waarin gesteld wordt dat een tijdelijke omgevingsvergunning wordt verleend voor maximaal 10 jaar.	In dit geval is sprake van een aanvraag op grond van art 2.12 lid 1 onder a sub 3, daarop is de uitgebreide Wabo procedure van toepassing. Het staat gemeente vrij om een termijn te verbinden aan de vergunning (en te beschikken conform aanvraag). In dit geval is een termijn van 30 jaar aangevraagd. Het toepassen van de gekozen procedure biedt de mogelijkheid het strijdige gebruik toe te staan gedurende deze periode, waarbij voor het specifieke project wordt afgeweken van de geldende bestemming. Voor het overige blijven de bestemmingsregels in stand. Overigens is het aan een initiatiefnemer om een keuze te maken in de te volgen procedure. Nu een aanvraag omgevingsvergunning gedaan is, dient daarop een besluit genomen te worden door de gemeente.	
AC	De aanvraag omgevingsvergunning en bouwen is op meerdere punten in strijd met het bestemmingsplan "Buitengebied 2008."	De essentie van de omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan is, dat (tijdelijk) wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. Met het verlenen van die omgevingsvergunning wordt het strijdige gebruik toegestaan.	
AD	Tegenstrijdigheden met de Omgevingsverordening Nationaal Landschap. De beoogde percelen	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4.	

	liggen in een waardevol landschap aangeduid als "Zuidelijke IJsselvallei" met kernkwaliteiten zoals beschreven in de bijlage bij de Omgevingsverordening Nationaal Landschap.		
AE	Initiatiefnemer is van mening dat de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap worden aangetast.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4.	
AF	Initiatiefnemer stelt dat halverwege de 19e eeuw de Oude Zutphenseweg aangelegd is als belangrijke verbinding door het gebied. Het vermoeden bestaat echter dat (een deel van) deze weg al stamt uit de middeleeuwen. Deze historische weg blijft weliswaar met de komst van dit zonnepark toegankelijk, maar zal zijn cultuurhistorische waarde gedurende 30 jaar door de industriële uitstraling van dit zonnepark verliezen.	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Met de cultuurhistorische waarde van deze weg is rekening gehouden in het ontwerp. De aanwezige cultuurhistorische waarden in het projectgebied betreft qua wegenstructuur met name de bestaande zandwegen. Deze zandwegen blijven in het voornemen ook behouden (en toegankelijk). Hiervoor wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing die voor het plan is opgesteld.	
AG	Initiatiefnemer stelt dat een dubbelfunctie op de aangewezen percelen van toepassing is. Navraag bij LTO leert ons dat er geen sprake kan zijn van dubbelfunctie in het geval van een zonnepark. Dit vanwege haar omvang, de periode van 30 jaar, en de hoogte van de panelen (maximaal 2,90 meter). Vaak wordt beargumenteerd dat een hogere paneelopstelling gekozen wordt t.b.v. meer zonlicht op de bodem. Die beargumentering houdt geen stand. Het is namelijk niet de hoogte waarop de panelen worden geplaatst, maar de afstand tot de panelen onderling die de mate van schaduwwerking op de onderliggende bodem beïnvloeden kan.	Een deel van het plangebied wordt ingezet voor agrarisch grondgebruik, onder meer in de vorm van begrazing door kleinvee. Hoewel LTO gedurende het proces haar zorgen heeft uitgesproken over de ontwikkeling van het realiseren van zonneparken op agrarische productiegronden, heeft zij geen zienswijze ingediend. De aangehaalde stellingen ten aanzien van omvang, periode en hoogte en dubbelgebruik worden door de gemeente niet herkend. Voor dit project wordt op basis van de aanvraag omgevingsvergunning afgeweken van het bestemmingsplan. Dat de onderlinge afstand tussen panelen invloed heeft op schaduwwerking op de bodem is correct. De bouwhoogte van de panelen is, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar 150 centimeter. Zie hiervoor de thematische beantwoording onder 2.4. Verder wordt benadrukt dat de projectperiode is begrensd. Na de projectperiode worden de	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot 150 centimeter.

		gronden weer ingezet voor agrarisch gebruik.	
AH	Daarnaast blijkt ook dat de fiscus stelt dat van een dubbelfunctie geen sprake meer is zodra een perceel ingezet wordt voor grondgebonden zonnepanelen. Zij stelt dat "de fiscale landbouwwijziging niet behouden kan worden op grond met zonnepanelen. Zelfs al wordt er wat vee gehouden dat onder de panelen graast."	Hetgeen dat hier wordt ingebracht heeft geen ruimtelijke relevantie waardoor hierop niet nader wordt ingegaan.	
AI	Initiatiefnemer stelt dat de huidige zandpaden recreatief gebruikt kunnen worden. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat zowel voor eigen inwoners, maar specifiek het toerisme dat in onze gemeente aandoet, dat doet vanwege kenmerken als de aanwezigheid van rust, natuur, ruimte en ruimtelijke ervaring. Kenmerken die onze gemeente uniek maakt t.o.v. andere delen van Nederland. De aanleg van een park zoals nu door initiatiefnemer wordt ingediend doet rechtstreeks afbreuk aan deze kenmerken.	Bij de landschappelijke inpassing van het plan, die als voorwaarde voor het project is gesteld, wordt rekening gehouden met de kenmerken en kwaliteiten van het gebied en haar omgeving. Bovendien kent het plan diverse elementen om het recreatieve gebruik te bedienen. Hiervoor wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing.	
AJ	Indiener kan zich niet vinden in de hoogte van de panelen. Een hoogte 1 meter tot 1,5 meter van de panelen zou landschappelijk beter inpasbaar zijn.	Reacties op het plan vanuit de omgeving, alsmede de gesprekken met het Gelders Genootschap hebben initiatiefnemer doen besluiten de hoogte van de panelen in het gehele park aan te passen naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het project. De bouwhoogte van de panelen bedraagt maximaal 150 centimeter.
AK	Initiatiefnemer stelt dat de panelen minder massaal overkomen op de gebruikers van de wegen doordat de panelen op enige afstand van de begaanbare randen worden geplaatst. Wat ons betreft kan dit niet zo worden gesteld: het is juist de hoogte van 2,90 meter die de panelen een massaal beeld geven. De afstand van 15 meter tussen blokken en de begaanbare randen is in relatie tot de totale omvang van de percelen te gering om te kunnen spreken van 'minder massaal overkomen'	Reacties op het plan vanuit de omgeving, alsmede de gesprekken met het Gelders Genootschap hebben initiatiefnemer doen besluiten de hoogte van de panelen in het gehele park aan te passen naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
AL	Initiatiefnemer stelt voor een menselijke schaal nabij de paden te zorgen, door te kiezen voor een afrastering bestaande uit houten paaltjes. Wat ons betreft kan dit niet zo worden gesteld: -het is de omvang van de blokken en de	Het ontwerp van het hek is afgestemd op de omgeving. Gekozen is voor een boerenraster om te voorkomen dat een hek met een meer industriële uitstraling zou worden gebouwd. Met de	

	hoogte van de panelen die juist zorgen voor een onmenselijke schaal van dit zonnepark op deze locatie. Een dergelijke afrastering op de randen doet niets of aan die onmenselijke schaal.	aanpassing van de bouwhoogte van de panelen naar maximaal 150 cm is meer rekening gehouden met zichtlijnen vanuit de omgeving en behoud van het karakter van openheid.	
AM	Initiatiefnemer stelt dat een geleidelijk verloop in hoogte wenselijk is. De ingediende plannen geven nergens aan waar de hoogte precies geleidelijk zal verlopen en waarom dit wenselijk is. Wij willen graag een onderbouwing van deze stelling.	Dit punt is gelet op het bijstellen van de hoogte van de panelen naar 150 centimeter niet meer aan de orde.	
AN	In bovenstaande beschrijving wordt niet opgenomen hoe oud de beplanting is op moment van aanplant. Een gemiddelde beplanting doet er 9 jaren over om tot een hoogte van 3 meter en meer te komen.	Na verlening van de vergunning wordt gestart met de uitvoering van de beplanting. Voordat de bouw van de zonnestroominstallatie kan beginnen moeten nog diverse stappen worden gezet zoals het verkrijgen van SDE+ subsidie en bouwvoorbereiding. Oplevering van het zonnepark kan enkele jaren duren. Gezien de verlaging van de hoogte van de panelen naar 150 centimeter zal het zonnepark veel eerder aan het zicht worden onttrokken. Daarnaast wordt de stelling dat gemiddelde beplanting er 9 jaar over doet om 3 meter hoog te groeien wordt niet onderbouwd en deze wordt dan ook niet gevolgd.	
AO	Omdat de panelen veelal in het zicht blijven is het van belang om een rustig ogende opstellingen te maken. Om dit te bereiken wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd. Initiatiefnemer stelt dat de panelen veelal in het zicht blijven. Ons doel is juist om de panelen niet in het zicht te laten blijven omdat een zonnepark de kernkwaliteiten van dit gebied aantast. Daarom zou het doel van een juiste landschappelijke inpassing moeten zijn: een zonnepark waarbij de panelen aan het zicht zijn onttrokken.	Het volledig onttrekken van de zonnepanelen voor het gehele gebied is niet aan de orde. In het landschapsplan en de RO is gemotiveerd waarom gehele afscherming juist niet wenselijk is in dit gebied, gelet op de kenmerken van het landschap. Bestaande waardevolle landschapselementen zijn versterkt en waar mogelijk behouden.	
AP	Initiatiefnemer stelt hier dat gezocht wordt naar de ideale afstand voor schaduwwerking van de panelen ten opzichte van elkaar. We vragen ons of op welke gronden de uiteindelijke afstand ideaal is. En voor wie is deze afstand dan ideaal? We zijn bang dat hiermee bedoelt wordt: een ideale	Het te behalen rendement met de zonnepanelen die geplaatst worden is een belangrijke afweging bij de inrichting van het zonnepark. Met de energie die met het plan gaat worden opgewekt wordt een grote stap in de goede richting gedaan als	

	afstand waarmee een zo hoog mogelijk rendement voor de energieopwekking wordt bereikt. Als dat ideaal inderdaad met deze zinssnede wordt bedoelt, dan baart ons dat grote zorgen.	het gaat om de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Verder is de afstand tussen de panelen van belang ten aanzien van de gevolgen van de aanwezigheid van deze panelen in relatie tot de kwaliteit van de ondergrond. Het werkt averechts als panelen in elkaar schaduw worden gebouwd. Hellingshoek, bouwhoogte en onderlinge afstand moeten daarom op elkaar worden afgestemd. Niet duidelijk is welke zorgen appellant daarover heeft.	
AQ	Initiatiefnemer stelt dat de kleurtint voor de stations gedekt groen of grijs zal worden en afgestemd worden op panelen en/of het landschap. Deze zin impliceert dat de kleurtint dus ook kan worden afgestemd aan de kleur van de panelen. De kleur van de panelen is echter nog niet vastgesteld. Dat kan dus ook zomaar grijs of zwart zijn (immers de meest gangbare kleur waarin zonnepanelen worden geproduceerd). Als de kleur grijs wordt gekozen voor de stations is dat onmogelijk te beschrijven als 'zoveel mogelijk opgaan in hun omgeving', zoals door initiatiefnemer wordt gesteld.	Voor de compacte transformatorstations geldt dat een kleur wordt gekozen die aansluit bij de panelen en het landschap. Als zou worden gekozen voor een afwijkende kleur zouden de stations onnodig opvallen en aandacht vragen. Het Gelders Genootschap heeft de kleur van de transformatorhuisje ook beoordeeld in haar advies. Zie daarvoor paragraaf 2.7 van de thematische beantwoording.	
AR	Volgens het bestemmingsplan Buitengebied 2008 geldt aan weerszijden van de leiding een zone van 5 meter, waarin geen bouwwerken mogen worden opgericht. Bij gasleidingen geldt bovendien een veiligheidszone, de zogeheten risicoafstand, waarbinnen het oprichten van gebouwen ook niet zonder meer mogelijk is. In de plannen is sprake van een afstand van slechts 4 meter tot de gasleiding.	Met de uitgangspunten voor het bouwen van bouwwerken nabij gasleidingen is in de planvorming rekening gehouden. Hierover zijn door initiatiefnemer gesprekken gevoerd met de Gasunie. De te hanteren afstanden met het oog op veiligheid en wetgeving zijn hierbij gerespecteerd.	
AS	<i>Bestaande houtwal, zuidzijde (vergelijkbaar met profiel C-C') De houtwal langs de zuidzijde bestaat uit een lichte verhoging in het landschap met een dubbele bomenrij. Hoewel er weinig onderbeplanting is, heeft de houtwal een relatief dicht karakter. Omdat er geen direct zicht is op deze zijde wordt deze situatie gehandhaafd.</i>	Het ontwerp is op onderdelen aangepast, onder meer naar aanleiding van de zienswijzen. Ook aan de zijde van het plangebied waar het object van de indiener is gelegen, zijn maatregelen getroffen ten aanzien van de landschappelijke inpassing. Hiervoor wordt verwezen naar het nader	

	Initiatiefnemer stelt hier dat er geen direct zicht is op deze zijde. Dat bestrijden wij. Vanuit ons perceel is wel degelijk direct zicht op deze zijde en wij willen graag dat het zonnepark ook aan die zijde aan het zicht wordt onttrokken.	uitgewerkte Landschappelijke inpassingsplan dat door de landschapsarchitect is opgesteld.	
AT	Er is door initiatiefnemer duidelijk onvoldoende draagvlak of overeenstemming met de buurt bereikt. Hierover is al genoeg geschreven, ingesproken en persoonlijk gedeeld met het college van B&W. Het is dus een verkeerde weergave van feiten als in de plannen door initiatiefnemer gesproken wordt over 'overeenstemming met de omwonenden'.	Draagvlak en participatie zijn verschillende zaken. Initiatiefnemer heeft opdracht gegeven om in het kader van participatie in gesprek te gaan met de omgeving. Dit heeft geresulteerd in diverse gesprekken en initiatieven. Ook is waar mogelijk in het ontwerp rekening gehouden met hetgeen dat door de omgeving is ingebracht. Het doel van het toepassen van burgerparticipatie is niet dat er volledig draagvlak voor het plan wordt gecreëerd. Zie ook paragraaf 2.3 van de thematisch beantwoording en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
AU	De QuickScan is volgens een onderzoeksmethodiek tot stand gekomen die m.b.t. de onderzoeksperiode, de gekozen tijd in het seizoen en de duur van het onderzoek volgens ons niet past bij de impact dat een grootschalig zonnepark van 25-35 hectare gedurende 30 jaar op haar omgeving heeft. Daarnaast is deze QuickScan volgens ons onvolledig. Aanvullend onderzoek is hiervoor nodig. Terecht wordt gesteld dat in de omgeving dassen voorkomen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6.	
AV	Indiener is mening dat op diverse punten de ruimtelijke onderbouwing niet correct is.	Dit is een in dit punt niet nader onderbouwde stelling die ter kennisneming wordt aangenomen.	
AX	De aanwezige biodiversiteit wordt aangetast door schaduw en verdroging, veroorzaakt door de omvang en de beoogde plaatsingsdichtheid van de zonnepanelen. Over de te verwachten gevolgen is nog niet veel onderzoek gedaan, maar internationale kennis en metingen voorspellen ellende.	De algemene stelling dat de biodiversiteit zal worden aangetast door het voorgenomen project wordt door indiener niet onderbouwd. Momenteel is sprake van een grootschalig agrarisch landschap, welke nu extensiever gebruikt zal gaan worden.	
AY	Uit een Duits onderzoek blijkt dat zonnepanelen (door regen en veroudering van materialen) giftige	Het Duitse onderzoek waarnaar gerefereerd wordt heeft getest met beschadigde zonnepanelen.	

	en zware metalen uitspoelen in de grond; voorbeelden daarvan zijn koper, cadmium, lood en tin. Dit impliceert een aanzienlijke bodemverontreiniging en betekent dat de grond na 30 jaar niet meer geschikt is als agrarische grond. Wij vrezen door de komst van dit zonnepark dat we gedurende de vergunningsperiode van 30 jaar te maken zullen krijgen met de gevolgen van deze bodemverontreiniging.	Hier is dus sprake van een zwaar beschadigd zonnepaneel en niet vergelijkbaar met de situatie zoals in de praktijk. Bij goed geïnstalleerde zonnepanelen komen geen giftige stoffen vrij. Zonnecellen zijn goed ingekapseld en de panelen zijn voorzien van glas en een kit rand en frame aan de buitenzijde.	
AZ	De panelen staan in een zuidopstelling en daarmee gericht op ons perceel. Het oppervlak van de panelen zorgt voor reflectie en daarmee hinder.	Zonnepanelen zijn zodanig ontworpen, dat zij het zonlicht zoveel mogelijk absorberen. Zij zijn voorzien van een absorberende coating. Doel is immers dat het zonlicht zoveel mogelijk wordt omgezet in zonnestroom. De mate van reflectie van zonnepanelen hangt af van de hoek van inval. Hoe groter de hoek, hoe meer reflectie. Een hoge hoek van inval betekent ook dat de zon laag staat, wat maar gedurende een klein gedeelte van de dag het geval is. De zonnestralen die direct van de zon komen zullen dan voor meer hinder zorgen dan de door de zonnepanelen gereflecteerde zonnestralen. De gereflecteerde zonnestralen zullen vrijwel niet op ooghoogte weerkaatst worden.	
AAA	De panelen staan in een zuidopstelling en daarmee gericht op ons perceel. Het oppervlak van de panelen zorgt voor weerkaatsing van het verkeersgeluid vanaf de doorgaande route over de kanaalweg. Vanwege de hoge verkeersbelasting van deze weg verwachten wij veel geluidshinder door het zonnepark.	Door de aangepaste hoogte zal de geschetste situatie niet optreden. Van additionele geluidshinder ten gevolge van weerkaatsing op de zonnepanelen ter hoogte van de woning is niet te verwachten.	
AAB	Bij opwekking en verplaatsing van energie kan straling ontstaan. De zonnepanelen zelf wekken alleen gelijkstroom op, dit gaat niet gepaard met elektromagnetische straling en -velden. De omvormers zorgen voor wisselstroom, dit veroorzaakt wel elektrische velden. Bekend is dat het leven onder hoogspanningskabels gezondheidsrisico's met zich mee brengt. Er is nog onvoldoende	Er zijn geen bewezen negatieve effecten van straling van zonnepanelen bekend. De spanning bij hoogspanningsmasten is vele malen hoger dan bij zonneparken. Ook de elektromagnetische straling is geen risico voor de gezondheid. Liander heeft in Brummen op vele locaties trafohuisjes	

	bekend over het leven in de nabijheid van zonneparken. Wij vrezen door de komst van dit zonnepark dat we bloot gesteld worden aan gezondheidsrisico's.	geplaats, ook in woonwijken, om in de elektriciteitsvoorziening te voorzien. Zie ook paragraaf 2.9 van de thematische beantwoording.	
AAC	Locaties met elektromagnetische straling en —velden trekken blikseminslagen aan. De afstand van het zonnepark tot onze woning is dermate klein, dat wij bang zijn voor de gevolgen van blikseminslag.	De afstand tot het hart van omliggende woningen is minimaal 100 meter. De gemeente ziet geen aanleiding om te vrezen voor blikseminslag in relatie tot woningen in de omgeving.	
AAD	Gedurende de lange zomerperiode van 2018 (waarvan verwacht wordt dat deze in de toekomst steeds talrijker zullen zijn) is gebleken dat boven zonneparken een warmteontwikkeling plaats vindt met temperaturen tot 65 graden. Deze hitte-ontwikkeling is met name schadelijk voor de aanwezige houtwallen met eiken die op korte afstand rondom de percelen liggen. Maar ook wij als direct omwonende maken ons zorgen over zulke temperaturen zo vlak bij onze woning.	Lokaal boven de panelen kan het voorkomen dat er een hoge temperatuur is. Dit is ook het geval bij hoge temperaturen en andere oppervlaktes. Op enige afstand van de panelen neemt de temperatuur al snel de omgevingstemperatuur aan. Zonnepanelen zetten circa 20% van het zonlicht om in zonnestroom. Deze 20% wordt dus niet omgezet in warmte. Doordat er extra groen wordt toegevoegd in het gebied, door de groene omzoming, wordt het effect geneutraliseerd. Groen leidt immers tot koelte. Er is dan ook geen effect te verwachten op aanliggende percelen van de lokale opwarming boven de zonnepanelen.	
	Indiener verwacht een ongewenste aanzuigende werking als gevolg van positieve besluitvorming. Dit omdat er al investeringen gedaan zullen worden met betrekking tot een aansluitbekabeling. Daarnaast bezit de initiatiefnemer veel gronden in de directe omgeving van het plangebied. Zolang gemeente Brummen geen	Elk initiatief wordt op zijn eigen merites en tegen de dan geldende kaders beoordeeld. Op dit moment zijn er geen nieuwe initiatieven bekend bij gemeente in het desbetreffende gebied.	
9	Indiener 9 - D292376		
A	Het zonnepark is 2,5 tot 3 meter hoog. Dit geeft als omwonenden een benauwd en opgesloten gevoel, waarbij sprake is van landschapsvervuiling. Dit terwijl sprake is van een mooi open landschap met zandwegen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. Mede naar aanleiding van zienswijzen is de bouwhoogte van de panelen aangepast naar maximaal 150 centimeter	De zienswijze leidt tot een aanpassing, de bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
B	Het plan is in strijd met de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland.	De zienswijze is algemeen gesteld. Onduidelijk is waar door indiener op wordt gedoeld.	

		Indien wordt verwezen naar het Nationale Landschap wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4.	
C	De aanplant rond de zonnepanelen is pas op hoogte als de panelen weer zijn afgeschreven. Daarnaast bestaat kans op wildgroei, wie gaat dit straks allemaal onderhouden	Na verlening van de vergunning wordt gestart met de uitvoering van de beplanting. Voordat de bouw van de zonnestroominstallatie kan beginnen moeten nog diverse stappen worden gezet zoals het verkrijgen van SDE+ subsidie en bouwvoorbereiding. Oplevering van het zonnepark kan enkele jaren duren. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van het op de desbetreffende gronden aanwezige groen ligt bij initiatiefnemer.	
D	De gemeenteraad heeft op 27 maart 2018 besloten dat het plan landschappelijk moet worden ingepast. Dat kan niet met zulke hoge zonnepanelen. Verzocht wordt een maximumhoogte van 1 meter te hanteren en een maximum van 10 hectare.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. Mede naar aanleiding van zienswijzen is de bouwhoogte van de panelen aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
E	Indiener maakt zich zorgen over de consequenties van het zonnepark voor het eigen belendende agrarische bedrijf/perceel. Uitbreiding richting het zonnepark wordt in de toekomst onmogelijk, de grond- en pachtprijs in de omgeving gaat omhoog, en een vergunningsaanvraag voor de uitbreiding van ons bedrijf.	Niet wordt ingezien waarom een uitbreiding van het eigen bedrijf richting het zonnepark onmogelijk zou worden. Indien het zou gaan om overname van eventuele gronden dan klopt het dat op de betreffende gronden een claim van 30 jaar wordt gelegd. De gemeente weet ook niet waar op wordt gedoeld als wordt gezegd dat een vergunningsaanvraag voor uitbreiding van het eigen bedrijf in het geding komt door de realisatie van een nabijgelegen zonneakker. Van het zonnepark gaan voor zover op dit moment bekend geen externe effecten uit die invloed hebben op een eventuele vergunningsaanvraag van een nabijgelegen agrarisch bedrijf. Hoewel agrarische bedrijven een belangrijke speler zijn in het buitengebied, leggen ook steeds meer andere partijen als natuurorganisaties, burgers,	

		andere bedrijvigheid en de ontwikkeling van thema's als klimaatneutraliteit, biodiversiteit en dergelijke een claim op het buitengebied. Het is hierdoor mogelijk dat de economische waarde van gronden, waaronder agrarische gronden gaat stijgen, ook door aanleg van zonneparken. Dit is inherent aan de ruimtelijke claims die op de schaars aanwezige grond in Nederland worden uitgeoefend.	
F	Er wordt niet voldaan aan de voorwaarde/eis dat initiatiefnemer samen zou werken met BrummenEnergie.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
G	Op 27 maart 2018 heeft de gemeenteraad besloten dat initiatiefnemer moet overleggen met omwonenden. Dit is niet gebeurd, er zijn alleen maar mededelingen geweest. Overleg met initiatiefnemer is niet mogelijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
H	De onderzoeksrapporten ten aanzien van Flora- en fauna (QuickScan) wordt gewantrouwd. Het is algemeen bekend dat er dassen verblijven in het gebied. Gepleit wordt voor uitvoeriger onderzoek.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. Hiervoor wordt verwezen naar bijlage 3 van dit document.	
I	Alternatieve locaties zijn niet onderzocht. Denk aan een locatie naast of nabij een industrieterrein, grote wegen of bestaande bebouwing. Een gedegen alternatievenonderzoek hoort bij deze procedure, die daardoor gebrekkig is.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten geven voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich, rekening houdend met de in besluitvorming gestelde voorwaarden, leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing.	
J	Iedereen roept dat de koeien naar buiten moeten, maar dat kan niet als zonneparken als paddenstoelen uit de grond komen. En het zou duurzaam zijn, maar als geen geld werd verdiend kwam het zonnepark	Zoals onder E reeds is vermeld, is er sprake van meerdere ruimteclaims in het buitengebied, die niet altijd verenigbaar zijn. Het is inherent dat hierin ruimtelijke keuzes	

	er niet en werd het ook het woord duurzaam niet genoemd.	(moeten) worden gemaakt. Bij het maken van een ruimtelijke afweging spelen financiële belangen in beginsel geen rol. Wel dient een initiatief economisch uitvoerbaar te zijn. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.10.	
10	Indiener 10 - D292361		
A	De ontwikkeling van het zonnepark zal het landschappelijke karakter bederven en de leefomgeving van flora en fauna beschadigen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is onderzoek gedaan naar de effecten van het project op de aanwezige flora en fauna en daarbij is er een aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
B	Indiener vraagt zich af waarom zonnepanelen niet eerst op daken van fabrieksterreinen of andere industrieën geplaatst kunnen worden, zodat schaarser wordende natuur niet hoeft te wijken.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten geven voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich goed leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing.	
11	Indiener 11 - D292363		
A	Indiener volgt de redenering over de locatie keuze niet. De omstandigheid dat ter plaatse weinig mensen wonen is geen steekhoudend argument. De belangen van de mensen die wel in de omgeving wonen zijn zwaarwegend geschaad met deze ontwikkeling. Hierbij wordt gewezen op de beperking van het woongenot, de waardedaling van omliggende onroerende zaken, de vermindering van mogelijkheid tot verhandelbaarheid en de gevaren voor gezondheid. Ook de omstandigheid dat het gebied voor recreatie veel wordt benut is bij het bepalen van de locatie onvoldoende meegewogen.	De kenmerken van een omgeving, waaronder het potentieel aantal gehinderden is één van de afgewogen ruimtelijke belangen. Het is een gegeven dat sprake is van een grootschalig agrarisch productielandschap met ruime kavels, waardoor sprake is van een lage bebouwingsdichtheid. Het 'potentieel' aantal woningen c.q. bewoners dat daardoor het zonnepark ervaart is ten opzichte van andere locaties in het buitengebied van de gemeente Brummen kleiner. Het zonnepark heeft geen	

		significante invloed op de kwaliteiten rust en stilte. Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning, hiertoe een verzoek indienen bij het college. Planschade wordt niet altijd vergoed, zo geldt er onder andere een normaal maatschappelijk risico. Dit is een vorm van eigen risico, vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening, dat elke Nederlander draagt. Hierdoor blijft een deel van de kosten dat geleden wordt door planschade, voor eigen rekening. Niet duidelijk is op welke gevaren voor de gezondheid wordt gedoeld. In de thematische beantwoording is onder andere ingegaan op elektromagnetische straling. In de ruimtelijke onderbouwing is voldoende onderbouwd dat geen sprake is van gezondheidseffecten. Verwezen wordt dan ook naar paragraaf 2.9 van deze thematische beantwoording.	
B	Alle lasten worden bij de omwonenden gelegd met deze ontwikkeling, terwijl alle winsten opgeëist worden door de initiatiefnemer.	Onduidelijk is aan welke lusten en lasten ten gevolgen van het zonnepark gerefereerd wordt. Het zonnepark draagt bij aan de energietransitie welke het mogelijk maakt om zonder fossiele brandstoffen te voorzien in de energiebehoefte van burgers en bedrijven. Het initiatief draagt bij aan de energietransitie en draagt daarmee bij aan het realiseren van een breed gedragen maatschappelijk opgave.	

C	Volgens LTO is het ontwikkelen van zonneparken op agrarische gronden geen wenselijke ontwikkeling. Dit vanwege de ontwikkeling van meer extensieve en natuur-inclusieve landbouw. Voor agrariërs waarvan de gronden grenzen aan het plangebied worden daarom in hun toekomst bedreigd, omdat uitbreidingsmogelijkheden worden beperkt door de ontwikkeling van het zonnepark.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10. Het toepassen van een zonnepark zorgt voor een extensief agrarisch gebruik van de betreffende gronden. Extensieve en natuur-inclusieve landbouw is slechts één van de ruimteclaims die in het buitengebied een plek moeten vinden. Dat sprake is van een bedreiging van de toekomst van naburige agrarische bedrijven wordt niet gevolgd.	
D	De hoogte van de panelen van 2,5 meter tot 3 meter gaan ten koste van de openheid, een belangrijk omgevingskenmerk van het gebied waar de beoogde ontwikkeling plaatsvindt. Hiermee is het initiatief ook in strijd met de Omgevingsverordening Gelderland. Indiener wijst er op dat het plangebied tevens gelegen is binnen het Nationaal Landschap de Veluwe. Van een goede landschappelijke inpassing is geen sprake.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. Mede naar aanleiding van zienswijzen is de bouwhoogte van de panelen aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
E	Indiener vraagt zich af of de constructie van de zonnepanelen wel als bouwwerk kan worden aangemerkt en of deze op de beoogde locatie wel mogen worden geplaatst, nu het geldende bestemmingsplan dit gelet op de agrarische bestemming niet toestaat.	Het geldende bestemmingsplan staat zonnenvelden niet toe. Het college van burgemeester en wethouders heeft op grond van artikel 2.12, lid 1 onder a, sub 1 van de Wabo de bevoegdheid om in beperkte mate af te wijken van het ter plaatse geldende bestemmingsplan. In het voorliggende geval heeft het college (in ontwerp) gekozen om deze afwijkingsbevoegdheid van toepassing te verklaren. Hiermee is het alsnog mogelijk om, in afwijking met het bestemmingsplan, medewerking te verlenen aan de bouw van de panelen. De geldende bestemming blijft ongewijzigd.	
F	Aan oostelijke zijde wordt het zonnepark niet afgeschermd door beplanting. De beplantingsaanpak die aan deze zijde is voorzien in het ontwerp, heeft tot gevolg dat indiener direct zicht krijgt op het zonnepark en de panelen. Indiener ziet dit als landschapsvervuiling. Over de beoogde beplanting wordt bovendien opgemerkt dat het jaren zal duren	Ten gevolge van de zienswijzen en de gesprekken met het Gelders Genootschap zijn er aanpassingen gedaan aan de landschappelijke inpassing van het plan. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en 2.14 van de thematische beantwoording.	De landschappelijke inpassing van het plan, onder meer aan de oostelijke zijde van het plangebied is aangepast.

	voordat de beplating hoog en dicht genoeg is om het zonnepark uit het zicht te onttrekken.	Na verlening van de vergunning wordt gestart met de uitvoering van de beplanting. Voordat de bouw van de zonnestroominstallatie kan beginnen moeten nog diverse stappen worden gezet zoals het verkrijgen van SDE+ subsidie en bouwvoorbereiding. Oplevering van het zonnepark kan enkele jaren duren. Gezien de verlaging van de hoogte van de panelen naar 150 centimeter zal het zonnepark veel eerder aan het zicht worden onttrokken.	
G	Het overleg met de initiatiefnemer is ervaren als opdringerig en eenzijdig. De plannen werden in de drie gevoerde gesprekken gepresenteerd als een vast gegeven. Hierbij wordt de initiatiefnemer als volgt geciteerd: "Jullie mogen je eigen mening hebben, maar het is mijn grond en daar kan ik op doen wat mij goed lijkt." De gesprekken zijn dan ook niet als 'samenwerken' ervaren door indiener.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en bijlage 1 bij dit document.	
H	Het draagvlak dat een lokaal initiatief moet kennen op grond van de Perspectiefnota ontbreekt. Er is bij de initiatiefnemer sprake van een eenzijdige niet meewerkende opstelling waardoor op draagvlak van indiener niet gerekend kan worden.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en bijlage 1 bij dit document. Er is in het proces op verschillende momenten ingezet op participatie..	
I	Van de samenspraak waarover in het coalitieakkoord wordt gesproken is volgens indiener gedurende het proces geen sprake geweest. Bovendien is niet aan alle omwonenden waarmee 1-op-1 gesprekken gevoerd zijn gelijke informatie verstrekt.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en bijlage 1 bij dit document..	
J	Door de initiatiefnemer is nooit gesproken over participatie in welke vorm dan ook. De samenwerking met BrummenEnergie is niet van de grond gekomen, vanwege het ontbreken van voorwaarden waaronder BrummenEnergie normaal dit soort initiatieven ondersteund.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en bijlage 1 bij dit document.	
K	Enkel compensatie door planschade is volgens indiener onvoldoende. De percelen en woning van indiener grenzen gaan het plangebied waardoor sprake is van waardevermindering. Hierdoor wordt	Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in	

	het onroerend goed minder goed verhandelbaar. Indiener stelt daarom op voorhand de gemeente aansprakelijk voor alle gevolgschade.	aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning, hiertoe een verzoek indienen bij het college. Planschade wordt niet altijd vergoed, zo geldt er onder andere een normaal maatschappelijk risico. Dit is een vorm van eigen risico, vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening, dat elke Nederlander draagt. Hierdoor blijft een deel van de kosten dat geleden wordt door planschade, voor eigen rekening.	
L	De Quicksan flora en fauna is onvolledig. In tegenstelling tot de bevindingen uit die quickscan is door een omwonende recent spoorvorming van de das in het plangebied aangetroffen. Ook worden door indiener regelmatig reeën en hazen gezien in/nabij het plangebied.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6 en bijlage 2 bij dit document. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
M	Aan geen van de voorwaarden die het college in haar principebesluit heeft verwoord is tot op heden adequaat voldaan. Dat de gemeenteraad een ontwerp verklaring van geen bedenkingen heeft afgegeven verbaast indiener dan ook, gelet op de onwaarheden en discutabele punten die het voorstel tot die ontwerp verklaring bevat.	De stelling dat aan geen van de gestelde voorwaarden is voldaan is onjuist. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en bijlage 1 van dit document. Verder zijn gesprekken gevoerd met de lokale energie coöperatie. De landschappelijke inpassing is in meerdere sessies uitgebreid besproken met het Gelders Genootschap hetgeen geleid heeft tot diverse aanpassingen op dit onderdeel. Inzet was om voordat een Verklaring van Geen bedenkingen wordt afgegeven en een omgevingsvergunning verleend wordt overeenstemming is met het Gelders Genootschap over deze landschappelijke inpassing. De gemeenteraad heeft gemeend op grond van de informatie over het proces die tot op heden is aangereikt, een ontwerpverklaring van geen	

		bedenkingen af te geven. Dit geeft aan dat zij er vertrouwen in heeft dat aan de gestelde voorwaarden voldaan is bij het afgeven van de definitieve verklaring van geen bedenkingen. Inmiddels is door het Gelders Genootschap een positief advies gegeven over het ontwerp. Daarvoor wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de thematische beantwoording en naar bijlage 3 bij dit document.	
N	Zware metalen in zonnepanelen kunnen na verloop van tijd door neerslag uitspoelen. Bovendien zijn de panelen niet of slecht recyclebaar. Niet is bekend wat de gevolgen van zonnepanelen op lange termijn zijn, indien deze gaan lekken.	In een Duits onderzoek zijn testen uitgevoerd met beschadigde zonnepanelen. De resultaten van dat onderzoek zijn daarom niet goed vergelijkbaar met de situatie zoals in de praktijk. Bij goed geïnstalleerde zonnepanelen komen geen giftige stoffen vrij. Zonnecellen zijn goed ingekapseld en de panelen zijn voorzien van glas en een kit rand en frame aan de buitenzijde.	
O	Er is onvoldoende bekend over wat de gevolgen zijn van het plaatsen van zonnepanelen voor de gezondheid van mens en dier. Niet is aangetoond dat zonnepanelen schadelijk zijn voor de gezondheid, maar ook niet is aangetoond dat dit niet het geval is. Indiener stelt daarom op voorhand de gemeente Brummen aansprakelijk voor alle mogelijke gevolgschade die voortvloeit uit de plaatsing van zonnepanelen ter plaatse.	Niet wordt ingezien op welke gezondheidseffect wordt bedoeld. Voor zover het gaat om elektromagnetische straling wordt verwezen naar de thematische beantwoording van zienswijzen onder paragraaf 2.9.	
12	Indiener 12 - D292425		
A	Er is onvoldoende onderzoek gedaan naar alternatieven voor een zonnepark. Indiener stelt dat er in de gemeente Brummen voldoende dakoppervlak beschikbaar is om hetzelfde aantal zonnepanelen te plaatsen. Door dit niet te betrekken in de afweging kan worden bepaald of er bij de zonneakker wel sprake is van zorgvuldig grondgebruik en een maatschappelijk verantwoord alternatief.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten geeft voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing.	
B	De landschappelijke inpassing laat te	Verwezen wordt naar de	

	wensen over. De grootschaligheid en bouwhoogte doen afbreuk aan het natuurhistorisch karakter van het Apeldoorn kanaal en het open landschap van de Veluwezoom.	thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. Het historisch karakter van het Apeldoorns Kanaal is niet in het geding. Op de Veluwezoom is sprake van diverse gebiedskwaliteiten zoals benoemd in de thematische beantwoording in de aangehaalde paragrafen. De bouwhoogte van de panelen is, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar maximaal 150 centimeter.	
C	Het zonnepark is in strijd met de Omgevingsverordening Gelderland. De locatie is onderdeel van het Nationaal Landschap de Veluwe waarvan de openheid een kernkwaliteit is. De openheid is door het zonnepark niet meer te ervaren.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van het zonnepark is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
D	Het Gelders Genootschap heeft nog geen positief advies afgegeven over het ontwerpbesluit.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording 2.7. Inmiddels heeft het Gelders Genootschap een positief advies over het plan uitgebracht. Dit advies is opgenomen in bijlage 3 van dit document.	
E	De gekozen beplanting in het ontwerp, Hulst en Laurier, zijn uitheems en daarom niet gepast in een beschermd landschap. Het zal jaren duren voordat de aan te planten beplanting volgroeit is, waardoor het zonnepark niet aan het zicht wordt onttrokken.	De beplanting is, mede naar aanleiding van zienswijzen aangepast.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het landschapsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.
F	Er moet een locatie specifiek beleidskader worden opgesteld met als doel de landschappelijke waarden te behouden en de ruimtelijke dragers te versterken.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1.	
G	De Quickscan flora en fauna volstaat niet. Er is een volwaardig onderzoek flora en fauna nodig omdat er in het gebied sporen van dassen zijn aangetroffen die niet in de quickscan genoemd zijn.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
H	In het ontwerpbesluit is niet geborgd dat de energie van de zonneakker ten gunste van de inwoners van de gemeente Brummen moet komen, conform de wens van de gemeenteraad. Dit is een gemiste kans om het maatschappelijk	De gemeente neemt in het kader van duurzame energie een faciliterende rol op zich bij initiatieven die energie neutraal 2030 ondersteunen. Dat de energie die met het zonnepark wordt opgewekt ten gunste van	

	draagvlak voor de zonneakker te vergroten.	de inwoners van de gemeente Brummen moet komen, kan (juridisch) niet worden geborgd nu de opgewekte energie opgeleverd wordt aan netwerkbeheerder Liander. Hierbij wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1,	
13	Indiener 13 - D292377		
A	Een verzameling zonnepanelen is industrie, wijken van agrarische grond voor industrie op de locatie is onwenselijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4, 2.5, 2.10 en 2.11.	
B	Een zonnepark in plaats van agrarische grond is in strijd met andere vraagstukken, zoals het voedselvraagstuk. Zie ook een artikel in de Volkskrant waarin staat: 'Hoe voeden we 10 miljard mensen in 2050'.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10.	
C	De kwaliteit van agrarische grond gaat door aanleg van een zonnepark achteruit. Zie een bericht van juni jl. in de Trouw.	De algemene stelling dat de kwaliteit van de bodem zal worden aangetast door het voorgenomen project wordt door indiener niet onderbouwd. Momenteel is sprake van een grootschalig agrarisch landschap, welke nu extensiever gebruikt zal gaan worden.	
D	Een zonnepark heeft geen enkel voordeel voor flora en fauna. Tijdens en na de ruilverkaveling Brummen-Voorst is hier juist veel geld en energie in gestoken. Ook andere partijen, zoals een familie aan de Lendeweg heeft bijgedragen aan het vergroten van natuurgebied. Het grote en industriële zonnepark doet afbreuk aan dit gebied.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. De gronden van het zonnepark liggen juist in het grootschalige agrarische landschap en niet op een locatie met natuurwaarden. Dat andere partijen op geruime afstand van het park en belendend aan de Empese en Tondense Heide kiezen voor een andere insteek is geen ruimtelijk relevant argument om op deze locatie geen zonnepark toe te staan.	
E	Er zijn genoeg alternatieven, op bedrijventerreinen, daken grote gebouwen, ziekenhuizen, scholen, fabrieken en kantoorpanden. Hier moet eerst gebruik van worden gemaakt.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende	

		aanknopingspunten geeft voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing..	
F	Verder sluit initiatiefnemer zich aan bij de zienswijze van de Werkgroep Eerbeekse Mooilanden.	Hetgeen hier gesteld is wordt voor kennisgeving aangenomen.	
14	Indiener 14 - D292386		
A	Indiener is verbaasd, enkele jaren geleden is de Empese en Tondense Heide ontwikkeld, waarbij natuur centraal staat. Nu wordt op een paar honderd meter verder een zonnepark voorzien.	Ter plaatse is sprake van een grootschalig en meer open agrarisch productielandschap. De Empese en Tondense Heide ligt hemelsbreed op meer dan een kilometer afstand. Hetgeen gesteld wordt is dus onjuist.	
B	Alternatieven als sanering, platen eraf, zonnepanelen erop zijn onvoldoende onderzocht.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten geven voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing..	
C	De quickscan flora- en fauna is onvolledig. Zo wordt gesteld dat tijdens het veldbezoek geen dassensporen zijn aangetroffen. De heer Grolleman heeft recentelijk nog sporen aangetroffen van dassen. Door indiener is van de zomer nog een aangereden das gezien op de Langedijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. Hiervoor wordt verwezen naar bijlage 2 bij dit document.	
D	Een zonnepark van 2,5 tot en met 3 meter hoog is gepland in een gebied die is aangeduid als Nationaal Landschap en die als omgevingskenmerk openheid kent.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast naar 150 centimeter	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
E	Hulst en laurier worden als inheems gepresenteerd. Beide planten passen niet in het gebied en laurier is geen inheemse plant.	De beplanting is, mede naar aanleiding van zienswijzen aangepast.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het landschapsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.

F	De LTO is van mening dat zonneparken niet op agrarische gronden moeten komen. Er moet worden gewerkt naar extensieve en natuurinclusieve landbouw, maar hier moet dan ook wel de ruimte voor zijn. Ook wordt een landbouwer die met zijn percelen aan het plan grenst in zijn toekomst bedreigd, omdat die zijn grondgebied niet uit kan breiden.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10. Het toepassen van een zonnepark zorgt voor een extensief agrarisch gebruik van de betreffende gronden. Extensieve en natuurinclusieve landbouw is slechts één van de ruimteclaims die in het buitengebied een plek moeten vinden. Dat sprake is van een bedreiging van de toekomst van naburige agrarische bedrijven wordt niet gevolgd.	
G	Er is geen sprake van constructief overleg met omwonenden. Omwonenden hebben geen inbreng. Na een eerste keukentafelgesprek is geen overleg meer geweest. Het zonnepark heeft geen draagvlak.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
H	Initiatiefnemer geeft in de zienswijze een voorbeeld van de hoogte van 3 meter op een boom aan de Langedijk en een tekening c.q. referentie van de voorkeur qua beeld.	De referenties worden voor kennisgeving aangenomen.	
15	Indiener 15 – D292384		
A	Indiener is opgegroeid in het gebied en komt er nog graag. Indiener is niet tegen zonnepanelen, maar tegen de locatie. Er zijn zoveel betere locaties te bedenken in Nederland. En niet op een plek met zoveel grote zoogdieren in het wild, zoals reeën, vossen en dassen. De biodiversiteit zou door dit plan achteruitgaan, door wegtrekken van streng beschermde soorten.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Ter plaatse is sprake van een grootschaliger agrarisch productielandschap. Uit ecologisch onderzoek blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. De stelling dat de biodiversiteit achteruit gaat in relatie tot het huidige agrarische gebruik kan niet worden gevolgd.	
16	Indiener 16 - D292355		
A	Het valt indiener op dat de perceelsnummers die genoemd zijn in het ontwerpbesluit omgevingsvergunning niet overeenkomen met de perceelsnummers die zijn genoemd in de Ontwerp verklaring van geen bedenkingen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.11.	
17	Indiener 17 - D292392		
A	Het open landschap met doorkijkjes onder de bomenrijen is enigszins vergelijkbaar met vroeger. Destijds was sprake van de Eerbeekse en Hallse Heide, gemeenschappelijke gronden voor boeren uit Eerbeek en Hall. De Oude Zutphenseweg is een eeuwen oude zandweg. De heide is	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.

	na ontbinding van de Marke en door de komst van kunstmest ontgonnen als weiland in gebruik genomen. Openheid is echter nog steeds een kenmerk. Een zonnepark van 3 meter hoog en 25 hectare groot verpest het landschap totaal. Dit is in strijd met het ruimtelijk beleid van de provincie (Omgevingsverordening).		
B	Initiatiefnemer heeft jammer genoeg afgelopen jaren alle landschapselementen geminimaliseerd. In het plangebied zijn weilanden zo diep geploegd dat diverse bomen op de houtwal doodgaan of er slecht aan toe zijn.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
C	Indiener heeft zelf in 2013 24 hectare landbouwgrond omgevormd tot natuur om verdroging van de Empese en Tondense Heide tegen te gaan. Inmiddels is dit uitgebreid tot 38 hectare. De Empese en Tondense Heide is uniek en hier komen veel toeristen op af, er ontstaan ook diverse B&B's. Daarom is het belangrijk dat de omgeving van het natuurgebied ook mooi en rustig blijft. Een grootschalig zonnepark met hoog hekwerk past daar niet bij.	Het zonnepark ligt hemelsbreed op meer dan een kilometer afstand van de Empese en Tondense Heide. Er is sprake van diverse ruimteclaims in het buitengebied, waarbij een belangenafweging dient plaats te vinden. Naar de mening van de gemeente is de locatiekeuze voldoende onderbouwd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 2.4 en 2.5.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
D	Het verbaasd indiener dat tijdens het veldbezoek van de quickscan ecologie geen sporen van de das zijn gevonden. Indiener heeft deze onlangs zelf wel gevonden, verwezen wordt naar foto's. Ook in een schuurtje nabij het zonnepark is een kerkuil genesteld. Een buurman heeft bij een retentiebekken veldonderzoek gedaan en trof daar dassenhollen, verse sporen van een vos en er lagen reeën in een bosje. Het zonnepark verstoort onherroepelijk het leefgebied van deze zoogdieren. Dit moet eerst worden onderzocht. Verwezen wordt naar een inventarisatie bij de zienswijze.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. In bijlage 2 zijn de bevindingen ten aanzien van een ecooloog van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel ten aanzien van de uitgevoerde Quickscan Flora en Fauna opgenomen waarnaar tevens wordt verwezen.	
E	Als boer is het onacceptabel dat landbouwgrond wordt opgeofferd voor een zonnepark. Leg daken van huizen vol, stallen, industriële gebouwen, grote winkelpanden, carports met zonnepanelen, of zet zonnepanelen op industrieterreinen, of (verlaagd) langs drukke wegen. Landbouw wordt extensiever en natuurinclusiever. Door de komst van	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten geeft voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige	

	het zonnepark zal een nabijgelegen boer niet verder kunnen uitbreiden en komt de toekomst van het bedrijf in gevaar.	locatie zich leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing. Daarnaast is sprake van diverse ruimteclaims in het buitengebied, verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10. De ladder voor duurzame verstedelijking is op zonneparken niet van toepassing, verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
F	Indiener maakt zich zorgen over bezoekers van zijn vergaderlocatie. Een groot zonnepark vormt geen entree en is een aanfluiting.	De zonnepanelen en de hoogte daarvan zijn dusdanig landschappelijk ingepast, dat bij arriveren van Voorstondensestraat 30, het zicht vanaf de Voorstondensestraat op de panelen beperkt is. De woning en vergaderlocatie wordt niet 360 graden omsloten. Daarnaast wordt een minimale afstand van 100 meter vanaf het zonnenveld tot aan de woning aan aangehouden waardoor van schending van het entreebeeld geen sprake is. Op deze wijze is getracht rekening te houden met het aangehaalde object, bij de totstandkoming van het ontwerp.	
G	De communicatie van initiatiefnemer is teleurstellend. Initiatiefnemer heeft 2 keer zijn plannen toegelicht. Dit is geen participatie. Het was een teken van goede wil dat initiatiefnemer de uitnodiging van de Werkgroep Eerbeekse Mooilanden heeft geaccepteerd. Initiatiefnemer was echter niet bereid tot concessies.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
H	Dat Brummen Energie niet met dit initiatief mee wil doen zegt voldoende.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
18	Indiener 18 - D292407		
A	Vanwege de openheid van het landschap is dit plan in strijd met de omgevingsverordening van de provincie Gelderland.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de zonnepanelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter. Ook de gesprekken met het Gelders	

		Genootschap hebben geleid tot verbetering van de landschappelijke inpassing van het zonnepark, rekening houdend met de ter plaatse aanwezige landschapskwaliteiten.	
B	Het is geen hard gegeven dat deze gronden na 30 jaar weer agrarisch worden. Er staat immers "uitgangspunt".	De bestemming is en blijft agrarisch. Met de omgevingsvergunning wordt voor 30 jaar afgeweken van het bestemmingsplan.	
C	Vanwege het feit dat het er industrie-achtig uit gaat zien, zal er een prijs/waarde verlagend effect zijn voor de omliggende woningen.	Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning, hiertoe een verzoek indienen bij het college. Planschade wordt niet altijd vergoed, zo geldt er onder andere een normaal maatschappelijk risico. Dit is een vorm van eigen risico die elke Nederlander draagt. Hierdoor blijft een deel van de kosten die geleden wordt door planschade, voor eigen rekening.	
D	Indiener is van mening dat er geen constructief overleg heeft plaatsgevonden met de initiatiefnemer. Volgens indiener heeft de initiatiefnemer zijn plannen gepresenteerd een gesprek mogelijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3. Daarbij wordt tevens verwezen naar bijlage 1 van dit document.	
E	Aan voorwaarde voor overleg met BrummenEnergie is volgens indiener niet voldaan.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
F	Indiener is het niet eens met het proces. Van actieve begeleiding is dan ook geen sprake.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
G	Het initiatief voldoet niet aan de zonneladder.	In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording	

		onder paragraaf 2.8.	
H	Subsidie (maximeren van de bouwleges voor grote zonneparken) wordt verstrekt aan deze indiener. Particulieren en kleine bedrijven hoeven nergens op te rekenen.	Er is geen sprake van een subsidie, maar het wegnemen van een forse barrière om tot realisatie van een zonnepark te komen en het vragen van kostendekkende leges. Bij aanpassing van de leges, dat overigens geen onderdeel uitmaakt van deze procedure, is specifiek gekeken naar de werkzaamheden die verricht moeten worden bij het toetsen van een aanvraag die ziet op de aanleg van grondgebonden zonneparken. Een inwoner die zich zou inzetten voor de aanleg van een grondgebonden zonneparken krijgt dezelfde leges in rekening gebracht bij het doorlopen van deze procedure. Er is voor gekozen om dit deel van de legesverordening te herzien, omdat de kosten in vergelijking tot de werkzaamheden die verricht moeten worden inzake het toetsen van de bouwwerken, zeer hoog zijn. Het gaat immers om repeterende bouw van constructies waarop de panelen geplaatst worden.	
19	Indiener 19 - D292413		
A	Initiatiefnemer is voornemens de panelen extra hoog te plaatsen zodat een dubbelfunctie gerealiseerd kan worden. Dit doet hij om een bestemmingsplanwijziging te omzeilen en om geen onroerend zaken belasting over de gronden en de pv-installatie te hoeven betalen.	De stelling van initiatiefnemer is niet ruimtelijk relevant. Overigens is de bouwhoogte van de panelen, mede naar aanleiding van zienswijzen, verlaagd naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
B	De beoogde dubbelfunctie is niet realistisch, omdat onder zonnepanelen niets groeit. Dit blijkt uit de situatie bij de Zwarteweg 44 te Hall, waar 80 panelen zijn geplaatst zonder een landschappelijke inpassing. De schapen zullen dus niet onder de panelen grazen maar op de stroken daartussen. Hierdoor is geen sprake van een dubbelfunctie, maar van twee verschillende functies naast elkaar.	Deze opmerking is niet ruimtelijk relevant. Dat onder zonnepanelen niets groeit wordt niet gevolgd, wel kan sprake zijn van verschil in vegetatie.	
C	De voorgestelde beplanting om het landschap groen te houden bestaat onder meer uit Laurierkers. Dit is een voor schapen dodelijke exoot. Dit is mede gelet op de beperkte	De beplanting is, mede naar aanleiding van zienswijzen, aangepast.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het landschapsplan wordt aangepast op

	mogelijkheden om gras te laten groeien esthetisch niet verantwoord.		gebiedseigen beplanting.
D	Indiener is niet benadert door de initiatiefnemer om te overleggen over het project, terwijl er vanuit de woning van indiener zicht is op de noordzijde van het plangebied. Er zijn meer signalen dat de overleggen niet goed verlopen, waardoor BrummenEnergie zich heeft teruggetrokken.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3. Tevens wordt verwezen naar bijlage 1 bij dit document.	
E	Aan de harde voorwaarde voor goed overleg met omwonenden is met het afgeven van de verklaring van geen bedenkingen niet voldaan.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en bijlage 1 bij dit document.	
F	Het omzeilen van een bestemmingsplanwijziging is een voorbeeld van het uithollen van de inspraakprocedures van de gemeente.	In samenspraak met de gemeente heeft de initiatiefnemer een aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Hierbij is vroegtijdig contact gezocht met de omgeving. Verwezen wordt naar paragraaf 2.3 van de thematische beantwoording. Een bestemmingsplan doorloopt daarbij, evenals een uitgebreide omgevingsvergunning, dezelfde uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Er is geen sprake van een vermindering van inspraakprocedures. Het is niet wenselijk dat de zonnepanelen een permanent karakter krijgen. Door een uitgebreide omgevingsvergunning behoudt de ontwikkeling het gewenste tijdelijke karakter.	
G	Het verlagen van de leges voor grondgebonden zonneparken is onderdeel van inkomenspolitiek.	Er is geen sprake inkomenspolitiek, maar het wegnemen van een forse barrière om tot realisatie van een zonnepark te komen en het vragen van kostendekkende leges. Bij aanpassing van de leges, dat overigens geen onderdeel uitmaakt van deze procedure, is specifiek gekeken naar de werkzaamheden die verricht moeten worden bij het toetsen van een aanvraag die ziet op de aanleg van grondgebonden zonneparken. Een inwoner die zich zou inzetten voor de aanleg van een grondgebonden	

		zonneparken krijgt dezelfde leges in rekening gebracht bij het doorlopen van deze procedure. Er is voor gekozen om dit deel van de legesverordening te herzien, omdat de kosten in vergelijking tot de werkzaamheden die verricht moeten worden inzake het toetsen van de bouwwerken, zeer hoog zijn. Het gaat immers om repeterende bouw van constructies waarop de panelen geplaatst worden.	
H	Het effect van het zonnepark op de waarde van omliggende woningen is negatief. De aanleg van het zonnepark is van negatieve invloed op de rust, ruimte en het uitzicht in de omgeving. Over compensatie (planschade) wordt in de stukken niet gesproken.	Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning, hiertoe een verzoek indienen bij het college. Planschade wordt niet altijd vergoed, zo geldt er onder andere een normaal maatschappelijk risico. Dit is een vorm van eigen risico die elke Nederlander draagt. Hierdoor blijft een deel van de kosten die geleden wordt door planschade, voor eigen rekening.	
I	Op het aanvraagformulier Omgevingsvergunning staat "procedure onbekend" en de ondertekening ontbreekt. Het aanvullend formulier voor de activiteit bouwen is eveneens niet ondertekend. Hierdoor is er mogelijk geen sprake van een geldige aanvraag en ook niet van een bindende procedure.	Hetgeen gesteld wordt is onjuist. Op diezelfde pagina waaraan indiener refereert is de bedoelde procedure omschreven waardoor hierover geen twijfel kan bestaan.	
J	Doordat het uitoefenen van de dubbelfunctie ter plaatse niet mogelijk is, is het zeer onwenselijk dat de gemeente medewerking verleent, gelet op de regels voor integriteit die voor overheden gelden.	Deze opmerking wordt niet gevolgd. Een eventuele dubbelfunctie staat los van de concrete aanvraag omgevingsvergunning.	
K	Het in de aanvraag omgevingsvergunning benoemde	In dit geval is sprake van een aanvraag op grond van art 2.12	

	gebruik is niet tijdelijk. De beoogde termijn van 30 jaar kan niet worden toegestaan op grond van de Wet algemene bepalingen omgeving.	lid 1 onder a sub 3, daarop is de uitgebreide Wabo procedure van toepassing. Het staat gemeente vrij om een termijn te verbinden aan de vergunning (en te beschikken conform aanvraag). In dit geval is een termijn van 30 jaar aangevraagd. Het toepassen van de gekozen procedure biedt de mogelijkheid het strijdige gebruik toe te staan gedurende deze periode, waarbij voor het specifieke project wordt afgeweken van de geldende bestemming. Voor het overige blijven de bestemmingsregels in stand. Overigens is het aan een initiatiefnemer om een keuze te maken in de te volgen procedure. Nu een aanvraag omgevingsvergunning gedaan is, dient daarop een besluit genomen te worden door de gemeente.	
L	Indiener vraagt zich af of de gronden behorende tot het plangebied na 30 jaar nog wel geschikt zijn voor landbouw. Er wordt hierbij gewezen op fosfaatvorming en eventuele toekomstige wetgeving en overbemesting. Een gezond bodemleven is een voorwaarde voor landbouw.	De indiener dient de betreffende gronden na 30 jaar weer in gebruik te nemen conform de bestemming. De gronden zullen dan ook geschikt moeten blijven voor agrarisch gebruik. In de ruimtelijke onderbouwing is daarnaast ingegaan op de bodemeffecten van zonnepanelen. De gemeente ziet hierin geen aanleiding dat dit project niet uitvoerbaar is.	
M	Indiener vraagt zich af de aanleg van zonneparken op landbouwgronden of natuur esthetisch verantwoord is. Dit gelet op de noodzaak voor voedselvoorziening voor de groeiende wereldbevolking.	Er zijn diverse ruimteclaims die in het buitengebied die een plek moeten krijgen, verwezen wordt naar paragraaf 2.10.	
N	In de Quickscan flora en fauna is geen rekening gehouden met alle soorten die voorkomen in het gebied, waarbij wordt gewezen op Reeën en Dassen. Dat deze soorten voorkomen blijkt onder meer uit de aanwezigheid van wildspiegels langs de Lange Dijk.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. Hierbij wordt tevens verwezen naar bijlage 2 bij dit document.	
O	Door de beoogde hoogte van de panelen van 3.00 meter is de	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording	De bouwhoogte van de panelen is

	benodigde landschappelijke inpassing groter dan nodig. Dit kan worden opgelost door de panelen te verlagen.	onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	aangepast naar maximaal 150 centimeter.
P	De hoogte van de beplanting moet een vereiste worden, zodat het park binnen 3 jaar aan het zicht wordt onttrokken.	Er is redelijkerwijs tijd benodigd om de aan te planten beplanting omwille van de landschappelijke inpassing op hoog te kunnen laten groeien. Daarin zijn plantafstanden en groeihoogtes vastgelegd. Uiteindelijk dient te worden voldaan aan de landschappelijke inpassing. Dit is vastgelegd in de omgevingsvergunning als een voorwaarde.	
Q	Het ontbreekt aan inheemse planten, voorgesteld wordt Taxus aan te planten om de beplanting ecologisch stabiel te maken.	De beplanting is, mede naar aanleiding van zienswijzen aangepast.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het inrichtingsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.
R	In de stukken wordt het plangebied en haar omgeving getypeerd als een half open landschap. Indiener stelt dat hier sprake moet zijn van zeer open landschap, nu sprake is van enkele bomenrijen zonder ondergroei. Hierdoor is het zonnepark niet inpasbaar.	Het zonnepark is binnen de grootschalige open kamers wel inpasbaar. Een open landschap vraagt echter andere inpassingsmaatregelen. Zo is de bouwhoogte van de zonnepanelen aangepast naar maximaal 150 centimeter, wordt rekening gehouden met zichtlijnen, afstanden aangehouden en is gezorgd voor een overgangszone.	
S	Gewezen wordt op de aanduiding Nationaal Landschap die het plangebied op grond van de Omgevingsverordening Gelderland kent. De conclusie in de landschappelijke analyse, dat het inpakken van het zonnepark in een half open landschap ongewenst is, komt de initiatiefnemer goed uit, omdat dit kostenbesparend werkt. Het uitzicht op een 30ha groot zonnepark geeft indiener niet de indruk van een half open landschap.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
T	Indiener stelt voor om van de locatie een dicht bosperceel met inheemse streekeigen beplanting te maken te midden van het open landschap. Dit is minder storend dan zicht op spiegelende zonnepanelen. Indiener wijst hierbij op Zwarteweg 44 Hall als voorbeeld, waar eveneens zonnepanelen zijn aangelegd in het	Voor het zonnepark is een landschapsplan opgesteld dat uitgaat van inpassing van het zonnepark met respect voor het bestaande landschap. Dit betekent dat waar mogelijk het open karakter wordt behouden en daar waar het gewenst is dat panelen niet zichtbaar zijn door	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het inrichtingsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.

	landschap.	te kiezen voor een inpassingsstrook. Algehele afscherming door de aanplant van bomen is niet wenselijk want dit sluit niet aan bij de bestaande landschapsstructuur van bomenrijen en zandpaden. Overigens is naar aanleiding van de zienswijzen en de gesprekken met het Gelders Genootschap een aantal aanpassingen doorgevoerd in het landschapsplan. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2.7 en 2.14 van de thematische beantwoording.	
U	Indiener wijst op een tegenstelling in de stukken. Er wordt gesproken over bomen langs het Apeldoorns kanaal die het zonnepark uit het zicht ontnemen en het vrije uitzicht vanaf het Jaagpad over het zonnepark. Deze combinatie is volgens indiener niet mogelijk.	Het inrichtingsplan bevat een beschrijving van de beleving van het zonnepark vanuit verschillende standpunten. In de wintermaanden zijn de zonnepanelen zichtbaar vanaf het jaagpad en is door de geringe hoogte van de panelen en de verhoogde ligging van de dijk ook zicht over het zonnepark mogelijk. Voor de zomermaanden wordt zicht op het zonnepark grotendeels ontnomen door de aanwezige lagere beplanting langs de dijk, daar waar het zonnepark aan de teen van de dijk/jaagpad ligt. Van belang is dat waar het zonnepark zichtbaar is, overzicht over het zonnepark mogelijk blijft zodat het vrije zicht vanaf het jaagpad niet wordt belemmerd.	
V	Voorgesteld wordt om de eis te stellen dat het klantstation niet boven de zonnepanelen mag uitkomen.	Een klantstation moet voldoen aan de eisen van de netbeheerder en kan niet worden uitgevoerd in een hoogte van 150 cm. Voor het zonnepark is slechts één bouwwerk nodig. Op grond van aangeleverde informatie is geconcludeerd dat sprake is van een goede ruimtelijke situatie.	
W	De grijze kleur van transformatorhuisjes en het klantenstation past niet in het landschap. Indiener stelt daarom een groene kleur voor.	Gemeente ziet erop toe dat de toegepaste kleur is afgestemd op de panelen en de omgeving. Hiervoor is ook aandacht geweest in de gesprekken met het Gelders Genootschap. Er wordt dan ook verwezen naar de paragrafen 2.7 en 2.10.	Naar aanleiding van de zienswijze is de kleur van de transformatorhuisjes aangepast.
X	Indiener vraagt zich af wat het effect	De geluidseffecten van het	

	zal zijn voor de hoorbaarheid van verkeersgeluid van het kanaal als dit wordt weerkaatst en soms zelfs wordt versterkt door de aanwezigheid van zonnepanelen in het zonnepark. Indiener mist de bevindingen hierover in de stukken. Hierbij wordt tevens gewezen op het vooruitzicht van laagvliegend vliegverkeer. Indiener is van mening dat dit op reële wijze onderzocht dient te worden en dat het voorzorgsprincipe gehanteerd wordt.	zonnepark zijn onderzocht. Er is sprake van ruime afstanden ten opzichte van omliggende woningen en wegen. De vrees dat sprake is van (eventueel toekomstig) weerkaatsing van geluid kan niet worden gevolgd. De gemeente heeft geen toetsing uitgevoerd van de invloed van de panelen op de verspreiding van wegverkeerslawaaï omdat gemeente van mening is dat geen sprake is van relevante en waarneembare effecten.	
Y	Het voorzorgsprincipe dient gehanteerd te worden in het kader van de effecten van het zonnepark op de veiligheid van het luchtverkeer van Lelystad Airport.	Moderne zonnepanelen zijn zodanig uitgevoerd dat geen sprake meer is van relevante lichtschittering voor de luchtvaart. Inspectie Luchtvaart en Transport staat in Nederland zonnepanelen toe op en rond luchthavens (zoals Schiphol), zonneparken buiten luchthavens zijn eveneens niet meer relevant voor luchtvaartveiligheid.	
Z	Het is gelet op de duurzaamheidsambitie van de gemeente Brummen een gemiste kans dat de initiatiefnemer niet is gekoppeld aan BrummenEnergie. De opgewekte energie wordt straks aan het net geleverd, hetgeen ten koste gaan van de energieneutraliteit van Brummen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
AA	De samenwerking tussen Essent en agrariërs die asbest van hun daken willen verwijderen wordt voor de gemeente Brummen door indiener als voorbeeld c.q. alternatief voorgesteld.	Voor wat betreft de noodzaak om met het oog op de duurzaamheidsambitie van de gemeente Brummen naast zonnepanelen op daken ook grondgebonden zonneparken te ontwikkelen wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten bieden voor een locatiekeuze. Voor het overige wordt hetgeen gesteld voor kennisgeving aangenomen.	
AB	Gewezen wordt op de Zonneladder waarmee zonnepanelen zo duurzaam mogelijk worden verdeeld over het land. Daarin staat het	In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het	

	gebruik van landbouwgronden hiervoor laag in de rangorde. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland geeft hierin vergaand inzicht in mogelijkheden en talrijke voorkeurstoepassingen.	initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
20	Indiener 20 - D292370		
A	Het uitvoeren van het plan vormt een grove en grootschalige inbreuk op het karakter van het landschap, is een aantasting van woongenot voor omwonenden en een bedreiging voor de bedrijfsvoering van in ieder geval één melkveehouder.	In het ontwerp en de inpassing daarvan is rekening gehouden met de kwaliteiten van het gebied. Bovendien hebben de zienswijzen en de advisering van het Gelders Genootschap geleid tot inhoudelijke aanpassing van die landschappelijke inpassing. De gronden zijn in eigendom van initiatiefnemer. Niet wordt ingezien hoe naburige bedrijven worden belemmerd. Dit was eerder het geval geweest als de agrarische activiteiten werden uitgebreid en een aanspraak werd gedaan op NB-wetrechten.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het inrichtingsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.
B	Het initiatief vormt, mede gelet op de beoogde hoogte van de panelen, een bedreiging voor het Nationaal Landschap waarbinnen het plangebied is gelegen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.
C	Indiener wijzen erop dat het plangebied een deel van het leefgebied van de Das vormt. Dit leefgebied wordt straks doorkruist door het omheinde zonnepark. Dit is zorgelijk nu de Das de hoogst mogelijke bescherming kent op grond van de Wet Natuurbescherming.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. Verwezen wordt tevens naar bijlage 2 bij dit document.	
D	Indiener spreekt twijfels uit over de mogelijkheden tot het vestigen van een bijenhotel zoals de initiatiefnemer voornemens is, gelet op de monocultuur op het platteland en gelet op het verdwijnen van kruidenrijke singels en sloten.	Beide elementen staan los van elkaar. De 'monocultuur' zoals door indiener beleefd, betreft de huidige situatie waarbij sprake is van een grootschalig agrarisch productielandschap. In het landschapsplan zitten ook andere maatregelen opgenomen ten behoeve van de biodiversiteit. Tevens wordt opgemerkt dat in het inpassingsplan aanpassingen gedaan zijn met het oog op kruidenrijke singels en sloten. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de thematische beantwoording	

		alsmede naar het inrichtingsplan.	
E	Het zonnepark kent een industriële uitstraling die, mede door omvang en hoogte, op geen enkele wijze in het landschap past.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4, 2.5 en 2.11.	
F	Hoewel indiener het waardeert dat initiatiefnemer het gesprek is aangegaan over de ontwikkeling met omwonenden, is volgens indiener van constructief overleg geen sprake geweest. Ook de samenwerking met BrummenEnergie is inmiddels afgeketst.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
G	De alternatieven voor grootschalige zonneparken zijn voor de besluitvorming onvoldoende onder de loep genomen. Hierbij wordt als voorbeeld gewezen op het initiatief van Essent om asbestdaken te saneren en te vervangen voor daken met zonnepanelen in ruil voor de opgewekte stroom.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende kaders, welke voldoende aanknopingspunten geeft voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing.	
21	Indiener 21 - D292397		
A	Indiener is tegen het ontwikkelen van een zonnepark ten koste van weilanden en natuur.	In de ruimtelijke onderbouwing is nader ingegaan op de afwegingen met betrekking tot de locatie waar het plangebied is gelegen. Voor de afwegingen die hieraan ten grondslag liggen wordt dan ook verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing. Verder wordt ook verwezen naar paragraaf 2.10 van de thematische beantwoording.	
B	Zonnepanelen kunnen beter geplaatst worden op daken, waar dit minder storend is.	De duurzaamheidsambities van gemeente Brummen nopen tot de inzet van het aanleggen van zonnepanelen op daken. Echter alleen het benutten van daken die zich daarvoor lenen zal niet voldoende zijn om de duurzaamheidsambities te realiseren. Om die reden dient uit gekeken te worden naar alternatieven, waarvan grondgebonden zonneparken er één is. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1.	
C	Het landschap tussen De Veluwe en het IJsselgebied wordt verstoord	In de stukken behorende tot de omgevingsvergunning is nader	

	door deze ontwikkeling.	ingegaan op de ligging van het plangebied en de maatregelen die benodigd zijn voor een goede landschappelijke inpassing.	
D	Ondanks de noodzaak van zonne-energie moet het landschap hieronder niet lijden.	De opgave die er is voor de opwek van duurzame energie geeft aanleiding om onder voorwaarden gronden in te zetten die gelegen zijn in het buitengebied. Daarbij dient de kwaliteit van het landschap onderdeel te zijn van de bredere belangenafweging. Zie ook paragraaf 2.4 van de thematische beantwoording.	
	Indiener 22 - D292236		
A	Als de grote SDE+-subsidiepot verstrekt wordt aan particulieren/bedrijven die nu niet de middelen hebben om te investeren, zouden alle daken snel vol liggen en iedereen zelfvoorzienend zijn. In plaats van zonneparken op agrarische percelen kunnen deze beter langs snelwegen en spoorbanen worden gelegd, of als geluidsscherm.	Enkel het benutten van beschikbare daken voor de aanleg van zonnepanelen is onvoldoende om de duurzaamheidsambities te realiseren. Bovendien heeft de gemeente geen invloed op de invulling van de SDE+ subsidie die initiatiefnemer tracht te benutten voor het realiseren van het project.	
B	Snelle beslissingen maken onzorgvuldige beslissingen.	In een vroeg stadium is kritisch gekeken naar de locatie waar het plangebied is gelegen, met als uitgangspunt de geldende gemeentelijke en provinciale beleidskaders. Van een snelle beslissing is in dat opzicht dus geen sprake.	
C	Bij een afrastering van 2,5 meter hoog hebben zoogdieren geen doorgang meer. En kunnen hier niet meer foerageren. Doordat zoogdieren hun leefgebied elders moeten zoeken, komen er meer verkeersongevallen en schade. Kan de gemeente hiervoor aansprakelijk worden gesteld? Agrariërs en bewoners zijn daarbij slachtoffer, omdat ze hiermee worden geconfronteerd.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is. Een toename van verkeersongevallen als rechtstreeks gevolg van het initiatief ligt niet in de lijn der verwachting. Indien schade ontstaat ten gevolge van het initiatief die voor vergoeding in aanmerking komt op grond van wet en regelgeving staat het degene die die schade lijdt vrij om die schade te claimen. Met initiatiefnemer wordt een overeenkomst aangegaan op	

		grond waarvan vergoedbare schade kan worden verhaald.	
D	Er gaat kostbare (agrarische) grond verloren en dat is triest. De mestafzet is al een groot landelijk probleem. Mest wordt naar het buitenland vervoerd. En waar wordt ons voedsel in de toekomst verbouwd, in verre landen? Gevolg is ontbossing, transport en CO2 uitstoot, terwijl cultuurgrond voor handen is.	Het beschikbaar stellen van gronden voor een project als het onderhavige is een beslissing die in eerste instantie bij de initiatiefnemer ligt. Zoals reeds aangegeven vragen de doelstellingen die er op het gebied van duurzaamheid zijn om delen van de beschikbare gronden in het buitengebied in te zetten voor projecten zoals het onderhavige. Met de energietransitie wordt gezocht naar alternatieven van fossiele brandstoffen. De redenering van indiener dat het (tijdelijk) uit de productie halen van agrarische gronden leidt tot ontbossing, een toename van transport en CO2 uitstoot, wordt niet gevolgd.	
E	Het zonnepark zou alleen haalbaar zijn met subsidie. Is dit een goede uitgangsbasis? Particulieren en ondernemers die willen innoveren en investeren komen immers niet voor deze substantiële subsidie in aanmerking.	Deze vraag trekt de doelmatigheid van een subsidie in twijfel die door een ander bestuursorgaan dan de gemeente Brummen wordt beheerd. Daarmee is de beantwoording van deze vraag niet relevant voor de onderhavige procedure. Feit is dat de betreffende subsidie noodzakelijk is om te kunnen spreken van een businesscase.	
F	Bij een temperatuur van 25 graden kan boven de zonnepanelen de temperatuur stijgen naar 65 graden. Wat is het gevolg van deze hitte, uitdroging van belendende agrarische percelen?	Lokaal boven de panelen kan het voorkomen dat er een hoge temperatuur is. Dit is ook het geval bij hoge temperaturen en andere oppervlaktes. Op enige afstand van de panelen neemt de temperatuur al snel de omgevingstemperatuur aan. Zonnepanelen zetten circa 20% van het zonlicht om in zonnestroom. Deze 20% wordt dus niet omgezet in warmte. Doordat er extra groen wordt toegevoegd in het gebied, door de groene omzoming, wordt het effect geneutraliseerd. Groen leidt immers tot koelte. Er is dan ook geen effect te verwachten op aanliggende percelen van de lokale opwarming boven de zonnepanelen.	
G	De gemeente doet een schenking van € 490.000,- door de aanpassing van het legestartief. Dit is willekeur en	Bij aanpassing van de leges, dat overigens geen onderdeel uitmaakt van deze procedure, is	

	niet te verantwoorden ten opzichte van inwoners. De oorspronkelijke leges zouden moeten gelden bij doorgang van het plan.	specifiek gekeken naar de werkzaamheden die verricht moeten worden bij het toetsen van een aanvraag die ziet op de aanleg van grondgebonden zonneparken. Van willekeur is daarom geen sprake. Een inwoner die zich zou inzetten voor de aanleg van een grondgebonden zonneparken krijgt dezelfde leges in rekening gebracht bij het doorlopen van deze procedure. Er is voor gekozen om dit deel van de legesverordening te herzien, omdat de kosten in vergelijking tot de werkzaamheden die verricht moeten worden inzake het toetsen van de bouwwerken, zeer hoog zijn. Het gaat immers om repeterende bouw van constructies waarop de panelen geplaatst worden.	
H	Initiatiefnemer geeft aan geen weerstand te ondervinden van buurtbewoners. Dit is compleet onjuist. Buurtvereniging De Beekstroom (50 bewoners) heeft duidelijk aangegeven te ageren tegen deze ontwikkeling. Ook de bewoners van de Hallsedijk, Langedijk en Lendeweg zijn tegen het voorstel.	Het blijkt dat er een aantal omwonenden en andere belanghebbenden zijn die een kritische houding hebben ten aanzien van het initiatief. De initiatiefnemer heeft de opdracht gekregen om in gesprek te gaan met omwonenden en informatie over wensen en bedenkingen op te halen in de omgeving. Daaraan is onder meer door het voeren van individuele gesprekken voldaan. Echter het volledig wegnemen van weerstand is niet de inzet van participatie. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
I	Indien de zonneakker toch doorgang vind, is het voorstel de grasstroken van 15 meter breed 'om schapen en jongvee te laten grazen' voor 10 meter te gebruiken als bosplantsoen. Dit over de gehele lengte van de percelen, maar afwisselend aan weerszijden van de weg. Ter verduidelijking is dit aangegeven op bijgevoegde tekening in de zienswijze en indiener wil dit zo nodig ook toelichten. Dit levert een mooie afwisseling op aan beide zijden.	Naar aanleiding van diverse zienswijzen is het inrichtingsplan op diverse punten aangepast. Per rand is er middels maatwerk afgestemd met het Gelders Genootschap hoe deze worden vormgegeven. Zo zal er op veel plekken een 3 meter brede strook met bloemrijk akkerland worden ingezaaid afgewisseld met struweel. Verder wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de thematische beantwoording en het aangepaste inrichtingsplan.	

J	Indiener stelt voor de niet als doorgaande weg gebruikte zandweg, genaamd Eerbeekse Hooilanden, te beplanten met bosplantsoen van het nieuw te plaatsen informatiepunt tot aan de Lendeweg. Hier kan een wandelroute van worden gemaakt naar de Empese en Tondense Heide en een nieuwe route over de Lendeweg richting de Langedijk. Dit kan de impact van de zonneakker iets verzachten. Ter verduidelijking is dit aangegeven op bijgevoegde tekening in de zienswijze.	De vernatting van het gebied aangeduid met de letter IJ wordt gerealiseerd op een ander gebied, zie daarvoor het aangepaste inrichtingsplan. De locatie IJ valt buiten het plan en wordt deels gepacht door de initiatiefnemer van het zonnepark, hij kan dus niet vrijelijk beschikken over deze gronden. In het inrichtingsplan is de keuze gemaakt om de bestaande zandwegen binnen het plangebied te versterken met aanplant en om deze recreatieve route te versterken.	
K	Indiener stelt voor gebied IJ (kadastraal perceel M 264) af te graven, evenals perceel J. ZO ontstaat een mooie eenheid voor flora- en fauna, doordat dit grenst aan de Eerbeekse Beek en de retentievijver en aansluit op de bosschage aan de overzijde van de Voorstondensestraat richting Hall.	Het kadastrale perceel M 264 is buiten het projectgebied gelegen en valt buiten het eigendom van de initiatiefnemer voor het zonnepark. Los van het inrichtingsvoorstel van indiener bestaat in het kader van het zonnepark geen aanleiding voor inrichtingsmaatregelen ter plaatse van het betreffende perceel.	
L	Indiener hoopt niet alleen een negatief beeld te hebben geschetst, maar ook enkele voorbeelden zodat het toch een positieve draai zal krijgen.	Deze houding wordt gewaardeerd en draagt mogelijk bij aan het initiatief. Het indienen van een zienswijze wordt niet als negatief gezien. Het is een middel dat door belanghebbenden kan worden ingezet om te reageren op de stukken die zijn gepubliceerd.	
	Indiener 23 - D292399		
A	Indiener verwijst naar de vaststelling van bestemmingsplan Buitengebied 2009 en de agrarische bestemming met waardevol landschap en ook openheid. Er is een beperking van 1000 m² voor teeltondersteunende kassen. Dit alles telt niet meer indien een initiatiefnemer een bijdrage kan leveren aan energieneutraliteit. Dat terwijl een zonnepark visueel veel meer doet dan 1000 m² teeltondersteunende kassen.	De procedure die wordt gevoerd is bedoeld om strijdigheden met geldende bestemmingsplannen mogelijk te maken. Als het plan niet strijdig zou zijn met het vigerende bestemmingsplan dan zou het doorlopen van de gekozen procedure niet nodig zijn.	
B	Doorgaans wordt met een omgevingsvergunning kleinschalige zaken vergund, in een extreem geval 31 woningen, o.a. aan de Poelkampstraat in Eerbeek. Dit dan	Hetgeen gesteld wordt is onjuist. De procedure die wordt gevoerd is zoals reeds aangegeven bedoeld om bij vergunning, voor bepaalde tijd, af te wijken van	

	wel binnen een bestaande stedenbouwkundige structuur. Het middel omgevingsvergunning is echter niet voor een zonnepark op 35 hectare landbouwgrond, waarop onder meer een bestemmingsplan rust. Het bestemmingsplan wordt buiten werking gezet, dat kan niet de bedoeling zijn van de wetgever.	het vigerende bestemmingsplan. Met de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de omgevingsvergunning uitmaakt wordt verantwoord waarom het hier mogelijk is van dat bestemmingsplan af te wijken voor een ontwikkeling die bij vaststelling van het bestemmingsplan niet was voorzien.	
C	In het landschapsplan staat dat 70 centimeter aan de onderzijde van de panelen bedoeld is om schapen te weiden. Is dit niet een oneigenlijk middel om de agrarische bestemming (deels) te handhaven, om vervolgens te kunnen volstaan met een omgevingsvergunning.	Dit is onjuist. Als de procedure is doorlopen, is het mogelijk de aangevraagde bouwwerkzaamheden uit te voeren. Naast de omgevingsvergunning blijft het onderliggende bestemmingsplan "Buitengebied 2008" rechtskracht houden. De agrarische bestemming blijft dan ook van kracht, ongeacht het uitoefenen van de dubbele functie die initiatiefnemer beoogd. Benadrukt wordt dat het gaan om een tijdelijke invulling waarbij het de insteek is dat als het zonnepark wordt verwijderd de gronden weer kunnen worden ingezet voor agrarisch gebruik.	
D	Het traject tot nu toe geeft veel onrust. Het zal politiek wel verantwoord zijn, maar ik kan er geen begrip voor opbrengen.	Hetgeen indiener stelt wordt voor kennisgeving aangenomen. Feit is dat er een omgevingsvergunning is aangevraagd waarover de gemeente Brummen een besluit dient te nemen. Dat dit in beleving van indiener onrust tot gevolg heeft doet daaraan helaas niet af.	
E	De Omgevingsdienst Veluwe IJssel is ingeschakeld om met aanwonenden te spreken. Toch bleef sprake van voldongen feiten. Gevraagd is of de afwijzende houding bij winstdeling zou veranderen. Dat is echter niet aan de orde. Kennelijk voelde uw college of de heer van Ooijen zich ook niet geroepen om overleg te voeren.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
F	De 3 meter hoogte van zonnepanelen kan geen landschappelijke inpassing worden genoemd. Het is letterlijk niet te overzien. Dat je staande op de dijk als volwassene er over heen kijkt zegt genoeg. Alle andere uitzichten	Mede naar aanleiding van zienswijzen is de maximale bouwhoogte van de panelen beperkt tot 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot 150 centimeter.

	bestaan uit een groene wal van 3 meter hoogte. De hellingshoek lijkt volgens de omgevingsvergunning nog niet vast te staan, maar dit bepaald toch ook de hoogte.		
G	Het gesprek met de lokale energie partij is gestaakt, omdat geen rekening is gehouden met de statuten van Brummen Energie en de hierin genoemde waardeoriëntatie.	Als gemeente is getracht deze partijen met elkaar in gesprek te worden. Het behoort niet tot de mogelijkheden een samenwerking tussen beide partijen als verplichting op te leggen. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3.	
H	Er wordt overhaast gehandeld. Er zijn omissies. Er wordt veel gezegd en geschreven, ook goed bedoelde adviezen, maar er wordt – ook door de gemeenteraad – niets mee gedaan. Niets wordt “terug-gemotiveerd”.	Het is spijtig dat dit door indiener als zodanig ervaren wordt. De initiatiefnemer heeft de opdracht gekregen actief met de omgeving in gesprek te gaan en heeft dat aantoonbaar gedaan.	
24	Indiener 24 - D292234		
A	Er is sprake van een zonnepark van 3 meter hoog in een gebied waarvan openheid het belangrijkste kenmerk is.	Mede naar aanleiding van zienswijzen is de bouwhoogte van de panelen beperkt tot maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
B	In de beleving van indiener heeft er geen echt overleg plaatsgevonden. De gevoerde gesprekken laten zich niet omschrijven als constructief.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
C	De gesprekken met BrummenEnergie hebben geen voortgang gehad omdat er onvoldoende rekening gehouden is met de waardeoriëntatie zoals genoemd in de statuten van BrummenEnergie.	Als gemeente is getracht deze partijen met elkaar in gesprek te worden. Het behoort niet tot de mogelijkheden een samenwerking tussen beide partijen als verplichting op te leggen.	
D	Het plan kan niet worden uitgevoerd volgens de visie van de gemeente Brummen zoals verwoord in het bestemmingsplan “Buitengebied 2008”.	Hetgeen gesteld wordt is onjuist. De procedure die wordt gevoerd is bedoeld om af te wijken van het vigerende bestemmingsplan. Met de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de omgevingsvegunning uitmaakt wordt verantwoord waarom het hier mogelijk is van dat bestemmingsplan af te wijken.	
E	Er is geen sprake van het behoud van kernkwaliteiten, nu het plangebied en haar omgeving na de aanleg van het zonnepark een industriële uitstraling krijgen.	Landschappelijke inpassing is als voorwaarde gekoppeld aan de besluiten om medewerking te verlenen aan het initiatief. Daarbij dient sprake te zijn van het behouden en versterken van de aanwezige landschappelijke	

		kwaliteiten. Verwezen wordt naar 2.4 van de thematische beantwoording.	
F	De omstandigheid dat het plangebied is gelegen binnen het Nationaal Landschap is genegeerd.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
G	Bij de uitvoering van de plannen worden de in bestemmingsplan "Buitengebied 2008" aan het gebied toegekende natuur-, landschappelijke-, en cultuurhistorische waarden.	Om het plan mogelijk te maken is afwijken van het vigerend bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de verantwoording daarvan wordt verwezen naar de opgestelde ruimtelijke onderbouwing.	
H	De ontwikkeling moet worden gezien als functieverandering. Daarover is in het vigerende bestemmingsplan opgenomen dat geen afbreuk gedaan mag worden aan de agrarische betekenis en de landschappelijke kwaliteiten van het gebied.	Ook hier wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing en de landschappelijke inpassing die is opgesteld voor het project. Daarbij is in detail ingegaan op de invloeden op de landschappelijke kwaliteiten van het plangebied en haar omgeving. Hiernaar wordt dan ook verwezen.	
I	Qua uitstraling en omvang laat het zonnepark door de hoogte van 3 meter zich vergelijken met kassen. In het buitengebied van Brummen zijn geen kassen toegestaan. Daarvoor is een bouwvergunning nodig, waardoor indiener van mening is dat voor de aanleg van een zonnepark ook een bouwvergunning nodig is.	Hetgeen indiener stelt is juist, in die zin dat een omgevingsvergunning benodigd is. Dat is dan ook wat door initiatiefnemer is aangevraagd en wat ter besluitvorming voorligt. Verwezen wordt naar de ruimtelijke onderbouwing waarin dit nader is gemotiveerd. Mede naar aanleiding van zienswijzen is de bouwhoogte van de panelen beperkt tot maximaal 150 centimeter.	
J	Indiener is van mening dat de procedure die gevoerd wordt te licht is voor het initiatief. Hierbij wordt verwezen naar de beschrijving van een Omgevingsvergunning zoals deze gehanteerd wordt door de Vereniging Nederlandse Gemeenten.	Hetgeen gesteld wordt is onjuist. De gekozen procedure maakt wel degelijk het afwijken van het vigerende bestemmingsplan voor de bouw van hetgeen initiatiefnemer voor ogen heeft mogelijk.	
K	Indiener stelt dat de onderbouwing waarmee verantwoord wordt dat het zonnepark kan worden aangelegd in het voordeel van de initiatiefnemer is geschreven.	De geschreven onderbouwing voldoet naar mening van de gemeente Brummen aan de relevante wettelijke kaders en kan daarom worden ingezet voor deze procedure.	
L	Indiener wijst naar een niet nader beschreven Duits onderzoek waaruit is gebleken dat de zware metalen die zonnepanelen bevatten kunnen leiden tot verontreiniging.	Het Duitse onderzoek waarnaar gerefereerd wordt heeft getest met beschadigde zonnepanelen. Hier is dus sprake van een zwaar beschadigd zonnepaneel en niet vergelijkbaar met de situatie zoals in de praktijk. Bij goed geïnstalleerde	

		zonnepanelen komen geen giftige stoffen vrij. Zonnecellen zijn goed ingekapseld en de panelen zijn voorzien van glas en een kit rand en frame aan de buitenzijde.	
M	Indiener heeft een bed and breakfast in het gebied. Het verblijf hier wordt voor gasten minder aantrekkelijk door aantasting van de natuur en beperking van mogelijkheden voor wandelingen met een wijds uitzicht. Indiener voorziet hierdoor een terugloop van belangstelling voor deze bed and breakfast.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4, 2.5 en 2.7	
N	De aanvraag is niet tijdelijk van aard. Een omgevingsvergunning voorziet hier niet in waardoor overgegaan dient te worden tot herziening van het bestemmingsplan.	In dit geval is sprake van een aanvraag op grond van art 2.12 lid 1 onder a sub 3, daarop is de uitgebreide Wabo procedure van toepassing. Het staat gemeente vrij om een termijn te verbinden aan de vergunning (en te beschikken conform aanvraag). In dit geval is een termijn van 30 jaar aangevraagd. Het toepassen van de gekozen procedure biedt de mogelijkheid het strijdige gebruik toe te staan gedurende deze periode, waarbij voor het specifieke project wordt afgeweken van de geldende bestemming. Voor het overige blijven de bestemmingsregels in stand. Overigens is het aan een initiatiefnemer om een keuze te maken in de te volgen procedure. Nu een aanvraag omgevingsvergunning gedaan is, dient daarop een besluit genomen te worden door de gemeente.	
O	Er is geen onderzoek gedaan naar de capaciteit van het elektriciteitsnet. Gewezen wordt op problemen met het aansluiten van zonneparken in het noorden van Nederland door een gebrek aan capaciteit.	Er is sprake van een locatie die qua energie te ontsluiten is op een 'aansluitpunt' in Eerbeek.	
P	Indiener vraagt zich af of er door de gemeente wel voldoende onderzoek gedaan is naar alternatieven voor het duurzaam opwekken van energie. Gewezen wordt bijvoorbeeld op zonnepanelen op daken.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Er is gelet op de grootte van de opgave geen sprake van een reëel alternatief, zoals zon op daken.	
Q	Er is geen zorgvuldig proces gevoerd en het ontbreekt de gemeente	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording	

	Brummen aan visie over zonneparken. Er dient dus eerst een visie moeten komen voordat kan worden overgegaan tot uitvoering.	onder paragraaf 2.2 en 2.3	
25	Indiener 25 - D292404		
A	Natuurmonumenten staat positief tegenover ontwikkelingen die bijdragen aan de benodigde energietransitie, maar vraagt aandacht voor zorgvuldigheid bij grote industriële objecten in een groen landschap.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
B	Een zonnepark van 3 meter hoog is gepland in een gebied die is aangeduid als Nationaal Landschap en die als omgevingskenmerk openheid kent.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.4 en 2.5. Mede naar aanleiding van zienswijzen is de bouwhoogte van de panelen beperkt tot maximaal 150 centimeter	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
C	Een positief advies van het Gelders Genootschap ontbreekt	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.7.	
D	In de beleving van omwonenden heeft geen constructie overleg plaatsgehad. Ook pas na 3 verzoeken is initiatiefnemer in overleg gegaan met Natuurmonumenten.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
E	De uitkomst van het overleg met Brummenenergie is teleurstellend. Met de sociale en maatschappelijke waarden van de statuten van Brummenenergie is weinig rekening gehouden.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3.	
F	Aan de voorwaarden 2, 3 en 4 van 27 maart 2018 wordt niet voldaan.	De stelling dat aan geen van de gestelde voorwaarden is voldaan is onjuist. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.3. Verder zijn gesprekken gevoerd met de lokale energie coöperatie. De landschappelijke inpassing is in meerdere sessies uitgebreid besproken met het Gelders Genootschap hetgeen geleid heeft tot diverse aanpassingen op dit onderdeel. Inzet is om voordat een Verklaring van Geen bedenkingen wordt afgegeven en een omgevingsvergunning verleend wordt overeenstemming is met het Gelders Genootschap over deze landschappelijke inpassing. De gemeenteraad heeft gemeend op grond van de informatie over	

		het proces die tot op heden is aangereikt, een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven. Dit geeft aan dat zij er vertrouwen in heeft dat aan de gestelde voorwaarden voldaan is bij het afgeven van de definitieve verklaring van geen bedenkingen.	
G	Het is Natuurmonumenten onduidelijk wat het landschapsplan inhoud en hoe de zachte voorstellen financieel en ruimtelijk zijn geborgd	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.7 en het inrichtingsplan. Het inrichtingsplan zal als voorwaarde worden opgenomen bij de omgevingsvergunning.	
H	In het document over landschappelijke inpassing wordt gesuggereerd dat een hoogte van 2,9 meter nodig is voor het laten grazen van schapen, echter is dit een starthoogte van 0,7 meter.	De bouwhoogte van de panelen is mede naar aanleiding van zienswijzen verlaagd naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter.
I	Hulst en laurier worden als inheems gepresenteerd. Beide planten passen niet in het gebied en laurier is geen inheemse plant.	De beplanting is, mede naar aanleiding van zienswijzen aangepast.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het landschapsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.
J	Begroeiing van de aanplant en de inpassing duurt jaren.	Na verlening van de vergunning wordt gestart met de uitvoering van de beplanting. Voordat de bouw van de zonnestroominstallatie kan beginnen moeten nog diverse stappen worden gezet zoals het verkrijgen van SDE+ subsidie en bouwvoorbereiding. Oplevering van het zonnepark kan enkele jaren duren. Gezien de verlaging van de hoogte van de panelen naar 150 centimeter zal het zonnepark veel eerder aan het zicht worden onttrokken.	
K	De landschappelijke kwaliteiten worden niet versterkt, bijvoorbeeld door bloemrijk grasland toe te passen.	Het landschapsplan is aangepast, er wordt voor een gedeelte bloemrijk grasland toegepast. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.4 en 2.7	
L	Het hekwerk past niet bij een landschappelijke inpassing, terwijl hiervoor wel mogelijkheden bestaan.	Het hekwerk betreft een verplichting vanuit de verzekering. Wel kan aandacht wordt besteed aan de kleurstelling, passeerbaarheid en afstand ten opzichte van de omgeving. Op deze aspecten is	

		ook ingegaan. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.14.	
M	Er heeft geen gezamenlijk overleg plaatsgevonden met omwonenden en de concessies die gedaan zijn met betrekking tot de ruimtelijke inpassing zijn minimaal.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
N	De indiener zou een plan ontwikkelen voor daadwerkelijke participatie. Alleen BrummenEnergie is geconsulteerd. Hoewel nog wordt gekeken hoe dit vorm te geven, zijn er geen concrete toezeggingen of borgingen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en 2.13.	
O	Het is onduidelijk waar broedgevallen als roek, buizerd en steenuil en sperwer zitten. Ook is een negatieve impact op foerageergebied (cumulatieve effecten niet meegenomen) niet uitgesloten. Torenvalken zijn überhaupt niet beoordeeld.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
P	De beoordeling ten aanzien van vleermuizen voldoet niet. Natuurmonumenten verwacht geen negatieve effecten, maar het huidige onderzoek is onvoldoende. Verder wordt gezegd dat bomen in principe behouden blijven, dit suggereert dat kap wel mogelijk is, waardoor negatieve effecten niet zijn uitgesloten.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
Q	Er is terecht geconstateerd dat er dassen in de omgeving zijn. Dassenburchten zijn bekend, enkele bewoond en enkele onregelmatig gebruikt. Het zonnepark doorsnijdt het leefgebied van de das, waardoor de das wordt verstoord. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk. Het effect van het plan op ree en vos wordt niet toegelicht. Dit is een omissie.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
R	In de ontwerppublicatie staan twee kadastrale percelen meer dan in de ontwerpomgevingsvergunning. Hierdoor is onduidelijk wat ter visie ligt en is een procedurefout gemaakt.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.11.	
S	Natuurmonumenten heeft geparticipeerd in de Werkgroep Eerbeekse Mooilanden, waarbij is gesproken met diverse stakeholders (inwoners, LTO, GNMF, BrummenEnergie, Landschapsnetwerk Brummen, initiatiefnemer Jurrius en dhr. Bonekamp. Dit levert de volgende suggesties op:	Hetgeen indiener aanhaalt ziet op het standpunt van de benoemde partijen ten aanzien van de duurzaamheid en zonneparken en wordt daarom voor kennisgeving aangenomen. Dit is niet direct relevant voor de beoordeling van het voorliggende project. Van de partijen die indiener	

	Verspreiding meerdere parken ter verkleining impact; Plaats een lange brede strook van zonnepanelen aan de westzijde van de Apeldoornse weg; Versterk het landschap door elzensingels, bomenlanen en houtwallen; Lager zonnepark met groene zones eromheen; Meer doorkijk voor hekwerk en waar mogelijk verdiept aanleggen.	aanhaalt hebben Natuurmonumenten en de GNMF een zienswijze ingediend tegen de voorliggende ontwikkeling. LTO heeft geen zienswijze ingediend. De lokale politiek heeft zich door middel van het afgeven van een ontwerpverklaring van geen bedenken uitgesproken.	
T	Verzocht wordt het gesprek met initiatiefnemer nogmaals aan te gaan om participatie, landschappelijk ontwerp en acceptatie van een zonnepark een daadwerkelijke kans te geven. Dit kan een voorbeeldfunctie hebben voor toekomstige projecten ten aanzien van participatie, draagvlak en investeringen in omgevingskwaliteit.	Deze gesprekken zijn ook gevoerd, ook met de omgeving. Verwezen wordt naar paragraaf 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
U	Verwezen wordt naar de motie die in de Tweede Kamer is aangenomen, waarbij wordt gepleit voor het opstellen van een zonneladder, waarmee daken worden benut en natuur en landbouw zoveel mogelijk wordt ontzien.	In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
26	Indiener 26 - D292398		
A	Energietransitie, een wereldwijd vraagstuk in plaats van gemeentelijk. Op dit moment moeten in Nederland 380 gemeenten hun eigen energietransitie regelen. Lokale overheden moeten de samenleving gaan behoeden voor de gevolgen van de klimaatsverandering. Hoe en op grond van welke informatie deze gemeentes en provincies op tijd hun aandeel duurzaam opgewerkte energie realiseren, hoe deze inspanningen passen in de mondiale inspanningen en of ze voldoende zijn of te gering— dit alles is volslagen onduidelijk. Energie uit wind en zon zal opgewekt moeten worden op de plaatsen waar dit zo efficiënt mogelijk is en niet ten koste gaat van natuurlijke hulpbronnen. Voor zon is dit in woestijngebieden en voor wind op zee. In Nederland gaat grootschalige	Er is sprake van diverse ruimteclaims die afgewogen moeten worden. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.10.	

	aanleg van grondgebonden zonneparken op dit moment ten koste van bossen, natuurgebieden, cultuurlandschappen, bedreigde dieren en landbouwgrond. Daarnaast gaat het gepaard met verkwisting van natuurlijke hulpbronnen en zonder dat er maatschappelijk draagvlak is.		
B	College van Rijksadviseurs uit zorgen over wildgroei zonneparken. Het College van Rijksadviseursleefomgeving, heeft op 3 april 2018 in hun publicatie 'Advies duurzame energie op rijksgronden' hun zorgen geuit over de wildgroei aan zonneparken op de Nederlandse Landbouwgrond. Het college waarschuwt voor verrommeling van het Nederlands landschap omdat er op ondoordachte wijze verspreid over het land wind- en zonneparken worden gebouwd. Ze waarschuwen voor de maatschappelijk weerstand tegen de 'confetti' aan zonneparken die uitgestrooid wordt over Nederland. Ze pleiten voor Nationale visie en regie in de energietransitie.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
C	Tweede kamer: gebruik de 'Zonneladder' Dat het Nederlands landschap wordt blootgesteld aan een wildgroei aan zonneparken zonder regie, visie en beleid heeft inmiddels ook de regeringspartijen bereikt. Door de Tweede Kamerfracties van de vier regeringspartijen een motie ingediend een nationaal afwegingskader voor zonneparken te gaan hanteren. De motie is in meerderheid aangenomen op 2 oktober jongstleden. De zogenaamde 'zonneladder', gebaseerd op de 'ladder voor duurzame verstedelijking', moet er voor zorgen dat daken zo goed mogelijk benut gaan worden en de landbouwgrond en natuur wordt ontzien.	In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
D	De Zonneladder Meerdere malen wordt de Ladder voor duurzame verstedelijking genoemd als instrument voor het toepassen grondgebonden zonneparken. De ladder voor duurzame verstedelijking is een verplichte motivering die moet	De ladder voor duurzame verstedelijking is blijkens jurisprudentie niet van toepassing op zonneparken. In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het	

	worden opgenomen bij ieder plan voor een nieuwe stedelijke ontwikkeling (zie art. 1.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening). De Ladder voor duurzame verstedelijking is een oplopend model voor gewenste locaties van bouwwerken. Deze ladder kan ook toegepast worden voor de aanleg van een bouwwerk in de vorm van een zonnepark: de zonneladder.	initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
E	Gebruik de leidraad voor grondgebonden zonneparken van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland De zonneladder en veel afwegingscriteria worden al genoemd in de leidraad van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) welke digitaal beschikbaar is. Hierin wordt onder andere benoemd dat de zonneparken als 'bouwwerk' moeten worden gezien en dat zonneparken negatieve invloed hebben op flora en fauna. Wanneer deze leidraad kritisch wordt gelezen wordt duidelijk dat zonneparken in waardevolle landschappen geen optie zijn.	De ladder voor duurzame verstedelijking is niet van toepassing op zonneparken. In de ruimtelijke onderbouwing die onderdeel van de ontwerp omgevingsvergunning is, is nader ingegaan op hoe het initiatief zich verhoudt tot Rijks- en provinciaal ruimtelijk beleid. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.8.	
F	Omgevingsvisie provincie Gelderland, Nationaal landschap. Het beoogde zonnepark ligt volgens het de omgevingsverordening in het nationale landschap, De Veluwe; deelgebied Zuidelijke IJsselvallei. In de provinciale omgevingsvisie wordt in de bijlage 'Kernkwaliteiten Gelderse Nationale Landschappen' worden de kernkwaliteiten van dit gebied beschreven. Bij deze kernkwaliteiten horen geen bouwwerken in de vorm van zonneparken. Deze doen afbreuk aan de huidige landschappelijk kwaliteiten en structuren. Het huidige inpassingsplan doet absoluut geen recht aan de door de provincie vastgestelde kernkwaliteiten.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter
G	Tegenstrijdigheden met huidig bestemmingsplan. In de toelichting van het bestemmingsplan 'buitengebied' van de gemeente Brummen worden verschillende aanwijzingen gegeven die het realiseren van het zonnepark niet mogelijk maken.	Er wordt in onderhavig geval afgeweken van het bestemmingsplan. Het landschap en de kwaliteiten hiervan zijn onderdeel van de belangenafweging.	
H	Gevolgen voor flora en fauna. In Nederland en ook elders is nog te	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording	

	weinig onderzoek gedaan naar gevolgen voor de aanwezige flora en fauna door de aanwezigheid van zonneparken. Zolang dit nog niet bekend is geldt dat er geen zonnepark mag komen vanwege een voorzorgsbeginsel. Het algemeen voorzorgsbeginsel komt voor in de flora-en faunawet. Het beschikbare onderzoek van Econsultancy is onvolledig. Dit is niet zo verbazingwekkend, een enkele dag om dit onderzoek te doen is te weinig. Er wordt zelfs gesteld dat de das aanwezig is in het gebied en dat er geen verstoring is door het voorgenomen zonnepark. Hieromtrent maken wij onze ernstige zorgen en willen we ons graag beroepen op de hierboven beschreven zorgplicht.	onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
I	Onvoldoende landschappelijke inpassing. Landschappelijke kwaliteiten zouden in principe gewaarborgd moeten worden in een landschapsplan. In het huidige landschapsplan wordt het een en ander te mooi voorgesteld. Op pagina 4 is te lezen dat het zonnepark een toevoeging beoogd te zijn aan de cultuurgronden. Bij een toevoeging aan cultuurgronden zou je denken aan meer groen en minder ruimte voor intensieve landbouwactiviteiten. Overigens is het geschetste 'open landschap' moeilijk verenigbaar met zonnepanelen die drie meter hoog worden. Van de vermeende openheid is na plaatsing van de panelen dan ook geen sprake meer. Inpassing met een uitheemse soort als laurier is niet landschappelijk. De voorgestelde hulst komt van nature alien op dichte bebossing voor. Hiermee schiet het landschapsplan zijn doel voorbij.	De beplanting is, mede naar aanleiding van zienswijzen aangepast. De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het landschapsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting. De bouwhoogte van de panelen is aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van het plan. Het landschapsplan wordt aangepast op gebiedseigen beplanting.
J	B&W besluit sluit niet aan op gemeentelijk beleid. Met de bovenstaande bevindingen in het achterhoofd zitten er een aantal opmerkelijke zinsneden in het B&W-besluit die niet overeenkomen met het huidige beleid en de visie van de gemeente Brummen. Het meest opmerkelijk is wel argument 1.2: 'Tot	De gemeenteraad heeft in het Koersdocument Duurzaamheid en in de Structuurvisie Ligt op Groen een grondhouding geformuleerd ten opzichte van deze opgave. Landschappelijke kwaliteiten en de wijze van inpassing blijven echter altijd af te wegen belangen in het kader	

	die tijd vinden wij systemen die duurzame energie winnen en die rendabel zijn, belangrijker dan de visuele gevolgen door het landschap'. Met andere woorden, het gehele landschap met alle waardevolle kenmerken mag worden afgebroken omdat zonneparken voorrang hebben. Er zijn, ook in de gemeente Brummen, honderden hectares aan ongebruikte daken.	van een goede ruimtelijke ordening. Ten aanzien van de opgave wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1.	
K	Als er al een zonnepark komt zou dit ten goede moeten komen aan het landschap en flora en fauna. Hierbij stelt de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap voor op zijn minst 50% van het oppervlakte 'groen' in richten. Bovendien zullen zonneparken tijdelijk moeten zijn. Dit zal zwart op wit op papier moeten komen.	Het feit dat het agrarisch gebruik wordt onderbroken houdt in dat, naast de komst van bouwwerken in de vorm van zonnepanelen, kansen worden geboden voor flora- en fauna. De omgevingsvergunning wordt verleend voor bepaalde tijd zodat de tijdelijkheid is gewaarborgd.	
27	Indiener 27 - D292409		
A	Er is overhaast en onder tijdsdruk een besluit genomen.	Deze zienswijze wordt niet gedeeld. Er is sprake geweest van een belangenafweging op basis van de geldende beleids- en wettelijke kaders.	
B	Binnen de gemeente, als ook binnen het grondgebied van de initiatiefnemer zijn betere locaties denkbaar voor het ontwikkelen van een zonnepark	Onduidelijk is op welke locaties initiatiefnemer doelt. De gemeente dient een beslissing te nemen op de ingediende aanvraag om een omgevingsvergunning. In de opgestelde ruimtelijke onderbouwing is de ruimtelijke verantwoording opgenomen. Verder wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de thematische beantwoording.	
C	De gevraagde grootte is onevenredig groot ten opzichte van het landschap.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.4 en 2.5.	
D	De opbrengst met de beoogde hoogte voor de panelen weegt niet op tegen horizonvervuiling en het vernietigen van de openheid van het landschap.	De bouwhoogte van de panelen is naar aanleiding van zienswijzen aangepast naar maximaal 150 centimeter.	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter
E	Indiener is voorstander van dubbel ruimtegebruik maar bestrijdt dat hoge plaatsing van de panelen hiervoor noodzakelijk, indiener stelt dat een combinatie ook mogelijk is.	De bouwhoogte van de panelen is naar aanleiding van zienswijzen aangepast naar maximaal 150 centimeter.	
F	De grootte en hoogte van het	De bouwhoogte van de panelen	

	zonnepark zijn landschappelijk niet inpasbaar. Kleinere oppervlakte en lagere hoogten zijn beter inpasbaar. Verwezen wordt naar referentieproject Zonnepark De Kwekerij bij Hengelo Gelderland.	is naar aanleiding van zienswijzen aangepast naar maximaal 150 centimeter.	
G	Indiener spreekt zorgen uit over de effecten op het welbevinden van mens, dier, flora et cetera.	Dit is algemeen gesteld. In de ruimtelijke onderbouwing en bijbehorende onderzoeken is het project verantwoord.	
H	Indiener wijst op de langdurige effecten op de omgeving, de bestaande natuurwaarden, de biodiversiteit, geodiversiteit et cetera.	De effecten en de bestaande waarden van het grootschalige agrarische productielandschap zijn verantwoord in de ruimtelijke onderbouwing.	
I	De uitgevoerde Quicksan Flora en fauna gaat niet in op aanwezigheid van de Das als soort in het plangebied.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
J	Het ontbreekt aan participatie, zowel in het voortraject als in de beoogde uitvoering.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording van zienswijzen onder paragraaf 2.3.	
K	Het ontbreekt aan lusten voor de omgeving die de lasten van het zonnepark draagt in de vorm van bijvoorbeeld een gebiedsfonds.	Onduidelijk is aan welke lusten en lasten ten gevolgen van het zonnepark gerefereerd wordt. Het zonnepark draagt bij aan de energietransitie welke het mogelijk maakt om zonder fossiele brandstoffen te voorzien in de energiebehoefte van burgers en bedrijven. Het initiatief draagt bij aan de energietransitie en draagt daarmee bij aan het realiseren van een breed gedragen maatschappelijk opgave. Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.13.	
L	Niet wordt duidelijk of er afspraken zijn gemaakt over de continuïteit. Indiener vraagt zich af of er afspraken zijn over het al dan niet overdragen van het park en over het afbreken na afloop van de periode dat het park er zal zijn.	In dit geval is sprake van een aanvraag op grond van art 2.12 lid 1 onder a sub 3, daarop is de uitgebreide Wabo procedure van toepassing. Het staat gemeente vrij om een termijn te verbinden aan de vergunning (en te beschikken conform aanvraag). In dit geval is een termijn van 30 jaar aangevraagd. Het toepassen van de gekozen procedure biedt de mogelijkheid	

		het strijdige gebruik toe te staan gedurende deze periode, waarbij voor het specifieke project wordt afgeweken van de geldende bestemming. Voor het overige blijven de bestemmingsregels in stand. Overigens is het aan een initiatiefnemer om een keuze te maken in de te volgen procedure. Nu een aanvraag omgevingsvergunning gedaan is, dient daarop een besluit genomen te worden door de gemeente. Verder wordt benadrukt dat de projectperiode is begrensd. Na de projectperiode worden de gronden weer ingezet voor agrarisch gebruik.	
M	De initiatiefnemer zelf woont niet in het gebied en zal dus geen hinder ondervinden van het zonnepark als dat wordt gerealiseerd. De wijze waarop initiatiefnemer op dit moment het landschap beheert veroorzaken zorgen bij de indiener over het beheer van het zonnepark als dat wordt gerealiseerd.	Dit is geen ruimtelijk relevant af te wegen belang.	
N	Indiener vraagt zich af of het meewerken aan onderhavig initiatief een precedent schept voor initiatiefnemers in het buitengebied.	Voor een onderbouwing van de locatiekeuze wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwing die voor dit initiatief is opgesteld. De locatie leent zich voor een grootschaligere vorm van opwek. De gemeente is van mening dat het voornemen inpasbaar is binnen het grootschalige agrarische productielandschap, rekeninghoudend met de bestaande structuur. Daarbij is de suggestie dat bij meerdere kleinschaligere parken de impact op het landschap en de omgeving van gemeente Brummen kleiner is niet juist. Elk zonnepark van enige omvang heeft een ruimtelijke impact op de omgeving. Bij het bepalen van de locatie is onder andere gekeken naar ligging ten opzichte van de bestaande aansluitingen en gemeentelijk en provinciaal (ruimtelijk). Bovendien is als voorwaarde in	

		de besluitvorming opgenomen dat sprake dient te zijn van een goede landschappelijke inpassing van het geheel. Dit heeft geleid tot het ontwerp zoals dat nu voorligt.	
O	Indiener juicht initiatiefnemers voor het opwekken van duurzame energie toe, maar stelt dat vooraf helder moet zijn wat kan en wat niet kan.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
28	Indiener 28 - D292388		
A	Indiener heeft bewust voor dit gebied gekozen om te gaan wonen vanwege het landschap. Met de komst van een zonnepark worden de landschappelijke teniet gedaan.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
B	Indiener is van mening dat de quickscan flora en fauna niet goed is uitgevoerd.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.6. Er is aanvullend onderzoek ingesteld naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Hieruit blijkt dat het initiatief uitvoerbaar is.	
C	Indiener is van mening dat de participatie niet goed verlopen is.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
29	Indiener 29 - D292401		
A	De aanleg van het park in de omvang en hoogte past niet in het kenmerkende landschappelijke en weidse uitzicht in de omgeving.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.4 en 2.5.	
B	De omgeving van de Lendebuurt kent verder recreatieve fietsroutes, wandelroutes, een veel flora en fauna, waaronder fazanten, reeën en ooievaars. U zegt de bestaande landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten als speerpunt in te zetten, en de Lendebuurt van ons is daar ook een bepalend gezicht in, maar legt deze kwaliteiten bij dit zonnepark naast u neer.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.4, 2.5, 2.6 en 2.7.	
C	Gevreesd wordt dat als dit park er komt het eenvoudig is om een nieuw grootschalig park in de omgeving te realiseren. Voor een ondernemer is het park immers een platte rekenom, er wordt bijgedragen aan duurzaamheid en de bestaande bewoners zijn reeds benadeeld. De investering voor het tweede park zijn minimaal en de huidige initiatiefnemer heeft al gronden die	Het beschikbaar stellen van gronden voor nieuwe projecten is een beslissing die in eerste instantie bij de eigenaren van de grond ligt. Het is onjuist om te stellen dat een investering voor een tweede park minimaal is. Elk initiatief wordt op zijn eigen merites en tegen de dan geldende kaders beoordeeld. Op dit moment zijn	

	gelegen zijn op 25 meter vanaf de huidige planlocatie (overzijde Langedijk). Verzocht wordt om, indien dit zonnepark er toch komt, een garantie te geven dat deze tweede ontwikkeling aan de andere zijde van de Langedijk er nooit komt. Een reactie als de plannen zijn er nu niet of het is niet aannemelijk is niet voldoende.	er geen nieuwe initiatieven bekend bij gemeente in het desbetreffende gebied. In deze procedure zijn mogelijke overige gronden in eigendom van de initiatiefnemer niet relevant.	
D	Hoe zit het met de gezondheid voor omwonenden en de eventuele straling van het zonnepark	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.9.	
E	De waarde van het perceel van indiener lijkt nu al te dalen, eventuele planschade zal worden verhaald. Daarnaast zal het eigen perceel met een open uitstraling meer moeten worden ingericht als besloten tuin. Wij zien daar graag een gepaste tegemoetkoming in.	Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning, hiertoe een verzoek indienen bij het college. Planschade wordt niet altijd vergoed, zo geldt er onder andere een normaal maatschappelijk risico. Dit is een vorm van eigen risico die elke Nederlander draagt. Hierdoor blijft een deel van de kosten die geleden wordt door planschade, voor eigen rekening.	
F	Afspraken en toezeggingen van de gemeente en ambtenaren worden niet nagekomen. Zoals bijvoorbeeld het punt dat met initiatiefnemer door u is afgesproken dat hij met de buurt in overleg treedt voor hij verder mag met de plannen. Zo'n bedoeld overleg is er niet geweest en toch kan de initiatiefnemer verder. Wel hebben we een aantal keren om tafel gezeten om de plannen van initiatiefnemer aan te horen, de laatste keer in het voorjaar van 2018.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing.	
30	Indiener 30 - D292390		
A	Indiener maakt bezwaar tegen de locatie van het zonnepark. De locatie	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording	

	wordt ook door de gemeente gezien als landschappelijk, zo worden zandwegen niet verhard en slecht onderhouden, ondanks overlast voor omwonenden.	onder 2.1, 2.4 en 2.5.	
B	De overkant van het kanaal aan de Eerbeekse zijde is een betere locatie. Daar wordt de natuur minder belast en gelden meer de landbouwregels dan aan de geplande zijde. Initiatiefnemer heeft hier ook gronden en deze gronden zijn door een goede afbakening beter in te passen.	De stelling dat een andere locatie beter geschikt is wordt niet onderbouwd en wordt ook niet gevolgd. De genoemde locatie is in het voortraject als negatiever beoordeeld als de huidige locatie. Verder wordt verwezen naar de thematische beantwoording onder 2.1	
C	Het zou de gemeente sieren zich te conformeren aan een handhaving van het woon- en natuurgebied van deze omgeving voor flora, fauna en bewoners.	De locatie kenmerkt zich als agrarisch productielandschap de stelling van de indiener wordt dan ook niet gevolgd.	
31	Indiener 31 - D292293		
A	De bekendmaking van de terinzagelegging van de ontwerpverklaring van geen bedenkingen en ontwerp-omgevingsvergunning is echter niet juist. In de bekendmaking staan de kadastrale percelen gemeente Brummen, sectie M, nummers 98 en 264 genoemd. Deze percelen worden echter niet genoemd in de ontwerpvergunning. De omschrijving in de bekendmaking is daarmee onjuist. Door de onjuiste bekendmaking kan niet worden uitgesloten dat er betrokkenen zijn benadeeld.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.11.	
B	Aan de Zutphenseweg 4 exploiteert Te Kamp een melkveehouderij. Het beoogde zonnepark is voor een deel gesitueerd in de huiskavel van Te Kamp. Het gaat om het kadastrale perceel gemeente Brummen, sectie M, nummer 128, met een oppervlakte van 4 hectare. Het zonnepark grenst aan de noordoostzijde geheel aan de huiskavel van Te Kamp. Het gaat om circa 900 meter. Vanuit de woning heeft Te Kamp ook zicht op het zonnepark.	De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	
C	Ondanks de hiervoor beschreven ligging van de percelen en de woning van Te Kamp ten opzichte van het zonnepark, is op geen enkele wijze rekening gehouden met de belangen van Te Kamp. Zijn woning is niet eens zichtbaar op het kaartmateriaal,	Zonnepanelen zijn zodanig ontworpen, dat zij het zonlicht zoveel mogelijk absorberen. Zij zijn voorzien van een absorberende coating. Doel is immers dat het zonlicht zoveel mogelijk wordt omgezet in	De zienswijze leidt tot een aanpassing. De bouwhoogte van de panelen wordt beperkt tot maximaal 150 centimeter

	Te Kamp ondervindt wel degelijk hinder van het zonnepark. Onder meer vanwege de schittering van de panelen. Uit de stukken blijkt dat die hinderlijke schittering niet kan worden uitgesloten. Ook schaduwwerking en onkruidgroei door overwaaiende zaden zal problemen gaan geven, zo is reeds gebleken in de praktijk. Vooral de schaduwwerking kan veel schade tot gevolg hebben. De panelen zijn immers maar liefst 3 meter hoog en langs de gehele lengte van het huisperceel geprojecteerd. Uw college heeft ten onrechte geen rekening gehouden met deze aspecten. Het besluit is daarmee onvoldoende zorgvuldig voorbereid. Een zorgvuldige belangenafweging ontbreekt.	zonnestroom. De mate van reflectie van zonnepanelen hangt af van de hoek van inval. Hoe groter de hoek, hoe meer reflectie. Een hoge hoek van inval betekent ook dat de zon laag staat, wat maar gedurende een klein gedeelte van de dag het geval is. De zonnestralen die direct van de zon komen zullen dan voor meer hinder zorgen dan de door de zonnepanelen gereflecteerde zonnestralen. De gereflecteerde zonnestralen zullen vrijwel niet op ooghoogte weerkaatst worden. Gezien de noord-zuidopstelling, de stand van de zon, de hoogte van de panelen in relatie met het aan te planten groen en de afstand tot de woning wordt er weinig tot geen hinder verwacht. Dat achten wij derhalve als aanvaardbaar voor een goed woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening. De bouwhoogte van de panelen is naar aanleiding van zienswijzen aangepast naar maximaal 150 centimeter.	
D	Uit de ontwerpvergunning volgt dat de hellingshoek voor de panelen nog niet definitief is vastgesteld. De hellingshoek is echter een essentieel onderdeel van de vergunning waarover duidelijkheid dient te bestaan, voordat de vergunning wordt verleend. De hellingshoek is van invloed op de mate van schittering maar ook op het gehele aanzicht van het park.	De hellingshoek van de panelen zal tussen de 11 en 15 graden bedragen. Gezien de noord-zuidopstelling, de stand van de zon, de hoogte van de panelen in relatie met het aan te planten groen en de afstand tot de woning wordt er weinig tot geen hinder verwacht. Dat achten wij derhalve als aanvaardbaar voor een goed woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	
G	Bij het besluit ontbreekt een vormvrije m.e.r.-beoordeling. Uw college was gehouden om een vormvrije m.e.r.-beoordeling te vragen aan initiatiefnemer. De activiteit staat namelijk op de D-lijst van het Besluit m.e.r., onder 22.2. Initiatiefnemer had dan ook een aanmeldingsnotitie moeten indienen.	De bouw en het gebruik van een grondgebonden zonnepark vormt geen activiteit die is genoemd in de bijlage bij het Besluit m.e.r. De door indiener genoemde categorie D 22.2 betreft de activiteit 'oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark', daarvan is geen sprake.	
H	Rondom het projectgebied zijn meerdere wegen gesitueerd. Er is	Voor moderne zonnepanelen geldt dat lichtschittering of	

	geen onderzoek gedaan naar de gevolgen van de schittering van de panelen op de verkeersveiligheid. Dit terwijl de panelen op zeer korte afstand van de weg zijn geplaatst. Het is van groot belang dat hier nader onderzoek naar wordt verricht.	zogenoeten 'glance' geen relevant hinderaspect meer is. Het is ook in het belang van een fabrikant van zonnepanelen om zoveel mogelijk energie om te zetten. Plaatsing van zonnepanelen op luchthavens en langs snelwegen geeft aan dat afleiding van weggebruikers en luchtvaart geen onderwerp meer is.	
J	Ondanks meerdere gesprekken met het Gelders Genootschap over welstand en landschappelijke inpassing, is geen positief advies afgegeven. Het is dan ook onbegrijpelijk en voorbarig dat uw college reeds een ontwerpbesluit heeft genomen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.7.	
K	Het project is gelegen in het Gelders Nationaal Landschap, dat betekent dat vast moet komen te staan dat de kernkwaliteiten van het landschap niet worden aangetast, alvorens een vergunning kan worden verleend.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.4.	
L	Initiatiefnemer geeft aan dat getracht is draagkracht te realiseren en dat financiële participatie voor bewoners mogelijk gemaakt zal worden. Te Kamp betwist beide. Ondanks de situering van zijn bedrijf, is Te Kamp niet door initiatiefnemer geïnformeerd over de plannen. Van andere omwonenden weet Te Kamp dat niet getracht is draagvlak te realiseren maar dat enkel het plan is gepresenteerd.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.3 en 2.13 en paragraaf 5.3 van de ruimtelijke onderbouwing..	
M	Het is aan de initiatiefnemer om te concretiseren op welke wijze omwonenden kunnen deelnemen aan het project of financieel worden gecompenseerd. Uw college dient dit aspect vervolgens mee te nemen in de besluitvorming om al dan niet tot vergunningverlening over te gaan. Het besluit is op dit onderdeel onvoldoende zorgvuldig voorbereid.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.13.	
N	Er bestaat gereede twijfel over de ecologische quickscan die is uitgevoerd. Daarin wordt namelijk niets vermeld over de aanwezigheid van dassen.	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder 2.6.	
J	Niet onderzocht is of alternatieve locaties beschikbaar zijn. Daarbij kan gedacht worden aan een locatie naast of nabij een industrieterrein, grote wegen of bestaande bebouwing. Een gedegen onderzoek	Verwezen wordt naar de thematische beantwoording onder paragraaf 2.1. Gelet op de totale opgave is er geen sprake van alternatieven. Een initiatief wordt getoetst aan de geldende	

	naar alternatieven behoort te worden uitgevoerd in een procedure als deze.	kaders, welke voldoende aanknopingspunten geeft voor een locatiekeuze. De gemeente is van mening dat onderhavige locatie zich leent voor de realisatie van een zonnepark en dat dit ook voldoende is gemotiveerd in de opgestelde ruimtelijke onderbouwing.	
--	--	---	--

Bijlagen

- Bijlage 1: Verslag bijeenkomst voor omwonenden d.d. 15 november 2018
- Bijlage 2: Inhoudelijke reactie ecoloog OVIJ op de Quicksan Flora en Fauna d.d. 3 januari 2019
- Bijlage 3: Positief advies Gelders Genootschap d.d. 12 april 2019
- Bijlage 4: Bijlage E Participatieverslag

BIJLAGE 1

Omgevingsdienst
Veluwe IJssel

Relatiedadres: Postbus 971, 7301 BE Apeldoorn

Omwonenden voorgenomen zonnepark Oude Zutphenseweg te Hall

Onderwerp:
Buurtoverleg voorgenomen Zonnepark Oude Zutphenseweg te Hall

Beste omwonenden,

Tijdens het buurtoverleg heeft u gevraagd om een schriftelijke terugkoppeling. In deze memo hebben wij getracht de vele onderwerpen en opmerkingen die gedeeld zijn op 15 november jl. bondig samen te vatten.

In zijn algemeenheid heeft u, als omwonenden, tijdens het buurtoverleg duidelijk aangegeven uw vraagtekens te hebben bij de wijze waarop het proces vorm is gegeven. U geeft aan dat de gemeente tijdens de voorbereiding niet of nauwelijks contact met u heeft onderhouden. Daarnaast heeft u communicatie vanuit de gemeente Brummen gemist inzake de beleidsmatige invulling aan energie, klimaat en warmteopgaves.

Ook ervaart u het als onlogisch dat de gemeente kiest om een vergunningsprocedure op te starten inzake het voorgenomen zonnepark, zonder vastgesteld beleid aangaande (zonne-)energie. Hierdoor ervaart u de huidige ruimtelijke besluitvorming als prematuur. Het gevoel overheerst dat wordt toe gepraat naar de locatie zoals die nu op tafel ligt en dat de gemeente zich niet houdt aan haar eigen regels.

Beleidsvoorbereiding, inclusief participatie, acht u noodzakelijk gelet op de verschillende gerelateerde belangen die gepaard gaan met de betreffende maatschappelijke vragenstukken. Graag komt u in gesprek met de gemeente over de route naar energieneutraliteit en de bijbehorende keuzes, beleidsstukken en ruimtelijke vertaling. Hierbij wordt verwezen naar de aanpak van de gemeente Rheden.

Verder vraagt u zich af waarom een zonnepark op deze locatie, met deze hoogte en met deze grote noodzakelijk is. U doet het verzoek om ook te kijken naar locaties langs bestaande infrastructuur en niet alleen op landbouwgrond. Daarnaast bent u bang van precedentwerking voor andere toekomstige locaties. Onze uitleg dat besluitvorming ook mogelijk is zonder beleid mits ruimtelijk degelijk onderbouwt en dat gewerkt

Datum
26 november 2018

Pagina
1 van 3

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Behandeld door
S.D. Tuhuteru
A. ten Brummelhuis

Afschrift aan
Wethouder E.M. van Ooijen
Wethouder M. Wartena
Raadsfracties

Bijlage
2

Omgevingsdienst Veluwe IJssel
Stadhuis Markplein 1
7311 LG Apeldoorn
Postbus 971
7301 BE Apeldoorn

T 055 580 17 05
E info@ovij.nl
www.odveluweijssel.nl

KvK 56677936

Omgevingsdienst Veluwe IJssel

wordt aan het opstellen van beleid heeft uw bezwaren niet weg kunnen nemen.

Datum
1 mei 2019

Pagina
2 van 3

Ons kenmerk

Tijdens het buurtoverleg is door enkelen van u ook uitgesproken dat u de houding van de gemeente als zeer opportunistisch ervaart met het gevoel dat daarmee de locatiekeuze niet ingegeven is door feiten maar door de aanwezigheid van een initiatiefnemer. Bijkomend is aangegeven dat de zakelijke houding van de familie Jurrius ervoor zorgt dat u sceptisch bent ten aanzien van locatiekeuze, benodigde inspanningen inzake vormgeving en inpassing.

De objectiviteit van de verschillende onderzoeken bij de vergunningsaanvraag werd ter discussie gesteld. Enerzijds heeft u het sterke vermoeden dat in de onderzoeken bewust is toegeschreven naar de boogde situatie. En anderzijds betwijfelt u de kwaliteit van de inhoudelijk beoordeling, omdat de familie Jurrius als opdrachtgever de onderzoeken heeft bekostigd. Onze uitleg dat de onderzoeken conform wet- en regelgeving zijn uitgevoerd door deskundige adviesbureaus en getoetst door ambtenaren van de gemeente kon uw wantrouwen niet wegnemen.

U gaf aan negatieve gevolgen te verwachten voor de bodem en de biodiversiteit door de aanleg van een zonnepark. Verwezen werd naar een zonneveld aan de Zwarteweg te Hall, waar geen begroeiing meer aanwezig is onder de geplaatste zonnepanelen. Het plan van de familie Jurrius om schapen te laten grazen rondom de zonnepanelen was naar uw mening niet realistisch omdat binnen afzienbare tijd geen vegetatie meer aanwezig zou zijn onder en rondom de zonnepanelen. De toelichting dat in Nederland diverse zonneparken begraaasd worden door schapen en dat uit onderzoek blijkt dat zonneparken de biodiversiteit in het gebied kunnen vergroten hebben u niet kunnen overtuigen.

Uw bovenstaande redenen zorgde voor vergaande terughoudendheid om tijdens het buurtoverleg inhoudelijk in te gaan op de gepubliceerde ontwerpbesluiten.

U heeft aangegeven dat een inhoudelijk gesprek over het voorgenomen zonnepark impliciet zou zorgen voor een acceptatie van de locatie aan de Oude Zupthenseweg, te Hall. Derhalve is de ruimtelijke onderbouwing van het plan, welke inzicht geeft in o.a. de totstandkoming van de locatiekeuze en de landschappelijk inpassing, niet besproken tijdens het buurtoverleg.

Vanuit de OVII is expliciet de aandacht gevestigd op de zienswijzetermijn van de lopende besluiten. Op uw verzoek hebben wij tips gegeven hoe om te gaan met de zienswijzen. Wij hebben aangegeven dat zienswijzen een juridische basis moeten hebben en dat u er goed aan doet om niet alleen in te gaan op emoties. Ook is het van belang dat u aandacht heeft voor de relatie tussen zonnepark en uw eigen woon-/werkomgeving.

Eventueel bestaat er de mogelijkheid om mondeling zienswijze in te dienen bij de gemeente Brummen. De termijnen zijn wettelijk vastgelegd dus verruiming van de reactieperiode is niet mogelijk.

Omgevingsdienst Veluwe IJssel

Aangekaart werd ook dat de Stichting Mooilanden (in oprichting) niet namens alle omwonenden in het gebied spreekt.

Datum
1 mei 2019

Ondanks dat het tijdens het buurtoverleg niet gekomen is van een inhoudelijke bespreking van de ruimtelijke onderbouwing van het zonnepark heeft u aangegeven het overleg wel als prettig te hebben ervaren. En hebben we gezamenlijk geconcludeerd dat er een eerste voorzichtige stap is gezet.

Pagina
3 van 3

Ons kenmerk

Gezamenlijk werd ook geconcludeerd dat een nieuw buurtoverleg op korte termijn niet tot een ander gesprek of ander conclusies zou leiden, omdat u niet op de inhoud van de ter inzage liggende besluiten wil ingaan. Wij hebben u het aanbod gedaan dat omwonenden die daar behoefte aan hebben ook op individuele basis met ons in gesprek kunnen treden.

Voor informatie kunt u contact opnemen met Bas Tuhuteru van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel, bereikbaar via (055) 580 17 05.

Wilt u bij eventuele correspondentie per e-mail bij voorkeur u bericht verzenden aan b.tuhuteru@ovij.nl?

Met vriendelijke groet,

Bas Tuhuteru
Senior adviseur Milieu
Omgevingsdienst Veluwe IJssel

BIJLAGE 2

Inhoudelijke reactie van de ecooloog in dienst van de Omgevingsdienst Veluwe IJssel

De quickscan ziet er zeer goed uit, maar op het puntje das hebben ze mogelijk een steekje laten vallen. Er is een dassenburcht op 1000 m afstand en meerdere meldingen van overreden dassen in de buurt, waarvan een zelfs aan de rand van het perceel in kwestie. Sporen van dassen zoals loopsporen door grazige percelen zijn eenvoudig vast te stellen wanneer het gras hoog staat. In maart was dat waarschijnlijk niet het geval en kon daarom niet goed door Econsultancy vastgesteld worden. Een afstand van een kilometer ligt binnen het potentiële bereik van dagelijkse foerageertochten van das. Het terrein is geschikt voor foeragerende dassen en kan daarom beschouwd worden als leefgebied van das. Het is echter aannemelijker dat de dassen eerder of vaker gebruik zullen maken van andere percelen in de buurt zoals die langs de Zilversebroekbeek, Voorsterbeek en Empe en Tondse Veen. Het effect van omvorming tot zonnepark is moeilijker te bepalen, maar indien er een grazige vegetatie aanwezig blijft onder en tussen de panelen, dan blijft het perceel min of meer geschikt. Het is niet de verwachting dat dassen zich laten storen van daarboven aanwezige zonnepanelen. Anderzijds is het plangebied onderdeel van een uitgestrekt agrarisch gebied waardoor het geen essentieel, onmisbaar, deel van het foerageergebied zal vormen. Voor het voortbestaan van de dieren bij de burcht is dit perceel niet van wezenlijk belang. Indien er geen andere plannen bestaan om omgevende agrarische percelen anders in te richten en er dus geen cumulatie van effecten is, kan daarom niet gesteld worden dat de inrichting als zonnepark daarmee onmogelijk is.

BIJLAGE 3

POSTADRES

Postbus 68
6800 AB Arnhem

VESTIGINGSADRES

Zypendaalseweg 46
6814 CL Arnhem

TELEFOON

+31 (0)26 442 17 42

E-MAIL

info@geldersgenootschap.nl

WEBSITE

www.geldersgenootschap.nl

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente BRUMMEN

Advies welstand**Betreft**

Inrichtingsplan zonnepark
Oude Zutphenseweg

Opdrachtgever

Familie Jurrius

Adres

Oude Zutphenseweg-Lendeweg ong,
Brummen

Commissie

ss/pva/mh/lr/ak-bs

Vergaderdatum

03-04-2019

Datum advies

12-04-2019

Status

omgevingsvergunning

Nummer

-

Ons nummer

BRU19-00034

Op 3 april 2019 is in de vergadering van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit het "Inrichtingsplan zonnepark Oude Zutphenseweg, gemeente Brummen" (versie 19 maart 2019) besproken. Daarbij waren aanwezig de initiatiefnemers de heren A. en T. Jurrius met zijn adviseur, stedenbouwkundige H. Goudswaard (van bureau Roenom), en namens de gemeente de heren M. Harkema en R. Nooteboom. Bij de commissie is landschapsarchitect mevrouw A. Kho, als toegevoegde deskundige grootschalige energieopwekking, aangeschoven. Het plan is op 6 februari al eerder behandeld in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit waarvan verslag is gedaan, zie hiervoor Vooroverleg advies welstand d.d. 14-02-2019.

Planopzet

Het plan betreft de ontwikkeling van een zonnepark met een bruto oppervlakte van ruim 36 hectare gelegen aan de Oude Zutphenseweg en de Lendeweg, ten noordoosten van Eerbeek. Langs de noordzijde van het plangebied ligt de Langedijk, een doorgaande weg van Eerbeek naar Zutphen. Langs de westzijde van het plangebied ligt de Eerbeekse Hooilanden (openbaar pad) en langs de zuidwestzijde ligt het Jaagpad, een fietspad langs het Apeldoorns Kanaal. Het zonnepark bestaat uit vier 'kamers' of vier grote kavels rond het kruispunt van de Oude Zutphenseweg en de Lendeweg, beide openbare zandwegen. De zonnepanelen staan op minimaal 15 meter afstand vanaf de openbare wegen. In elke kamer worden de zonnepanelen in lange rijen met meerdere panelen boven elkaar opgesteld in een noord-zuidopstelling. Deze zonnetafels hebben een maximale hoogte van 1,50 meter en de rijen worden over de hele kamer achter elkaar opgesteld op steeds gelijke afstand. Hierdoor ontstaan vier grote herkenbare blokken van zonnepanelen. Ieder blok wordt omheind door een hekwerk van 1,80 meter hoogte. Het oppervlak aan zonnepanelen is circa 27 hectare.

Tijdens de vergadering is er constructief overleg gevoerd over, met name, het streven naar randen met kwaliteit. Hoe kan de initiatiefnemer, binnen bovenbeschreven planopzet van het zonnepark, de randen landschappelijk versterken en meer diversiteit geven zodat de belevingswaarde en de ecologische waarde (biodiversiteit) groter worden? Dit heeft geresulteerd in een aanpassing van het merendeel van het kaartmateriaal en de profielen. In goed overleg is afgesproken dat de initiatiefnemer eerst een aangepast inrichtingsplan zou aanleveren alvorens een advies wordt gegeven.

Dit advies is gebaseerd op de volgende aangereikte stukken:

- Inrichtingsplan zonnepark Oude Zutphenseweg gemeente Brummen, datum 8 april 2019;
- Zonnepark Oude Zutphenseweg, definitieve Aanvraag omgevingsvergunning bouwen – Plankaart, datum 27 oktober 2018, aangepast 8 april 2019;
- Zonnepark Oude Zutphenseweg, definitieve Aanvraag omgevingsvergunning bouwen – Profielen, datum 27 oktober 2018, aangepast 8 april 2019;
- Brummen DO tekeningen, datum 8 april.

POSTADRES

Postbus 68
6800 AB Arnhem

VESTIGINGSADRES

Zypendaalseweg 46
6814 CL Arnhem

TELEFOON

+31 (0)26 442 17 42

E-MAIL

info@geldersgenootschap.nl

WEBSITE

www.geldersgenootschap.nl

Advies Welstand
Pagina 2 van 5

De gemeente gaat in haar B&W-besluit van 27 maart 2018 uit van een zonnepark met een bruto oppervlakte van ruim 36 hectare. De commissie is hier niet gelukkig mee (zie Vooroverleg advies welstand d.d. 14-02-2019) maar hanteert het B&W-besluit als uitgangspunt. Daarom zal de omvang (oppervlakte) geen reden zijn om een negatief advies af te geven.

Beoordeling

De commissie vraagt eerst aan de afvaardiging van de gemeente of ze iets kunnen zeggen over het opstellen van een zonneveldenbeleid zodat wordt voorkomen dat bijvoorbeeld de 'buurman' ook een dergelijk groot zonnepark wil ontwikkelen. Net als in het verslag vooroverleg wordt aangeraden om een zonneveldenbeleid op te stellen dat rekening houdt met de kernkwaliteiten van het landschap. Voorwaarden ten aanzien van omvang, hoogte en landschapsversterkende maatregelen verschillen per landschapstype en is afhankelijk van de eigenschappen en potenties van de plek (maatwerk). De gemeente antwoordt dat ze bezig is met het opstellen voor een handreiking voor grondgebonden zonne-energie.

- **Hoogte en opstelling panelen**

Karakteristiek voor het landschap waar het zonnepark in komt te liggen, is de grote mate van openheid en de rechtlijnige patronen van wegen, kavels en lanen. Met de hoogte en opstelling van de panelen is aansluiting op de landschappelijke karakteristieken gezocht. De commissie is positief dat de panelen onder ooghoogte komen. Door een maximale hoogte van 1,50 meter voor de panelen ten opzichte van maaiveld aan te houden, blijft er vrij zicht over de panelen mogelijk. Ook wordt met de opstelling van de rijen aangesloten bij de landschapsstructuur doordat ze evenwijdig aan de Oude Zutphenseweg liggen.

De rijen panelen, met een diepte van 4,00-5,00 meter, staan over het hele zonnepark achter elkaar met een tussenruimte van 1,60-1,80 meter. Meer "lucht en ruimte" in het zonnepark is niet zo zeer te vinden tussen de rijen, door bijvoorbeeld af en toe een rij zonnepanelen eruit te halen, maar is te vinden in de randen om de vier grote blokken van zonnepanelen. Deze randen worden minimaal 15 meter breed.

- **Beplanting**

Door het ontwikkelen van het zonnepark liggen er kansen om het landschap te versterken en de biodiversiteit te vergroten. Grofweg worden de volgende vijf maatregelen getroffen:

Ten eerste wordt, conform het landschapsbeleidsplan, de laanstructuren versterkt langs de oude zandwegen: de noord-zuid lopende Lendeweg en, in overleg met de gemeente op haar grondeigendom, de oost-west lopende Oude Zutphenseweg.

Ten tweede wordt in het inrichtingsplan gestreefd naar randen met kwaliteit. Het merendeel van de randen bestaat uit de zone tussen de openbare weg en het hekwerk rondom de zonnevelden. Deze randen worden verschillend vorm gegeven waardoor er een aantrekkelijk afwisselend beeld ontstaat in het plangebied. Elke rand wordt opgebouwd uit twee delen.

GELDERS
genootschap

POSTADRES

 Postbus 68
6800 AB Arnhem

VESTIGINGSADRES

 Zypendaalseweg 46
6814 CL Arnhem

TELEFOON

+31 (0)26 442 17 42

E-MAIL
info@geldersgenootschap.nl
WEBSITE
www.geldersgenootschap.nl
Advies Welstand

Pagina 3 van 5

Eenzijds een 'buitenrand', een blijvende strook van 3 meter bloemrijk akkerrand of een struweelhaag van meidoorn (70%), Gelderse roos (15%) en Gele kornoelje (15%) of een combinatie van beiden (zie figuur 1.8 inrichtingsplan). Anderzijds een 'binnenrand', een strook die ingezaaid wordt als kruidenrijk grasland of een strook die gebruikt wordt voor wisselbouw met een extensief agrarisch karakter (cultuurgrond) zoals granen. Wanneer er geen akkerbouwgewassen worden verbouwd, worden de gronden kruidenrijk ingezaaid. Hierop kunnen ook schapen of runderen worden gehouden (zie figuur 2.5 inrichtingsplan).

Ten derde zal langs de zuidwestrand, die van nature al natter is, verdere vernatting plaats vinden door de bovengrond 10 cm, plaatselijk 20-30 cm, af te graven. Naar verwachting worden diverse amfibieën, maar ook libellen, aangetrokken door het extensieve beheer en de nattere ondergrond.

Ten vierde worden de overige randen van het plangebied, die niet aan de openbare weg grenzen, voorzien van struweelhagen of wordt een bestaande singel of houtwal versterkt respectievelijk verlengd. Hierdoor zal het zonnepark van buitenaf gezien nergens kaal in het landschap komen te liggen.

Tot slot, ten vijfde, zal het hele zonnepark binnen de hekken ingezaaid worden met een mengsel voor kruidenrijk grasland. Dit zal de biodiversiteit bevorderen.

De commissie vindt dat op bovenstaande manier voldoende kansen zijn benut om met diverse beplantingen het landschap en de natuurwaarde (biodiversiteit) op deze plek te versterken. Door de afwisselende randen is de belevingswaarde groot. De inrichting van de entreezone met onder ander een informatiebord en bijenhôtels in de zuidwesthoek (Jaagpad- Oude Zutphenseweg) draagt hieraan bij.

Verder onderschrijft de commissie de intentie uit het inrichtingsplan (zie pagina 10): *"De landschappelijke randen die aangebracht worden ten behoeve van het inpassen van het zonnepark, worden na beëindiging grotendeels behouden. Hierop is één uitzondering, de noordelijke rand, die door zijn positie losligt in het landschap en meer gezien wordt als een onderdeel van het zonnepark."*

Doordat de landschappelijke buitenranden van 3 meter inclusief de aanvullende bomen blijvend zijn, zal door het ontwikkelen van het zonnepark iets terug worden gegeven aan het landschap. In deze context is er sprake van een duurzame groene kwaliteitsbijdrage voor het landschap.

De commissie heeft wel een opmerking over de hoogte van 1,5 – 2,0 meter van de 3 meter brede struweelhagen in het rapport. Tijdens het overleg is besproken dat het wenselijk is dat de struweelhagen in principe maximaal 1,50 meter hoog worden (ook al wordt het transparante hekwerk 1,80 meter hoog). Immers, het gaat erom dat er vrij zicht is over de zonnepanelen zodat men in de verte kan blijven kijken. Niet voor niets komen de zonnepanelen onder ooghoogte te staan in het landschap met een grote mate van openheid. Echter, een strakke haag op 1,50 meter hoogte is niet passend in het landschap. Enkele

GELDERS
genootschap

POSTADRES

 Postbus 68
6800 AB Arnhem

VESTIGINGSADRES

 Zypendaalseweg 46
6814 CL Arnhem

TELEFOON

+31 (0)26 442 17 42

E-MAIL
info@geldersgenootschap.nl
WEBSITE
www.geldersgenootschap.nl
Advies Welstand

Pagina 4 van 5

uitschieters tot 2,00 meter is goed denkbaar. Hetzelfde geldt dat op sommige plekken de struweelhaag 0,50-1,00 meter hoog is of zelfs vervangen wordt door bloemrijk akkerrand. Hierdoor ontstaan losse, golvende struweelhagen die het zicht op de (stellages van de) zonnepanelen verzachten en die in principe (meer dan 90%) onder ooghoogte blijven.

Een andere opmerking betreft de 3 meter brede bloemrijk akkerrand. Tijdens het overleg is besproken dat de definitieve breedte afgestemd moet worden met de eisen voor mogelijke subsidie. Er wordt nu uit gegaan van minimaal 3 meter brede bloemrijk akkerrand vanaf de insteek van de sloot/greppel. Tijdens het overleg is besproken dat deze bloemrijke akkerrand bij voorkeur aan beide zijden van de sloot/greppel kan worden ontwikkeld zodat er een robuuste bloemrijke akkerrand ontstaat dat een lust voor het oog is en goed is voor de biodiversiteit. Dit vraagt om medewerking van de gemeente omdat de zijde van de openbare weg gemeentegrond is. De gemeente heeft laten weten hier voor open te staan.

- **Hekwerk en bouwwerken**

Aangezien de omvang (lees: het investeringsbedrag) van het zonnepark zo groot is, is een hekwerk met een landelijke uitstraling helaas niet mogelijk van de verzekering. Het staalmethekwerk van 1,80 meter hoogte wordt zo transparant mogelijk uitgevoerd in een mosgroene tint en zal passeerbaar zijn voor kleine dieren. Opgemerkt wordt dat eventueel het hekwerk met struweelhaag in de noordwesthoek beter op het belendende erf kan worden aangesloten door niet de hoek af te snijden maar middels een stompe hoek evenwijdig met de bestaande erfgrensbeplanting.

De bouwwerken (inkoop- en transformatorstations) krijgen een maximale hoogte van 3 meter, waardoor ze boven de zonnepanelen zullen uitsteken. Opgemerkt wordt dat de kleur van het transformatorstation van het referentiebeeld in figuur 3.3. te licht is. Afsproken is dat de kleur van de bouwwerken donkergrijs worden, ongeveer vergelijkbaar met de kleur van de panelen, bijvoorbeeld RAL 7016.

Conclusie

De commissie juicht het toe dat de gemeente (voortvarend) bezig is met het opstellen van een handreiking voor grondgebonden zonne-energie. Ook is de commissie positief dat met de hoogte (maximaal 1,50 meter) en de opstelling van de panelen aangesloten wordt op de landschappelijke karakteristieken.

Verder is de commissie positief over de voorgestelde randen om de vier grote blokken zonnepanelen. Randen met kwaliteit worden gemaakt. Doordat de 3 meter brede buitenranden inclusief de aanvullende bomen blijvend zijn na beëindiging van het zonnepark, zal door het ontwikkelen van het zonnepark iets terug worden gegeven aan het landschap. In deze context vindt de commissie dat er sprake is van een duurzame groene kwaliteitsbijdrage voor het landschap.

GELDERS
genootschap

POSTADRES

 Postbus 68
6800 AB Arnhem

VESTIGINGSADRES

 Zypendaalseweg 46
6814 CL Arnhem

TELEFOON

+31 (0)26 442 17 42

E-MAIL

info@geldersgenootschap.nl

WEBSITE

www.geldersgenootschap.nl

Advies Welstand
Pagina 5 van 5

Tot slot wordt aandacht gevraagd voor de gewenste hoogte van de struweelhagen. Deze zijn in principe maximaal 1,50 meter hoog, net als de zonnepanelen, zodat er blijvend zicht is in het landschap met een grote mate van openheid. Gestreefd moet worden naar losse, golvende struweelhagen die het zicht op de (stellages van de) zonnepanelen verzachten en die in principe (meer dan 90%) onder ooghoogte blijven.

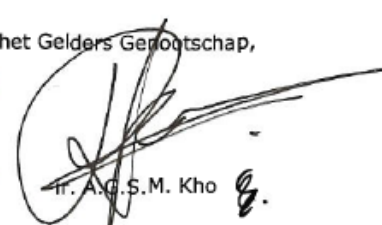
Verder wordt aangemoedigd om de 3 meter brede bloemrijke akkerranden te verbreden op gemeentelijke grond, zodat er een robuuste bloemrijke akkerrand ontstaat dat een lust voor het oog is en goed is voor de biodiversiteit.

Met in achtneming van bovenstaande, zorgt het inrichtingsplan voor een goede landschappelijke inpassing. Deze aanvraag voldoet aan redelijke eisen van welstand.

Namens de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van het Gelders Genootschap,

Ir. L.P.M. Reijmer

Adviseur ruimtelijke kwaliteit

Ir. A.G.S.M. Kho

Landschapsarchitect

Bijlage 4

Het omgevingsproces bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste het betrekken van en actief luisteren naar betrokken partijen en personen uit de omgeving gedurende de ontwerpfase. De input van dit proces is gebruikt bij het ontwerp van de randen van het plangebied en het bepalen van de bouwhoogte van de panelen. Ten tweede het bieden van de mogelijkheid voor inwoners van de gemeente Brummen financieel deel te nemen in het project.

Dit participatieverslag bevat de samenvatting van het omgevingsproces ter voorbereiding van de verleende omgevingsvergunning.

Zorgvuldig participatief ontwerpproces

Ter voorbereiding op de vergunningverlening heeft een zorgvuldig proces met alle betrokkenen (gemeente, instanties en omwonenden) plaatsgevonden. Gedurende een periode van 20 maanden zijn vele gesprekken gevoerd waarbij alle belangen zo goed mogelijk gewogen zijn en waar mogelijk het ontwerp van het zonnepark aangescherpt is. Middels dit proces is inzicht verkregen in de door de omgeving gewenste ontwerpkeuzes, waaronder de bouwhoogte, openheid, afscherming en begroeiing langs de randen, het aanhouden van afstand tot omliggende woningen, het behouden van open cultuurstroken langs wegen en waar mogelijk versterken van ecologische kwaliteit. Zodoende is langs elke zijde van het park maatwerk uitgevoerd. Het zorgvuldige ontwerp is tot stand gekomen met aanbevelingen van omwonenden en overige partijen (ecologen, landschapsarchitecten, Gasunie etc.). Wij danken alle betrokkenen uit de omgeving voor hun waardevolle input, waarmee we tot het uiteindelijke ontwerp zijn gekomen. Voor verdere details, wordt verwezen naar het inrichtingsplan.

In onderstaande tabel is een samenvatting van tijdslijnen en gesprekken weergegeven.

Okt. '17	Familie Jurrius wordt benaderd door projectontwikkelaars die met plannen komen voor ca. 125 ha. Exacte landschappelijke inpassing onduidelijk.
Dec. '17	Familie Jurrius besluit heft in eigen handen te nemen om dit op een juiste manier te kunnen doen en huurt experts in.
Jan. '18	Start gesprekken met gemeente, over mogelijke locaties en het proces wat gevoerd dient te worden. Plan voor ca. 39 ha.
Feb.–Mrt. '18	Vervolggesprekken gemeente, locatiekeuze en eerste inpassing besproken.
Feb.–Mrt. '18	Eerste ronde persoonlijke individuele keukentafel gesprekken met omwonenden (32 adressen) om omwonenden te informeren en input voor het ontwerp op te halen.
Mrt. '18	Indiening principeverzoek bij college van B en W.
Apr.-Mei '18	Tweede ronde individuele keukentafelgesprekken, informeren middels concept schetsen, inventariseren, gevraagd om invulling te geven aan het plan. Doel is terugkoppeling van omwonenden te krijgen op het concept plan en de landschappelijke inpassing. Enkele reacties: "Een ambitieus plan waar je niet op tegen kunt zijn. Gelukkig geen windmolens wel graag een goede landschappelijke inpassing." "Goed plan, maar niet in mijn achtertuin". "Ik ben tegen iedere verandering in het landschap". "Ik ben 100% tegen."

	Initiatiefnemer respecteert ieders standpunt en heeft constructieve voorstellen voor zoveel mogelijk verwerkt in het ontwerp.
Apr. '18	7 april: Direct aanwonenden (4 adressen) rondetafelgesprek en groepsdialoog. Uitkomst, twee sporen beleid "(we zijn tegen, maar als het democratisch systeem besluit dat het er komt dan accepteren we deze invulling)".
Apr. '18	28 april: Dialoog met direct aanwonenden (4 adressen) middels excursie naar een zonnepark in Hoofddorp.
Mei '18	Naar aanleiding van groepsdialoog met direct aanwonenden per adres voorkeur voor inpassing geïnventariseerd en waar mogelijk maatwerk ingetekend (spoor twee) onder voorbehoud goedkeuring instanties (4 adressen).
Mei '18	Overige omwonenden tweede ronde individuele keukentafelgesprekken gefinaliseerd en afgesproken bij het moment van officiële aanvraag het landschappelijk ontwerp en schetsen te delen. In het forum ruimte openbare informatie verstrekking en discussie.
Jun. '18	Indiening aanvraag omgevingsvergunning bij de gemeente. Omwonenden geïnformeerd zoals afgesproken (32 adressen).
Jul. '18	Inventarisatie platforms inzake praktische mogelijkheden financiële participatie.
Jul. '18	Inhoudelijk gesprek met burgercoöperatie Brummen Energie gevoerd.
Jul. '18	Gesprek met LTO (Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland)
Aug. '18	Overleg gemeente en instanties aangaande landschappelijke inpassing en bouwkundige aanvraag.
Sep. '18	Toelichting plannen openbaar forum ruimte.
Okt. '18	Keukentafelgesprek met Natuurmonumenten
Nov. '18	Aanvulling omgevingsvergunningaanvraag met de activiteit 'bouwen'. Omwonenden geïnformeerd zoals afgesproken (32 adressen).
Nov. '18	Namens de gemeente heeft Omgevingsdienst Veluwe en IJssel gesprekken gevoerd met: - Natuurmonumenten - Omwonenden (buurtoverleg) - Stichting Eerbeekse Mooilanden
Dec. '18	Deelname aan brainstorm georganiseerd door Stichting Eerbeekse Mooilanden
Jan.-Apr. '19	Waar mogelijk verwerken van zienswijzen op ontwerpvergunning
Mrt. '19	Deelname aan miniconferentie georganiseerd door Stichting Eerbeekse Mooilanden

Om op de hoogte te blijven kunnen belangstellenden zich aanmelden door een email te sturen naar zonneparkoudezutphenseweg@gmail.com